

FRITID OG TRIVSEL I AALBORG KOMMUNE

En analyse af borgernes fritidsvaner

Notat / August 2016

Malene Thøgersen
& Niels Næser

FRITID OG TRIVSEL I AALBORG KOMMUNE

Titel

Fritid og trivsel i Aalborg Kommune. En analyse af borgernes fritidsvaner.

Forfattere

Malene Thøgersen & Niels Næser

Øvrige bidragydere

Henriette Bjerrum

Rekvirent

Folkeoplysningssamvirket i Aalborg og Aalborg Kommune

Layout

Videncenter for Folkeoplysning

Forsidefoto

Michael Damsgaard/VisitAalborg

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, august 2016

ISBN

978-87-93375-61-1 (elektronisk)

Udgiver

Videncenter for Folkeoplysning

c/o Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Notatets opbygning og hovedresultater	7
Undersøgelsens datagrundlag	12
Kapitel 1: Borgernes fritidsaktiviteter: Karakter og omfang.....	13
Hvilke faste fritidsaktiviteter går borgerne til?	14
Omfanget af borgernes fritidsaktiviteter	17
Sociale mønstre i fritidsvanerne.....	20
Geografiske mønstre i aktivitetsniveauet	23
Kapitel 2: Rammerne for borgernes fritidsaktiviteter	28
Hvor dyrker borgerne deres fritidsaktiviteter?	28
Hvem dyrker man aktiviteterne med?.....	35
Kapitel 3: Flexibilitet eller rutine i fritidsvanerne?	37
Især ældre dyrker aktiviteter på faste tidspunkter	38
Selvorganiserede dyrker aktiviteterne mest fleksibelt.....	39
Kapitel 4: Sammenhænge mellem trivsel og deltagelse?.....	41
Aktive borgere trives bedre	44
Kapitel 5: Borgernes bevæggrunde for deltagelse.....	48
Årsager til at dyrke fritidsaktiviteter	48
De ikke-aktive borgere	50
Kapitel 6: Generelle holdninger på fritidsområdet	57
Holdninger til forskellige typer af fritidstilbud.....	57
Tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter.....	63
Bilagsmateriale	70
Undersøgelsens metode og datagrundlag.....	70
Supplerende analyse: Borgernes øvrige brug af kultur- og fritidstilbud.....	73
Supplerende analyse: Frivilligt arbejde på kultur- og fritidsområdet.....	75
Supplerende tabeller.....	77
Litteratur	81

Indledning

Dette notat er udarbejdet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse sendt ud til knap 3.000 tilfældigt udvalgte borgere i Aalborg Kommune. Undersøgelsen er gennemført som en del af undersøgelsen 'Mental sundhed og øget trivsel. Aftenskolernes betydning for borgere i Aalborg Kommune', som Videncenter for Folkeoplysning har gennemført for Folkeoplysningssamvirket i Aalborg og Aalborg Kommune.

Dette notat er en generel afrapportering af spørgeskemaundersøgelsen om borgernes fritidsliv. Notatet har derfor ikke fokus på de specifikke forhold vedrørende borgernes brug af og holdninger til aftenskoler, som allerede er afrapporteret i projektets hovedrapport (Bjerrum & Thøgersen 2016). Hovedrapporten kan downloades på Vifos hjemmeside www.vifo.dk via dette link: [Mental sundhed og øget trivsel](#)

Det overordnede formål med notatet er at give indblik i borgernes fritidsvaner i Aalborg Kommune, samt hvilke mønstre og tendenser, der findes i disse på tværs af køn, alder og social baggrund. Analysens hovedfokus er på de aktiviteter, borgerne går til/dyrker på fast basis i deres fritid. I bilagsmaterialet er der korte supplerende analyser af borgernes deltagelse i frivilligt arbejde på kultur- og fritidsområdet samt deres øvrige brug af kultur- og fritidstilbud.

Det er første gang, Vifo gennemfører en spørgeskemaundersøgelse af borgernes fritidsvaner i bred forstand. Der findes derfor ikke fuldt sammenlignelige undersøgelser fra andre kommuner eller landsplan. Hvor det er muligt, vil rapporten dog referere til andre undersøgelser for at sætte resultaterne i perspektiv. I særdeleshed er der stillet mange sammenlignelige spørgsmål i undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'¹.

Nedenfor følger en beskrivelse af notatets opbygning og en kort gennemgang af hovedresultaterne.

¹ Danskernes motions- og sportsvaner er en landsdækkende undersøgelse af børn og voksnes deltagelse i idræt, sport og motion. Undersøgelsen er tidligere gennemført i 2007 og 2011, og de nyeste tal, der er refereret til i denne undersøgelse, er fra 2016. Den samlede rapport 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' (Pilgaard & Rask 2016) forventes udgivet i efteråret 2016. Læs mere om undersøgelsen på dette link: [Danskernes motions- og sportsvaner](#).

Notatets opbygning og hovedresultater

Efter en kort introduktion af undersøgelsens datagrundlag er notatet opdelt i fem analysekapitler.

Kapitel 1 har fokus på omfanget og karakteren af borgernes fritidsaktiviteter. Herunder er der fokus på mønstre på tværs af alder og køn samt separate analyser af sociale og geografiske mønstre i fritidsvanerne.

Kapitel 2 ser nærmere på rammerne for borgernes fritidsaktiviteter: Hvor dyrker de deres aktiviteter, og hvem dyrker de aktiviteterne med?

Kapitel 3 belyser skismaet mellem fleksibilitet og faste rutiner i borgernes deltagelsesmønstre.

Kapitel 4 har særskilt fokus på at belyse sammenhænge mellem borgernes trivsel og deres fritidsvaner.

Kapitel 5 belyser de aktive borgeres bevæggrunde for at dyrke fritidsaktiviteter og giver en karakteristik af de ikke-aktive og deres begrundelser for fravalget.

Endelig sætter **kapitel 6** fokus på borgernes holdninger til forskellige typer af fritidstilbud samt deres tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet.

Nedenfor følger et kort resumé af hovedresultaterne fra de enkelte delanalyser.

Kapitel 1: Borgernes fritidsvaner: Omfang og karakter

65 pct. af borgerne i undersøgelsen angiver, at de normalt går til/dyrker faste aktiviteter i deres fritid. Resultaterne viser en tendens til, at andelen af aktive stiger med alderen. Det gælder i særdeleshed for kvinder, hvor andelen af aktive blandt de +65-årige er på 76 pct. Der er desuden en tendens til, at kvinders deltagelse varierer mere på tværs af aldersgrupper end mænds deltagelse. Det kan tyde på, at kvinders deltagelsesmønstre er mere påvirkelige af forskellige livsfaser og livssituationer.

Sport og motion er ikke overraskende den mest udbredte aktivitetsform. 67 pct. af borgerne har dyrket sport/motion inden for de seneste 12 måneder. 9 pct. af borgerne dyrker kreative aktiviteter, og samme andel gør sig gældende for 'øvrige kulturelle aktiviteter'. Køns-mæssigt er den tydeligste tendens, at der er en overvægt af kvinder ved de kreative og kulturelle aktiviteter. Aldersmæssigt er tendensen, at deltagelsen i kreative og kulturelle aktiviteter stiger med alderen, mens der er et svagt fald i andelen, der dyrker sport og motion.

Når det gælder omfanget af aktiviteterne, er der en klar tendens til, at aldersgruppen 36-50 år både har et lavere tidsforbrug og går til færre aktiviteter end de øvrige aldersgrupper. Det kan hænge sammen med, at mange voksne i aldersgruppen bruger meget tid på både familie og arbejde.

De yngre borgere bruger mest tid på fritidsaktiviteter, mens de ældre aldersgrupper gennemsnitligt går til flest forskellige aktiviteter. Det gælder særligt for kvinder i aldersgruppen +65 år. Mænd bruger dog generelt mere tid på fritidsaktiviteter end kvinder.

Når det gælder sociale mønstre, viser undersøgelsen en tendens til, at borgere med videregående uddannelse med større sandsynlighed er aktive i deres fritid end borgere med kortere uddannelse. Der er desuden en svag tendens til, at højtuddannede bruger lidt mindre tid på aktiviteterne. Dermed er der nogle modsatrettede tendenser i de sociale mønstre, når det gælder bredde versus dybde i deltagelsen.

Geografisk varierer andelen af aktive på tværs af kommunens lokalområder. Inden for byområdet er der en tendens til, at borgere i Aalborg Ø har et lidt lavere aktivitetsniveau end borgere i Aalborgs øvrige bydele. Ses der på hele kommunen, viser analysen en tendens til, at kommunens sydøstlige del repræsenterer den laveste andel af aktive borgere. De geografiske mønstre er dog ikke entydige og skal desuden ses i sammenhæng med befolknings sammensætningen i de respektive dele af kommunen.

Kapitel 2: Rammerne for borgernes fritidsaktiviteter

Flest borgere (46 pct.) dyrker deres aktiviteter på egen hånd. 37 pct. af borgerne dyrker aktiviteter i foreningsregi, mens 28 pct. gør det i privat eller kommercielt regi. Endelig tiltrækker aftenskolerne 12 pct. af borgerne.

Aldersmæssigt dyrker særligt yngre borgere aktiviteter på egen hånd, mens andelen, der dyrker aktiviteter i både aftenskoleregi og foreningsregi, er størst blandt de ældre borgere. Køns mæssigt er kvinderne i klar overvægt i både aftenskoleregi og privat/kommercielt regi. I de øvrige regi er forskellene mindre tydelige – dog med en svag overvægt af mænd i foreningsregi og ved aktiviteter på egen hånd.

Særligt i forhold til sport/motion og kreative aktiviteter er mange borgere aktive på egen hånd. Det gælder for 52 pct. af de borgere, der dyrker sport/motion, og 46 pct. af de borgere, der dyrker kreative aktiviteter.

Frivillige foreninger og private/kommercielle tilbud tiltrækker omkring en tredjedel af de borgere, der dyrker sport og motion, mens aftenskolerne står stærkt som udbyder i forhold til kreative aktiviteter samt musik og sang.

Uddannelsesmæssigt ses en tendens til, at særligt borgere med videregående uddannelser dyrker aktiviteter i privat/kommercielt regi eller i aftenskolerne, mens forskellene mellem uddannelsesgrupperne er mindre entydige i foreningsregi.

Geografisk er andelen af foreningsaktive større uden for byområderne (Aalborg og Nørresundby) end i byområderne. Omvendt viser analysen, at lidt flere dyrker aktiviteter i privat/kommercielt regi inde i byområderne. Disse tendenser hænger givetvis sammen med udbuddet af aktiviteter i de respektive områder.

63 pct. af de aktive dyrker deres aktiviteter sammen med venner eller bekendte, som dermed topper listen over, hvem borgerne normalt dyrker aktiviteter sammen med. Særligt kvinder dyrker aktiviteter sammen med deres venner.

Hele 52 pct. af de aktive dyrker aktiviteter alene. Andelen svinger dog betydeligt på tværs af alder, og der er særligt mange blandt de yngste aldersgrupper, som dyrker aktiviteter alene. Det hænger godt sammen med, at der også er en høj andel blandt disse grupper, som dyrker aktiviteter på egen hånd. Mange af respondenterne dyrker dog aktiviteter i flere forskellige typer af regi.

Kapitel 3: Fleksibilitet eller rutine i fritidsvanerne?

På trods af antagelsen om stigende efterspørgsel efter fleksible tilbud, viser undersøgelsen, at der fortsat er meget 'rutine' i borgerens fritidsmønster.

I undersøgelsen er borgerne blevet spurgt om, hvorvidt de dyrker deres aktiviteter på meget forskellige tidspunkter eller meget de samme tidspunkter. Flest borgere angiver, at de dyrker deres aktiviteter på de samme tidspunkter i ugens løb.

Det er særligt de ældre borgere (+65 år), der dyrker deres aktiviteter på samme tidspunkter, mens det tidsmæssigt mest varierende mønster for deltagelse findes i aldersgruppen 36-50 år. Det hænger godt sammen med, at særligt mange i den aldersgruppe dyrker fritidsaktiviteterne alene.

Analysen viser da også, at de selvorganiserede udøvere i videst udstrækning dyrker aktiviteterne på forskellige tidspunkter. Der ser dermed ud til at være en sammenhæng mellem graden af fleksibel deltagelse, livsfase og det regi, aktiviteterne dyrkes i.

Kapitel 4: Sammenhænge mellem trivsel og deltagelse?

Analysen viser en tydeligt tendens til, at borgere, der deltager i fritidsaktiviteter, har en højere trivsel end borgere, der ikke er aktive i fritiden. Aktive borgere med lav trivsel har derudover en tendens til at bruge mindre tid på deres fritidsaktiviteter end aktive borgere med høj trivsel. Samlet set viser analysen en positiv sammenhæng mellem borgernes trivsel og forskellige mål for deres aktivitetsniveau, hvilket er i god overensstemmelse med landsdækkende undersøgelser.

Ud fra undersøgelsen er det ikke muligt at afgøre, i hvilken retning sammenhængen går. Det er plausibelt at borgere med høj trivsel har mere overskud og dermed også større tilbøjelighed til at deltage i aktiviteter. Det er dog samtidig sandsynligt, at deltagelse i sig selv kan have en positiv trivselsmæssig betydning. I den forbindelse mener 85 pct. af borgerne i undersøgelsen, at fritidsaktiviteter i høj eller meget høj grad kan bidrage positivt til mental sundhed.

Kapitel 5: Borgernes bevæggrunde for deltagelse

58 pct. af de aktive borgere angiver motion som en af de væsentligste årsager til, at de går til fritidsaktiviteter. Det hænger godt sammen med, at sport/motion er den mest udbredte

aktivitetsform. Interessant er det dog, at næsten lige så stor en andel angiver, at de dyrker fritidsaktiviteter, fordi det gør dem glade. Det tyder på, at deltagelsen bidrager positivt til borgernes livskvalitet. Knap en tredjedel har angivet det sociale samvær som en vigtig årsag til at dyrke fritidsaktiviteter.

Kvinder dyrker i højere grad end mænd aktiviteter, fordi det gør dem glade, mens mænd har mere fokus end kvinder på at kunne dyrke deres hobby. Aldersmæssigt skiller aldersgruppen 36-50 år sig ud ved et stort fokus på motion og fysisk helbred og et mindre fokus på socialt samvær end de øvrige aldersgrupper.

Analysen af de ikke-aktive borgere viser, at det i særlig grad er kvinder i aldersgruppen 36-50 år, som normalt ikke dyrker aktiviteter i deres fritid. Som vist i det indledende kapitel er der færrest ikke-aktive i aldersgruppen 50+. Langt de fleste af de ikke-aktive har dog været aktive på et tidligere tidspunkt i deres liv, selvom det for manges vedkommende er mange år siden, de stoppede med fritidsaktiviteter.

Når det gælder årsagerne til at stoppe med fritidsaktiviteter, er den mest udbredte årsag (43 pct.), at respondenterne begyndte at prioritere andre ting i hverdagen. Derudover er der stor spredning i de angivne begrundelser, og relativt få borgere begrundede beslutningen med, at udbuddet af aktiviteter ikke matchede deres behov.

De ikke-aktive ser fleksibilitet og nærhed som væsentlige faktorer, hvis de skulle starte med en fritidsaktivitet igen. Det hænger godt sammen med, at stoppet for mange skyldes en prioritering af andre ting i hverdagen, hvilket tyder på, at tid spiller en afgørende faktor for deres valg.

Kapitel 6: Generelle holdninger på fritidsområdet

Undersøgelsen belyser borgernes holdninger til forskellige typer af fritidstilbud. Billedet er her, at borgerne har et lidt mere positivt syn på fritidstilbud, der foregår i foreningsregi (og i nogen grad i aftenskoleregi) end fritidsaktiviteter i privat/kommercielt regi – både når det gælder rummeligheden, prisen og tilbuddenes samfundsmæssige vigtighed.

Generelt er der dog et meget positivt syn på alle tre typer af fritidstilbud – dog med undtagelse af udsagnet om, at der er tale om tilbud, som alle har råd til at deltage i. Her tyder analysen samlet på, at en relativ stor andel af borgerne mener, at prisen kan være en barriere for deltagelsen i fritidsaktiviteter. Det gælder i særdeleshed aktiviteter i kommercielt regi, men også i forhold til aftenskolerne og i nogen grad i forhold til foreningslivet.

Endelig er der en klar tendens til, at de borgere, der er aktive i de respektive regi, vurderer tilbuddene mere positivt end de borgere, der ikke er aktive i det pågældende regi. Da en stor andel af borgerne er foreningsaktive, kan det være en medvirkende årsag til, at foreningslivet vurderes mere positivt end de øvrige regi. En interessant undtagelse fra dette generelle billede er dog, at aktive i privat/kommercielt regi er mindre enige i, at der er tale om et tilbud, alle har råd til at deltage i, end de ikke-aktive.

Når det gælder holdninger til det konkrete udbud af fritidsaktiviteter i nærområdet, er der overordnet stor tilfredshed blandt borgerne. Tilfredsheden er ikke overraskende størst blandt de aktive borgere. Derudover er der et geografisk mønster, hvor borgere i Aalborg by og Nørresundby gennemsnitligt er lidt mere tilfredse med bredden i fritidstilbuddene end borgere i de øvrige dele af kommunen.

Samme mønster ses ved borgernes holdninger til afstanden til fritidstilbuddene. Selvom der generelt er stor tilfredshed, er borgerne i kommunens yderområder mindre tilfredse med afstanden til de gode tilbud end borgere i Aalborg by. Det er givetvis ikke overraskende men kan tyde på et fortsat behov for udvikling af gode fritidstilbud i de øvrige dele af kommunen.

Når det gælder holdninger til pris, er der igen lidt større spredning i borgernes besvarelser. En lille overvægt af borgere mener, at der er tilbud nok i alle prisklasser. Knap en tredjedel af borgerne mener dog i større eller mindre grad, at tilbuddene generelt er for dyre.

Undersøgelsens datagrundlag

683 borgere har besvaret et elektronisk spørgeskema, hvilket svarer til en svarprocent på 24 pct. Denne relativt lave svarprocent kan have betydning for analyserne, da respondenter, der er aktive i deres fritid, formentlig er mere villige til at deltage i en undersøgelse om dette emne end respondenter, der ikke er. Det er derfor sandsynligt, at den reelle deltagelse er en smule lavere, end det fremgår af undersøgelsens resultater.

Når der ses på besvarelsernes fordeling på køn og alder, er der imidlertid relativ god overensstemmelse med borgernes sammensætning i Aalborg Kommune, hvilket styrker undersøgelsens repræsentativitet på trods af svarprocenten.

En mere uddybende beskrivelse af metoden og datagrundlaget bag undersøgelsen kan ses i bilagsmaterialet bagest i notatet.

Kapitel 1: Borgernes fritidsaktiviteter: Karakter og omfang

Den indledende del af analysen har til formål at belyse omfanget og karakteren af voksne borgeres fritidsaktiviteter i Aalborg Kommune. Hvor stor en andel af borgerne dyrker faste aktiviteter i deres fritid? Hvilke aktiviteter dyrker de? Og hvor ofte gør de det?

Analysen vil derudover belyse, hvilke mønstre der er i deltagelsen i fritidsaktiviteter. Først og fremmest på tværs af køn og alder. Efterfølgende vil der være fokus på mønstre i forhold til social baggrund og geografi.

Samlet set angiver 65 pct. af borgerne, at de normalt går til faste aktiviteter i deres fritid. 22 pct. angiver, at de ikke gør, mens de resterende 13 pct. svarer 'ja, men ikke for tiden'.

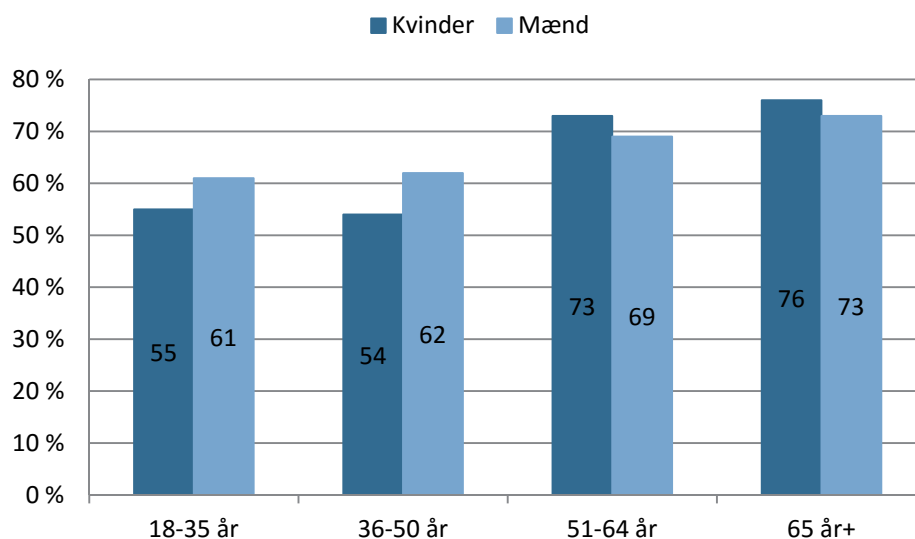
Figur 1 viser andelen af borgere, der har svaret 'ja' til, at de dyrker faste aktiviteter i deres fritid, fordelt på alder og køn. Her er tendensen, at de ældste aldersgrupper i lidt højere grad end de yngste aldersgrupper dyrker faste aktiviteter i deres fritid.

Eksempelvis er 76 pct. af kvinderne i aldersgruppen over 65 år aktive i deres fritid, mens det samme blot gør sig gældende for 55 pct. af kvinderne i aldersgruppen 18-35 år. En anden tendens er, at der er større variation i andelen af kvinder, der er aktive i fritiden på tværs af aldersgrupper, end det er tilfældet for mænd. Denne tendens til større aldersmæssig variation i kvinders deltagelse ses også i 'Danskernes motions- og sportsvaner' (Pilgaard & Rask 2016). Det kan tyde på, at kvinders deltagelse i fritidsaktiviteter generelt er mere påvirkelig over for forskellige livsfaser end mænds deltagelse.

Endelig ses en tendens til, at mænd er mere aktive end kvinder i de to yngste aldersgrupper, hvorefter billedet skifter, og kvindernes andel af aktive ligger højere end mændenes i de to ældste aldersgrupper. Forskellene på tværs af køn inden for de enkelte aldersgrupper er dog ikke signifikante².

² I hele rapporten arbejdes der med et signifikansniveau på 0,05. Det vil sige, at når noget betegnes som statistisk signifikant (p -værdien $< 0,05$), er der mindre end 5 procents sandsynlighed for, at forskellene eller sammenhænge skyldes tilfældigheder.

Figur 1: Andel aktive fordelt på køn og alder (i pct.)

Figuren viser andelen af aktive respondenter fordelt på køn (i pct.). n for kvinder fordelt på de fire aldersgrupper: 18-35 år = 114. 36-50 år = 71. 51-64 år = 91. 65 år+ = 79. n for mænd fordelt på de fire aldersgrupper: 18-35 år = 86. 36-50 år = 73. 51-64 år = 91. 65 år+ = 78. Der er ingen signifikante forskelle mellem kønnene indenfor de enkelte aldersgrupper ($p > 0,05$).

Hvilke faste fritidsaktiviteter går borgerne til?

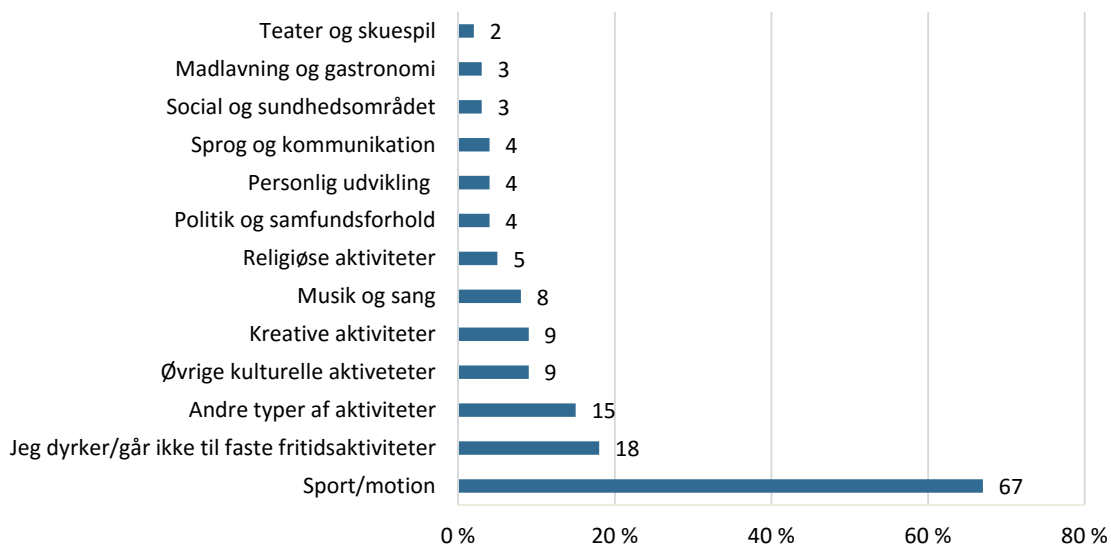
Figur 2 viser, hvilke typer af aktiviteter borgerne går til eller dyrker på regelmæssig basis. Som det fremgår, er sport/motion ikke overraskende den mest udbredte aktivitetsform. 67 pct. af borgerne angiver, at de har dyrket sport/motion på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder.

9 pct. af borgerne dyrker kreative aktiviteter. Den samme andel går til 'øvrige kulturelle aktiviteter', mens næsten lige så mange går til musik og sang. For de øvrige aktivitetstyper er der mellem 1 og 5 pct. af borgerne, der dyrker dem.

I forhold til de 15 pct. der har angivet, at de dyrker andre aktiviteter, omfatter dette en lang række specifikke aktiviteter, som respondenterne ikke har kunnet placere i de specifikke kategorier i spørgeskemaet. Disse aktiviteter omfatter blandt andet loger, hundetræning, ridning, vinterbadning, FDF, lystfiskeri, veteranbilkubber, biavl og meget mere.

Endelig angiver 18 pct., at de ikke har gået til faste aktiviteter på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder. Det er altså lidt færre end de 22 pct., der ovenfor svarede 'nej' til spørgsmålet om, hvorvidt de går til faste fritidsaktiviteter. Det kan dels skyldes, at der her indgår tidsaspektet med de 12 måneder. Det kan dog også skyldes, at enkelte respondenter kommer i tanke om, at de alligevel går til noget, når de ser listen over konkrete fritidsaktiviteter. Samme tendens ses i 'Danskernes motions- og sportsvaner', hvor der også er flere aktive, når der spørges ind til konkrete typer af aktiviteter (Pilgaard & Rask 2016).

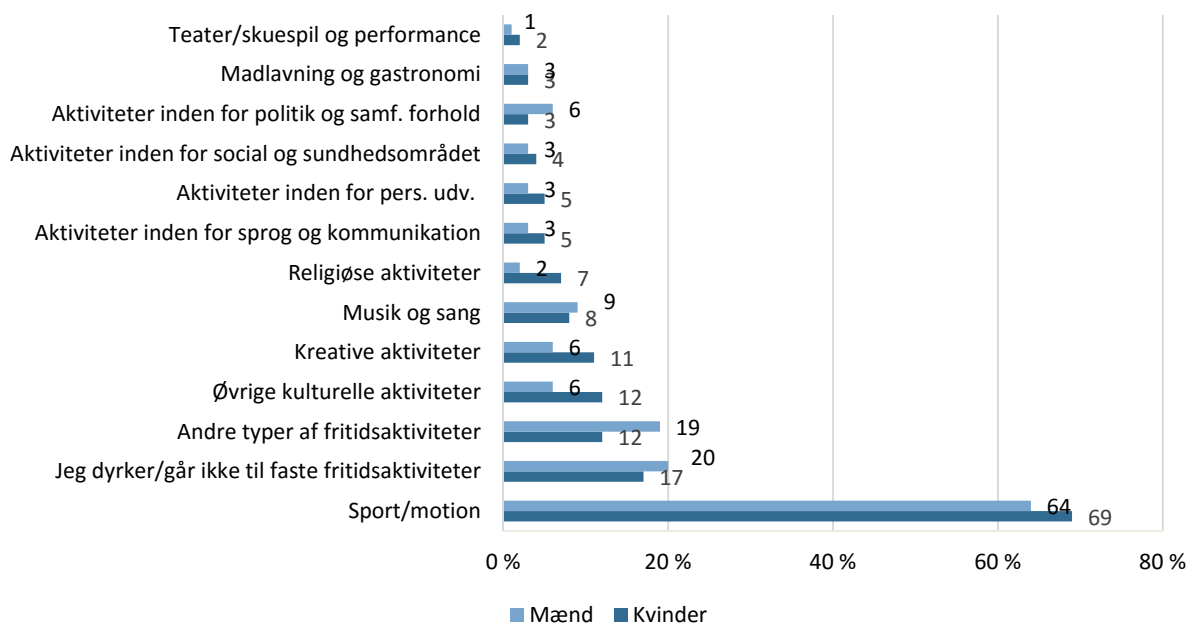
Figur 2: Borgernes deltagelse i forskellige aktivitetstyper (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Hvilke typer af aktiviteter har du gået til/dyrket på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder?' (i pct.). n = 683. Summerer man alle kategorier, fås et tal større end 100, da respondenterne kunne svare, at de deltager i mere end én aktivitet. Særligt i forhold til sport og motion er der et meget stort overlap. Eksempelvis dyrker cirka to tredjedele af de borgere, der dyrker kreative aktiviteter, også sport og motion.

Som figur 3 viser, er der nogle forskelle på tværs af køn i forhold til, hvilke typer af aktiviteter borgerne dyrker. Kvinder går i lidt højere grad end mænd til sport og motion, og kvinderne dominerer ligeledes inden for de kreative og kulturelle aktiviteter. Omvendt er mændene i overtal i aktiviteter, der vedrører politik og samfundsforhold. Endelig har flere mænd end kvinder sat kryds ved svarmuligheden 'andre fritidsaktiviteter'.

Figur 3: Deltagelse i forskellige aktivitetstyper – fordelt på køn (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Hvilke typer af aktiviteter har du gået til/dyrket på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder?' fordelt på køn (i pct.). n for kvinder = 355. n for mænd = 328. Tallene summerer ikke til 100, da respondenterne kunne sætte kryds ved mere end én aktivitet.

Borgernes foretrukne aktiviteter er påvirkede af forskellig alder. Tabel 1 viser andelen af borgere i forskellige aldersgrupper, som går til de fire mest udbredte aktiviteter. Blandt borgere over 65 år angiver lidt færre, at de dyrker sport og motion end blandt de øvrige aldersgrupper. Omvendt er den ældste aldersgruppe i højere grad end de yngre aktive inden for kreative aktiviteter og øvrige kulturelle aktiviteter.

Tabel 1: Deltagelse i de fire mest udbredte aktiviteter – fordelt på alder (andel i pct.)

	18-35 år	36-50 år	51-64 år	65 år+	Andel i alt
Sport/motion	68	68	67	64	67
Kreative aktiviteter	9	4	8	13	9
Musik og sang	10	4	9	10	8
Øvrige kulturelle aktiviteter	7	2	10	19	9
n	200	144	182	157	683

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Hvilke typer af aktiviteter har du gået til/dyrket på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder?' fordelt på alder (i pct.). n = 683. Respondenterne har haft mulighed for at vælge flere forskellige typer af fritidsaktiviteter, og derfor summerer andelen ikke til 100 pct. Tabellen skal læses på den måde, at fx 68 pct. af de 36-50-årige (n = 144) dyrker sport/motion, mens 4 pct. af de 36-50-årige går til kreative aktiviteter.

Omfanget af borgernes fritidsaktiviteter

Når det gælder omfanget af borgernes fritidsaktiviteter, kan det måles både ved at se på, hvor mange aktiviteter borgerne dyrker, hvor ofte de dyrker dem, samt hvor lang tid de sammenlagt bruger på deres fritidsaktiviteter om ugen.

I forhold til antallet af aktiviteter, viser tabel 2, at omkring halvdelen af borgerne deltager i én aktivitet, mens 21 pct. deltager i to aktiviteter. Endelig er der 12 pct. af borgerne, som går til tre eller flere aktiviteter.

Tabel 2: Antallet af fritidsaktiviteter

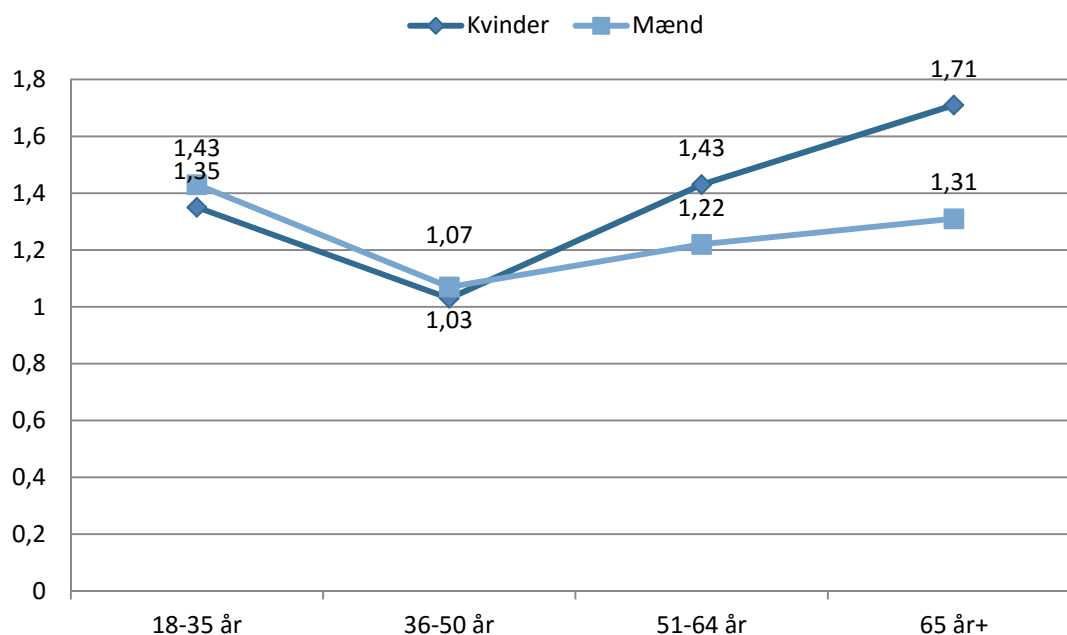
	Andel (i pct.)	Antal
0 aktiviteter	18	123
1 aktivitet	49	332
2 aktiviteter	21	142
3 aktiviteter eller flere	12	85
I alt	100	682

Tabellen viser en opgørelse over, hvor mange fritidsaktiviteter, respondenterne har sat kryds ved, at de dyrker/har dyrket på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder. n = 682.

Figur 4 viser mønstre på tværs af alder og køn ift. hvor mange forskellige aktiviteter, borgerne går til. Som det fremgår, dyrker aldersgruppen 36-50 år færrest fritidsaktiviteter gennemsnitligt set, hvorefter antallet af aktiviteter stiger igen i de ældre aldersgrupper.

Særligt interessant er det, at kvinderne over 65 år ser ud til at være den gruppe af borgere, som samlet set går til flest forskellige fritidsaktiviteter. Dette er i god overensstemmelse med, at hele 25 pct. af kvinderne i den aldersgruppe angiver, at de går til tre eller flere fritidsaktiviteter (ikke vist i figuren).

Figur 4: Gennemsnitligt antal fritidsaktiviteter – fordelt på køn og alder

Tabellen viser en opgørelse over, hvor mange fritidsaktiviteter, respondenterne i gennemsnit har sat kryds ved, at de dyrker/har dyrket på regelmæssig basis inden for de seneste 12 måneder. n: Kvinder = 355. Mænd = 328. n i alt = 683.

Vedrørende hyppigheden er borgerne blevet spurgt, hvor ofte de går til de respektive typer af aktiviteter. Tabel 3 viser andelen af kursister, som går til de mest udbredte aktiviteter 2 eller flere gange om ugen, og som det fremgår, er der nogle tydelige forskelle på tværs af aktivitetstyper.

Helt markant er det, at 77 pct. af de borgere, som dyrker sport/motion, gør det to eller flere gange om ugen. Til sammenligning er der kun lidt over en fjerdedel af de borgere, der går til kreative aktiviteter, sang og musik, som gør det to eller flere gange ugentligt. Der er meget begrænsede kønsmæssige forskelle, når der ses på hyppigheden i deltagelse i de enkelte aktiviteter³.

Tabel 3: Andel som dyrker aktiviteten 2 eller flere gange ugentligt – udvalgte aktiviteter (i pct.)

	Andel (i pct.)	Antal	n
Sport/motion	77	347	453
Kreative aktiviteter	27	16	59
Musik og sang	26	15	57
Øvrige kulturelle aktiviteter	10	6	64

³ Dog med undtagelse af musik, hvor der er en tendens til, at de mandlige udøvere dyrker aktiviteten hyppigere end de kvindelige udøvere.

Som det fremgår af tabel 4, er der stor spredning i den tid, de aktive borgere samlet bruger på deres fritidsaktiviteter om ugen.

Tabel 4: Anvendt tid på fritidsaktiviteter

	Andel (i pct.)	Antal
2 timer eller mindre	13	72
2-4 timer	32	172
4-6 timer	23	125
6 timer eller mere	32	176
I alt	100	545

Kategorierne går op til timeantallet men er ikke inklusiv. Dette vil sige, at har man svaret at man bruger 4 timer om ugen på faste fritidsaktiviteter, er man placeret i kategorien '4-6 timer'. Spørgsformulering: 'Hvor lang tid bruger du normalt på dine samlede faste fritidsaktiviteter om ugen (minus transporttid)?'. n = 545.

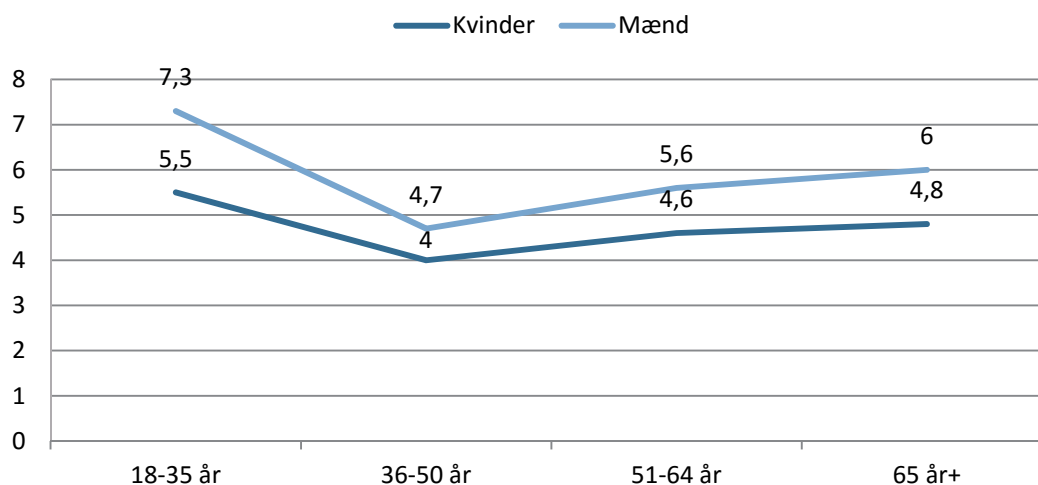
Figur 5 viser det gennemsnitlige tidsforbrug på tværs af alder og køn. Som det fremgår, er det gennemsnitlige tidsforbrug om ugen på 4,8 timer for kvinder og 5,9 timer om ugen for mænd⁴. Mænd bruger dermed gennemsnitligt set noget mere tid på deres fritidsaktiviteter end kvinder. Dette er i god overensstemmelse med tendensen på idrætsområdet, hvor mænd ligeledes bruger mere tid på idrætsaktiviteter end kvinder (Pilgaard & Rask 2016).

Derudover er der nogle mønstre på tværs af alder. I den yngste aldersgruppe er tidsforbruget størst, mens det laveste tidsforbrug findes i aldersgruppen 36-50 år. Derefter stiger tidsforbruget igen i de to ældste aldersgrupper. I forhold til den yngste aldersgruppe dækker det gennemsnitlige tidsforbrug dog over betydeligt større variation, end det er tilfældet blandt de øvrige aldersgrupper (ikke vist i tabellen). Det tyder på, at det høje tidsforbrug blandt unge ikke nødvendigvis er et udtryk for en generel tendens, men at der er en gruppe meget aktive unge, som trækker gennemsnittet op.

Særligt interessant i forhold til den ældste aldersgruppe er det, at mændene også her bruger mere tid på fritidsaktiviteter end kvinder, på trods af at kvinder i denne aldersgruppe som tidligere nævnt er den gruppe, der gennemsnitlig set går til flest forskellige fritidsaktivitet. Det tyder på, at de ældre kvinder spreder den tid, de bruger, på flere forskellige aktiviteter, mens mændene bruger mere tid på færre aktiviteter.

⁴ I beregningen af det gennemsnitlige timetal medtages ikke respondenter, der svarede at de brugte nul timer på fritidsaktiviteter om ugen. Fem ekstreme observationer er frasorteret (personer, der har angivet at de bruger 60 eller flere timer om ugen på deres fritidsaktiviteter). n = 284 for kvinder og 256 for mænd.

Figur 5: Gennemsnitligt tidsforbrug på fritidsaktiviteter – fordelt på alder og køn (antal timer)

Figuren viser det gennemsnitlige tidsforbrug på fritidsaktiviteter fordelt på køn og alder. De fem mest ekstreme observationer er udeladt (hvis man har angivet over 60 timers aktivitet, er man udeladt). n for de forskellige aldersgrupper fordelt på køn: Kvinder: 18-35 år = 92. 36-50 år = 53. 51-64 år = 75. 65 år eller derover = 64. Mænd: 18-35 år = 64. 36-50 år = 58. 51-64 år = 72. 65 år eller derover = 62. Der er ingen signifikante forskelle mellem kønnene inden for hvert alderstrin ($p > 0,05$).

'Danskernes motions- og sportsvaner' viser en lignende tendens på idrætsområdet: Tidsforbruget på idræt er lavest for aldersgruppen 30-39 år og i nogen grad i gruppen 40-49 år, hvorefter det stiger igen. En interessant forskel er dog, at hvor det gennemsnitlige tidsforbrug på idræt falder igen for de +60-årige (Pilgaard & Rask 2016), gør det sig ikke gældende for fritidsaktiviteter i bred forstand i denne undersøgelse, hvor stigningen fortsætter for de +65-årige for begge køn. Dette kan formentlig forklares gennem tendensen til, at deltagelsen i kreative og andre kulturelle aktiviteter stiger med alderen.

Sociale mønstre i fritidsvanerne

Flere studier har vist, at social baggrund kan have betydning for tilbøjeligheden til at deltage i fritidsaktiviteter og frivilligt arbejde (Fridberg & Henriksen 2014; Pilgaard & Rask 2016). Derfor kan det være interessant at se nærmere på, om de samme tendenser gør sig gældende i denne undersøgelse.

Social baggrund er et vidt begreb, der blandt andet kan dække over uddannelse og indkomst. Da der ofte er en sammenhæng mellem uddannelse, indkomstniveau, beskæftigelsesgrad mv., tager den følgende analyse primært udgangspunkt i uddannelsesniveau. Det forenkler analysen samtidig med, at man stadig kan udtale sig meningsfuldt om betydningen af social baggrund⁵.

⁵ Der kan endda være problemer forbundet med at bruge andre faktorer såsom indkomst som mål for social baggrund, da der er en del folkepensionister blandt respondenterne, som alle nu har relativt små indkomster, selvom de måske har lange uddannelser og tidligere har været beskæftigede. Derfor bliver flere analyser svære at tolke noget ud fra, hvis man tager indkomst som et mål for social baggrund. En enkelt ulempe ved at bruge uddannelse er dog, at yngre personer under uddannelse fremtræder med en lavere uddannelse i undersøgelsen, end de er i gang med.

Tabel 5 viser en svag tendens til, at respondenter med længere uddannelse har større sandsynlighed for at deltage i fritidsaktiviteter end respondenter med kortere uddannelser. Dermed er resultaterne i god overensstemmelse med resultater fra andre studier.

Tabel 5: Deltagelsen i faste fritidsaktiviteter – fordelt på uddannelsesniveau (andel i pct.)

	Ja	Ja, men ikke for tiden	Nej	n
Grundskole	63	10	27	49
Gymnasium/erhvervsfaglig uddannelse /specialarbejderuddannelse	59	14	27	236
Kort videregående uddannelse	65	15	20	68
Mellemlang videregående uddannelse	71	14	15	171
Lang videregående uddannelse /forskeruddannelse	71	10	19	103

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Går du normalt til/dyrker du normalt faste aktiviteter i din fritid? Med faste aktiviteter menes aktiviteter, som du går til eller dyrker på regelmæssig basis inden for idræt, kultur, fritidsundervisning eller andre typer af fritidsaktiviteter. Spørgsmålet omfatter både de aktiviteter, du går til i organiseret regi, og de aktiviteter du dyrker på egen hånd.' fordelt på uddannelsesniveau (i pct.). n = 627. Tabellen skal læses på den måde, at 63 pct. af respondenterne med grundskole som højeste gennemførte uddannelse (n = 49), har svaret, at de dyrker fritidsaktiviteter.

Der er imidlertid ikke noget systematisk mønster i, hvilke aktiviteter borgerne går til på tværs af uddannelsesgrupperne (Tabel 6). Tendensen er i stedet, at jo højere uddannelsesbaggrund man har, desto større er andelen af respondenter, der dyrker de enkelte aktiviteter. Dermed afspejler tabellen blot den ovennævnte tendens til, at borgere med længerevarende uddannelse med større sandsynlighed er aktive i deres fritid end borgere med kortere uddannelser.

Tabel 6: Typer af aktiviteter – fordelt på uddannelsesniveau (andel i pct.)

	Sport/ motion	Øvrige kulturelle aktiviteter ⁶	Kreative aktiviteter ⁷	Musik og sang ⁸	n
Grundskole	57	4	8	4	49
Gymnasium/erhvervsfaglig uddannelse /specialarbejderuddannelse	62	3	4	6	236
Kort videregående uddannelse	69	10	16	12	68
Mellemlang videregående uddannelse	74	15	12	7	171
Lang videregående uddannelse /forskeruddannelse	70	11	8	16	103

n = 627. Tabellen skal læses på den måde, at eksempelvis 57 pct. af respondenterne med grundskolen som højeste gennemførte uddannelse (n = 49), dyrker sport/motion.

Tabel 7 viser imidlertid, at blandt de aktive, bruger de aktive med de korteste uddannelser gennemsnitligt *flest* timer om ugen på fritidsaktiviteterne. Sammenhængen mellem uddannelsesniveau og deltagelsen i fritidsaktiviteter er dermed forskellig, alt efter om man ser på bredden eller dybden af deltagelsen, hvilket ligeledes er i fin overensstemmelse med landsdækkende undersøgelser af danskernes frivillige arbejde (Fridberg & Henriksen 2014). Forskellene i tidsforbruget på tværs af uddannelsesniveau er dog ikke signifikante i denne undersøgelse, og en del af forklaringen på forskellene kan være de aldersmæssige variationer i tidsforbruget.

Tabel 7: Gennemsnitlig tid brugt på fritidsaktiviteter

	Antal timer om ugen	n
Grundskole	5,8	36
Gymnasium/erhvervsfaglig uddannelse /specialarbejderuddannelse	5,6	178
Kort videregående uddannelse	5,5	57
Mellemlang videregående uddannelse	5	147
Lang videregående uddannelse /forskeruddannelse	5	84

n = 502. Der er ikke signifikante forskelle på, hvor lang tid respondenter med forskellig uddannelsesbaggrund bruger på fritidsaktiviteter om ugen ($p > 0,05$). Gennemsnittene er kun udregnet for de respondenter, der havde svaret, at de faktisk deltager i fritidsaktiviteter. Respondenter, der havde svaret '0 timer', er altså ikke regnet med.

Der er desuden en tendens til, at respondenter med højere uddannelse dyrker forholdsvis flere aktiviteter end respondenter med kortere uddannelse. Denne forskel er statistisk signifikant mellem uddannelsesgrupperne (Tabel 20 i bilagsmaterialet). Der tegner sig dermed et billede af, at respondenter med kortere uddannelse bruger lidt mere tid på enkelte akti-

⁶ Vedr. kunst, historie, litteratur mv.

⁷ Fx tegning, maling, foto, keramik, trædrejning, andet håndværk mv.

⁸ Fx kor, orkester, instrumentalundervisning mv.

viteter, som de koncentrerer sig om, mens respondenter med længere uddannelse deltager i flere forskellige aktiviteter, men ikke bruger så meget tid på hver enkelt aktivitet.

Tabel 8 viser andelen af borgere, der udfører frivilligt arbejde på kultur- og fritidsområdet. Her er tendensen, at længere uddannelse er forbundet med større tilknytning til aktiviteter i fritiden, da respondenter med lang videregående uddannelse er mere tilbøjelige til at arbejde frivilligt inden for idræts-, kultur- eller fritidsområdet efterfulgt af respondenter med kort videregående og mellemlang videregående uddannelse⁹. Forskellene er dog ikke signifikante, men tendensen er i god overensstemmelse med landsdækkende undersøgelser af danskernes frivillige arbejde, som ligeledes viser en tendens til, at længerevarende uddannelser øger sandsynligheden for, at man arbejder frivilligt (Fridberg & Henriksen 2014).

Tabel 8: Frivilligt arbejde på idræts-, kultur- eller fritidsområdet – fordelt på uddannelsesniveau

	Andel i pct.	Antal
Grundskole	20	10
Gymnasium/erhvervsfaglig uddannelse /specialarbejderuddannelse	21	50
Kort videregående uddannelse	27	18
Mellemlang videregående uddannelse	22	37
Lang videregående uddannelse /forskeruddannelse	31	32

Tabellen viser andelen af borgere, der angiver at de arbejder frivilligt på idræts-, kultur- eller fritidsområdet. n = 627.

Samlet set viser analysen, at der er nogle sociale mønstre i borgernes deltagelse i fritidsaktiviteter i Aalborg Kommune. For det første har folk med længere uddannelser større tendens til at deltage i fritidsaktiviteter, og de deltager ofte i flere forskellige aktiviteter. Til gengæld bruger aktivitetsdeltagere med kortere uddannelsesbaggrund flere timer på deres fritidsaktiviteter, hvilket er med til at nuancere billedet af social baggrunds betydning for deltagelsen i fritidsaktiviteter.

Geografiske mønstre i aktivitetsniveauet

Dette afsnit har fokus på at belyse eventuelle geografiske mønstre i borgernes fritidsvaner¹⁰. Det belyses ved at se på, hvor aktive borgerne er på tværs af forskellige typer af lokalsamfund og geografiske områder.

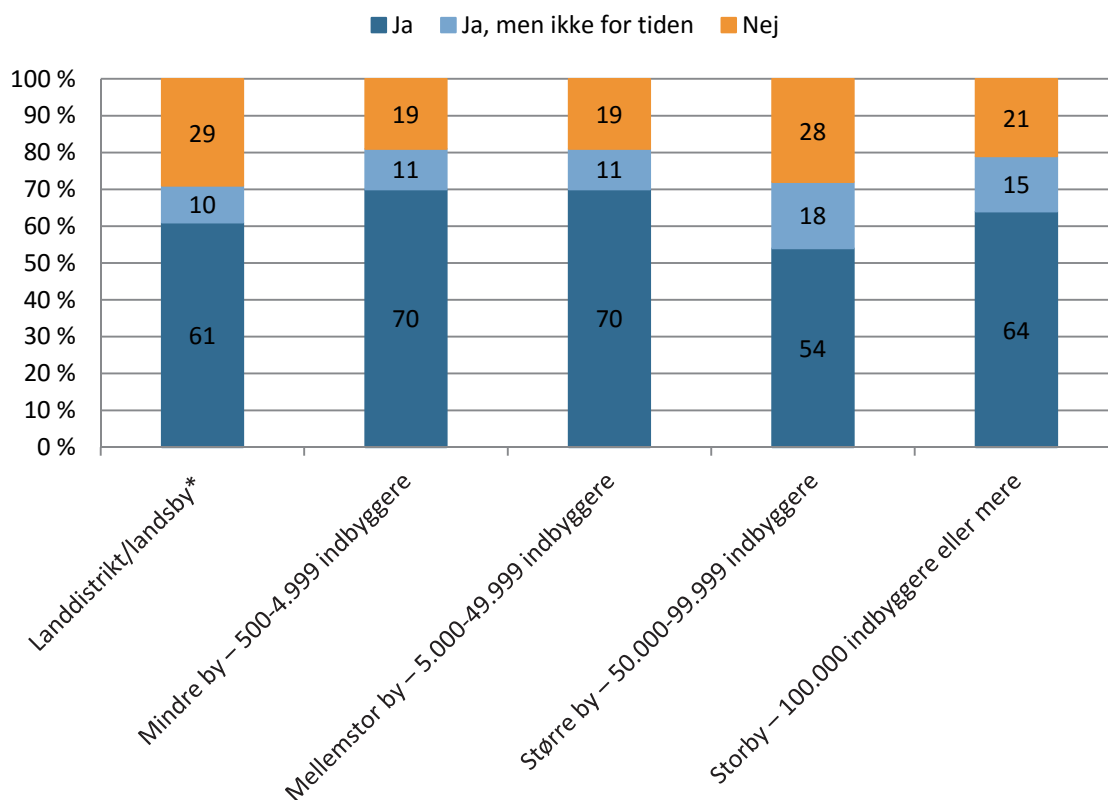
⁹ En uddybende supplerende analyse af borgernes deltagelse af frivilligt arbejde på kultur- og fritidsområdet ses i notatets bilagsmateriale.

¹⁰ De geografiske mønstre belyses både via respondenternes egen angivelse af, hvordan de vil karakterisere det område, hvor de bor (ift. urbanisering), samt via en opdeling i lokalområder foretaget gennem GIS-kordinater. Aalborg Kommune har været behjælpelig med at knytte GIS-kordinater til det borgerudtræk, der blev benyttet ved udsendelsen af spørgeskemaer.

En tese kunne være, at borgere i større byer er mere aktive end borgere i mindre byer og ude på landet, da udbuddet af aktiviteter ofte vil være større og transporttiden mindre i en større by end i en mindre by og ude på landet, hvor der kan være langt til nærmeste fritidsaktivitet. Derudover er uddannelsesniveautypisk højere i større byer, hvilket også kan spille ind på aktivitetsniveauet. 'Danskernes motions- og sportsvaner' viser da også en tendens til, at der er en større andel af idrætsaktive i større byer end i mindre byer og på landet (Pilgaard & Rask 2016).

Denne tendens ser dog ikke ud til at gøre sig gældende, når det gælder fritidsvaner i brede forstand, specifikt for Aalborg Kommune, som er belyst i denne undersøgelse. Figur 6 viser, at de mest aktive borgere findes i mindre og mellemstore byer med mellem 500 og 49.999 indbyggere, mens de mindst aktive findes i kategorien 'større byer', hvilket i dette tilfælde må antages at omfatte forstæder til Aalborg. Der er dog et begrænset antal respondenter, som har angivet at bo i 'større byer', hvilket øger usikkerheden i resultaterne. Sammenhængen mellem urbanisering og aktivitetsniveau er derudover ikke entydig, da de borgere, der bor i landdistrikter/landsbyer, også har et relativt lavt aktivitetsniveau.

Figur 6: Deltagelse i aktiviteter og urbanisering

Figuren viser sammenhængen mellem områder respondenterne bor i og deres svar på spørgsmålsformuleringen: 'Går du normalt til/dyrker du normalt faste aktiviteter i din fritid? Med faste aktiviteter menes aktiviteter, som du går til eller dyrker på regelmæssig basis inden for idræt, kultur, fritidsundervisning eller andre typer af fritidsaktiviteter. Spørgsmålet omfatter både de aktiviteter, du går til i organiseret regi, og de aktiviteter du dyrker på egen hånd.' n for de forskellige kategorier: Landdistrikt/landsby = 49. Mindre by = 159. Mellemstor by = 54. Større by = 46. Storby = 329. Figuren skal læses på den måde, at 61 pct. af de respondenter, der bor i et landdistrikt/landsby (n = 49), går til faste fritidsaktiviteter. *: under 500 indbyggere.

Tabel 9 sammenligner respondenter fra Aalborg og Nørresundby med respondenter fra andre lokalområder (postnumre) i kommunen. Til forskel fra den ovenstående figur er borgernes bopælsområde her fundet gennem GIS-koordinater og ikke gennem deres egen karakteristik af det område, de bor i. Tendensen er dog den samme: Borgere i Aalborg og Nørresundby er en anelse mindre aktive end respondenter fra de øvrige lokalområder i kommunen. Forskellen er dog ikke signifikant, og derudover er der flere i Aalborg og Nørresundby, der har svaret 'ja, men ikke for tiden', hvilket også betyder, at andelen, der har svaret 'nej', ikke varierer mellem områderne.

Tabel 9: Respondenternes aktivitet fordelt på lokalområde (andel i pct.)

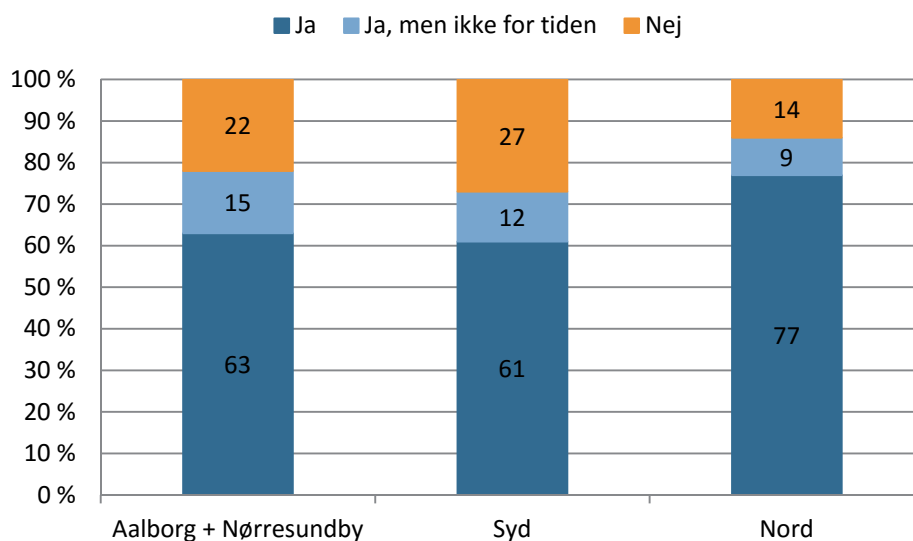
	Ja	Ja, men ikke for tiden	Nej	n
Aalborg og Nørresundby	63	15	22	438
Øvrige lokalområder (postnumre)	68	11	21	245

Tabellen viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Går du normalt til/dyrker du normalt faste aktiviteter i din fritid? Med faste aktiviteter menes aktiviteter, som du går til eller dyrker på regelmæssig basis inden for idræt, kultur, fritidsundervisning eller andre typer af fritidsaktiviteter. Spørgsmålet omfatter både de aktiviteter, du går til i organiseret regi, og de aktiviteter du dyrker på egen hånd.' fordelt på hvor respondenterne bor. n = 683. Forskellene mellem Aalborg/Nørresundby og 'øvrige postnumre' er ikke signifikante ($p > 0,05$).

Samlet set er forskellene i deltagelse i fritidsaktiviteter på tværs af land og by dermed begrænsede og heller ikke helt entydige. Dog er det interessant, at borgerne i Aalborg by ikke ser ud til at være mere aktive end borgere på landet – på trods af et stort udbud af aktiviteter og et højt uddannelsesniveau i befolkningen generelt. En del af forklaringen kan dog være alderssammensætningen. Som tidligere vist er tendensen, at en større andel af ældre end yngre borgere dyrker faste fritidsaktiviteter, og samtidig er andelen af yngre respondenter Aalborg by større end andelen af yngre i de øvrige dele af kommunen.

Et interessant mønster ses derudover i figur 7, som viser en tendens til, at borgere fra områderne nord for Limfjorden er mere aktive end respondenter i Aalborg/Nørresundby og syd for Limfjorden.

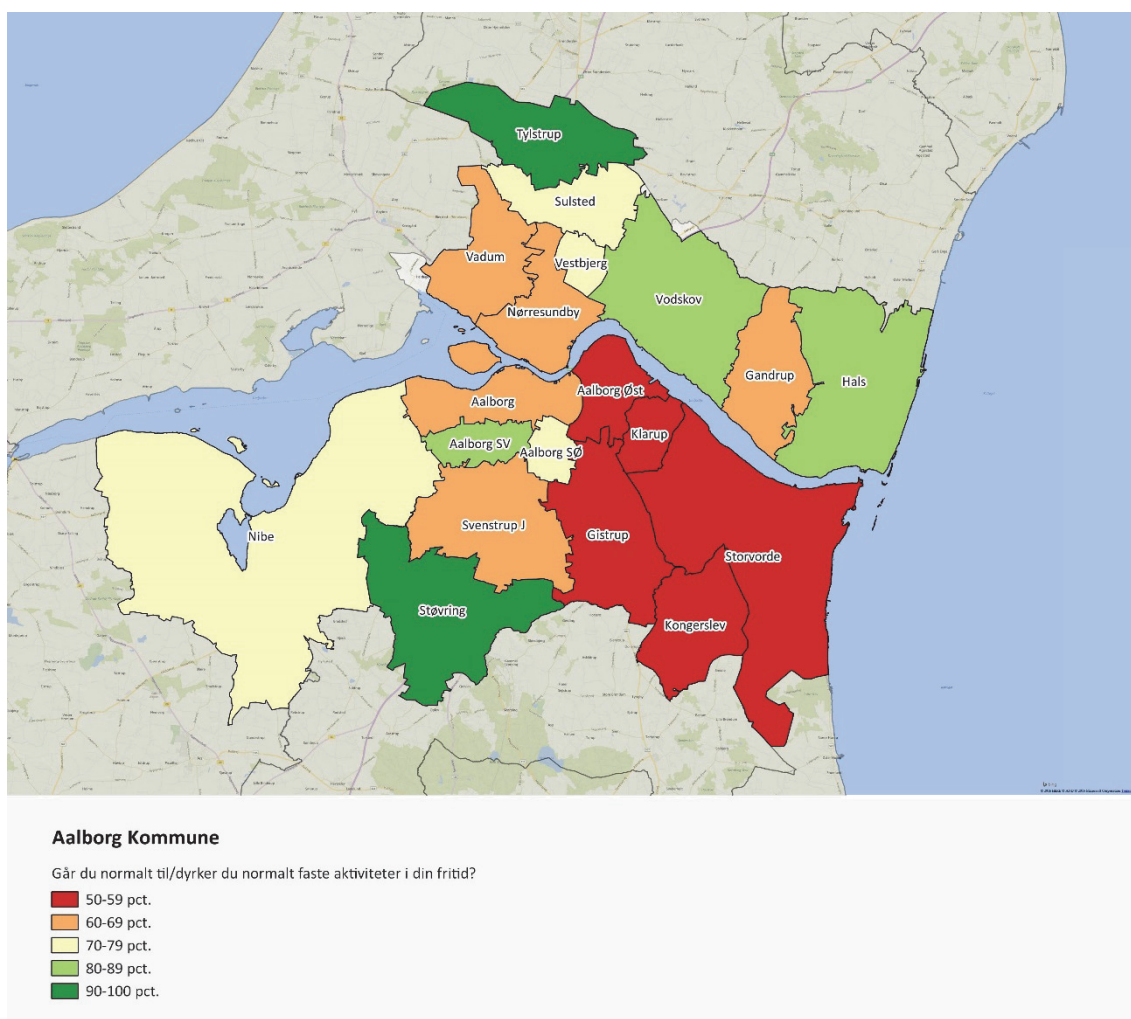
Figur 7: Respondenternes aktivitet fordelt på lokalområder

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Går du normalt til/dyrker du normalt faste aktiviteter i din fritid? Med faste aktiviteter menes aktiviteter, som du går til eller dyrker på regelmæssig basis inden for idræt, kultur, fritidsundervisning eller andre typer af fritidsaktiviteter. Spørgsmålet omfatter både de aktiviteter, du går til i organiseret regi, og de aktiviteter du dyrker på egen hånd.' fordelt på hvor respondenterne bor. Med syd og nord menes henholdsvis syd og nord for Limfjorden (bortset fra Aalborg og Nørresundby). n for de tre katorier: Aalborg/Nørresundby = 438. Syd = 143. Nord = 102. n i alt = 683. Der er signifikant forskel på, hvor aktive respondenterne er ($p < 0,05$).

Denne tendens kan også ses i figur 8, der viser et kort over Aalborg Kommune med andelen af aktive borgere i de enkelte lokalområder. Som det fremgår, tyder fordelingen på, at særligt den sydøstlige del af kommunen har en relativ lav andel af aktive borgere.

Figur 8: Respondenternes aktivitet fordelt på postnumre i Aalborg Kommune

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Går du normalt til/dyrker du normalt faste aktiviteter i din fritid? Med faste aktiviteter menes aktiviteter, som du går til eller dyrker på regelmæssig basis inden for idræt, kultur, fritidsundervisning eller andre typer af fritidsaktiviteter. Spørgsmålet omfatter både de aktiviteter, du går til i organiseret regi, og de aktiviteter du dyrker på egen hånd.' fordelt på hvilket postområde, respondenterne bor i. n for de forskellige postnumre: Gandrup = 11. Gistrup = 19. Hals = 24. Klarup = 21. Kongerslev = 8. Nibe = 31. Nørresundby = 58. Storvorde = 26. Støvring = 1. Sulsted = 8. Svenstrup J = 37. Tylstrup = 4. Vadum = 8. Vestbjerg = 12. Vodskov = 35. Aalborg = 249. Aalborg SV = 35. Aalborg SØ = 50. Aalborg Øst = 46.

I læsningen af kortet skal der dog tages højde for, at der i en del lokalområder er et meget lavt antal respondenter. Dette gælder i særdeleshed områderne Tylstrup og Støvring, hvor resultaterne derfor ikke kan forventes at være repræsentative. Fordelingen på kortet skal derfor tages med forbehold men er medtaget for at illustrere den overordnede tendens til, at borgere i den nordlige del af kommunen tilsyneladende er mere aktive end borgerne i den sydlige del af kommunen.

Der ses også et mønster i de mere tætbefolkede områder i Aalborg og Nørresundby. Her er tendensen, at det højeste aktivitetsniveau findes i Aalborg Sydvest. Det laveste findes i Aalborg Øst, som blandt andet omfatter flere socialt udsatte boligområder og en stor andel af borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Samlet set skal de geografiske tendenser ses i tæt sammenhæng med befolknings sammensætningen i de pågældende områder.

Kapitel 2: Rammerne for borgernes fritidsaktiviteter

Dette kapitel belyser, hvor borgerne dyrker deres fritidsaktiviteter, og hvem de dyrker aktiviteterne med.

Hvor dyrker borgerne deres fritidsaktiviteter?

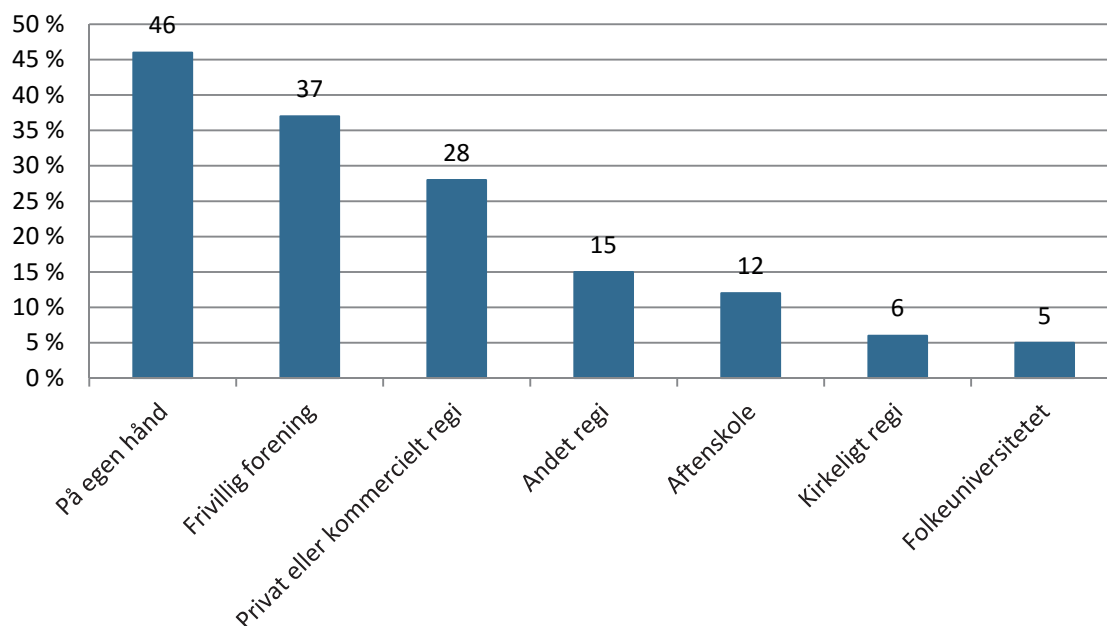
Figur 9 viser et samlet overblik over, hvor stor en andel af borgerne, der dyrker faste fritidsaktiviteter i de respektive organiseringsformer

Som figuren viser, er det at dyrke aktiviteter på egen hånd det mest udbredte 'regi' blandt borgerne i Aalborg Kommune (46 pct.). Der er imidlertid også en udbredt brug af foreningslivet. 37 pct. af borgerne angiver, at de dyrker deres faste fritidsaktiviteter i foreningsregi, mens privat/kommercielt regi bliver benyttet af lidt over en fjerdedel af borgerne.

12 pct. af borgerne har angivet, at de dyrker aktiviteter i aftenskolerregi. I forhold til denne andel er det dog værd at nævne, at der samtidig med borgerundersøgelsen blev gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt kursisterne på mange af aftenskolerne i Aalborg. Dermed har en gruppe af borgere modtaget både kursistundersøgelsen og borgerundersøgelsen, hvilket kan have påvirket svarprocenten blandt aftenskolekursister i borgerundersøgelsen i negativ retning. Dog er de 12 pct. i fuldstændig overensstemmelse med den andel af danskerne på landsplan, der angiver at gå til aktiviteter i aftenskole (Pilgaard & Rask 2016).

6 pct. af borgerne angiver, at de går til faste fritidsaktiviteter i kirkeligt regi, mens 5 pct. frekventerer Folkeuniversitetet på regelmæssig basis. Endelig er der 15 pct. af borgerne, som angiver, at de dyrker deres fritidsaktiviteter i 'andet regi'.

Figur 9: Hvor dyrker borgerne deres faste fritidsaktiviteter? (andel i pct.)

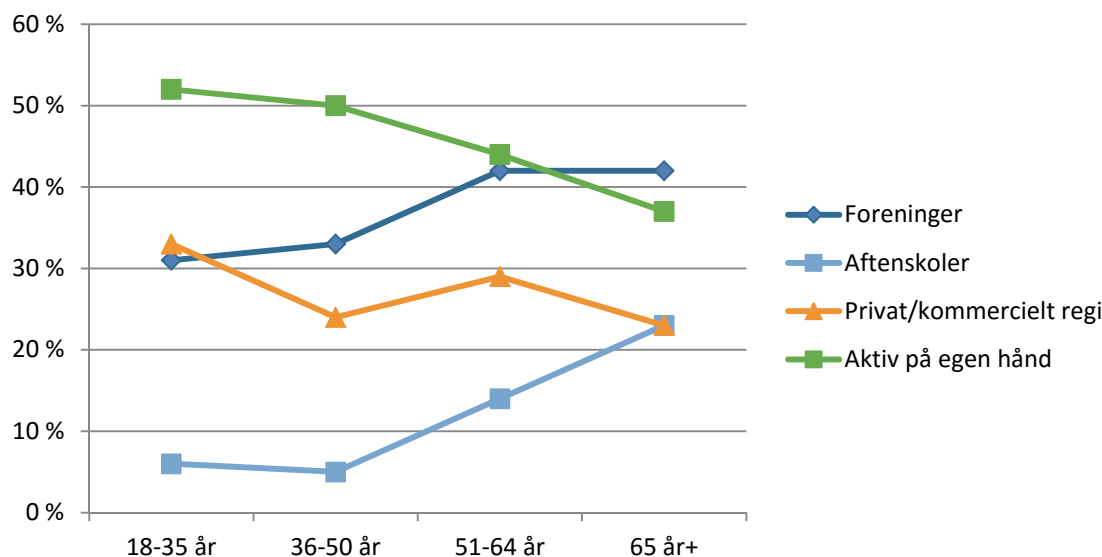

Figuren viser, hvor stor en andel af respondenterne, der har dyrket faste fritidsaktiviteter inden for de sidste 12 måneder inden for de respektive regi (i pct.). n = 683.

Mange yngre dyrker aktiviteter på egen hånd

Undersøgelsen tyder på, at de forskellige typer af regi tiltrækker forskellige aldersgrupper. Figur 10 viser de fire mest udbredte organiseringsformer fordelt på aldersgrupper. Som det ses, er aktiviteter på egen hånd mest udbredt blandt de yngste borgere i undersøgelsen og falder med alderen. Næsten samme – men knap så entydige – tendens ses i forhold til privat/kommercielt regi. Både når det gælder foreningsregi og i særdeleshed aftenskoleregi, er der derimod en tendens til, at disse organiseringsformer benyttes betydeligt mere af de ældre end af de yngre borgere i undersøgelsen. Som figuren viser, er det desuden interessant, at der blandt den ældste aldersgruppe er mindre forskelle på andelen af borgere, der dyrker aktiviteter i respektive regi, end det er tilfældet blandt de yngre aldersgrupper.

Figur 10: Organiseringsformer – fordelt på alder (andel i pct.)

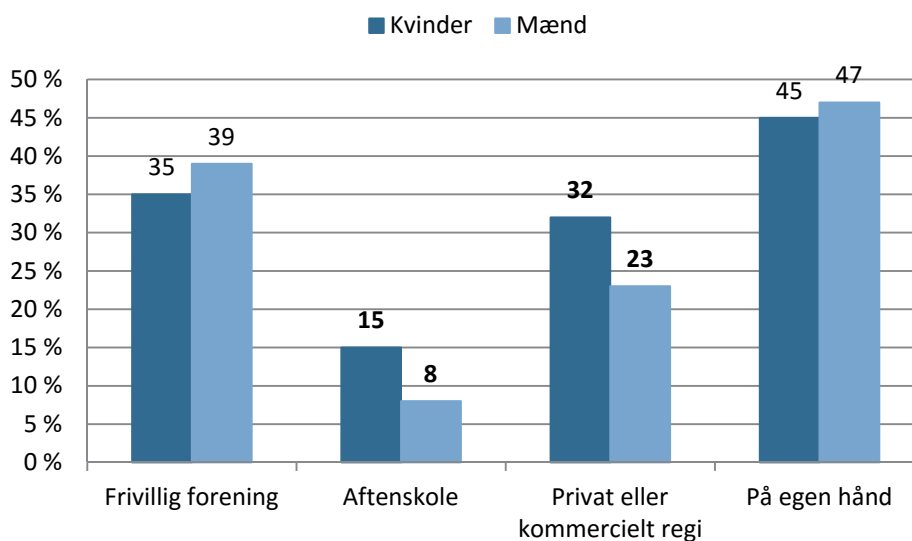
Figuren viser, hvor stor en andel inden for de respektive aldersgrupper, der er/har været aktive i de 4 typer af regi inden for de seneste 12 måneder (i pct.). n for de 4 aldersgrupper er: 18-35 årige = 200. 36-50 årige = 144. 51-64 årige = 182. 65 år+ = 157.

Kvinderne dominerer i aftenskoler og kommercielle tilbud

Der er ligeledes nogle forskelle på tværs af køn i forhold til, hvilket regi borgerne dyrker deres fritidsaktiviteter i (figur 11). Tydeligst er forskellen, når det gælder aftenskoleregi, hvor 15 pct. af kvinderne går til aktiviteter, mens det kun gør sig gældende for 8 pct. af mændene. Det er stort set samme billede, som gør sig gældende for aftenskoledeltagelsen på landsplan (Pilgaard & Rask 2016).

Der er imidlertid også relativt store forskelle i forhold til privat eller kommercielt regi, hvor 32 pct. af kvinderne og 23 pct. af mændene dyrker aktiviteter. Omvendt er mændene i overtal, når det gælder aktiviteter i frivillige foreninger. Det samme gør sig gældende for aktiviteter på egen hånd, hvor forskellene på tværs af køn dog er meget begrænsede. De kønsmæssige forskelle er kun signifikante i forhold til aftenskoleregi og privat/kommercielt regi.

Figur 11: Hvilket regi dyrkes aktiviteterne i? Fordelt på køn (andel i pct.)

Figuren viser, hvor stor en andel af henholdsvis mænd og kvinder, der er/har været aktive inden for de respektive regi inden for de seneste 12 måneder (i pct.). Bemærk, at andelen ikke nødvendigvis summerer til 100, da man kan være aktiv inden for flere regi. n: Kvinder = 355. Mænd = 328. n i alt = 683. Fed skrift indikerer, at der er signifikant forskel mellem respondenter fra Aalborg/Nørresundby og øvrige postnumre ($p < 0,05$).

Mange dyrker sport og kreative aktiviteter på egen hånd

Ikke overraskende er der store forskelle på, hvor borgerne dyrker de forskellige typer af aktiviteter. Tabel 10 viser en oversigt over sammenhængene mellem organiseringsformer og de aktiviteter, borgerne dyrker. I læsningen af tabellen er det vigtigt at være opmærksom på, at de samme borgere godt kan dyrke flere forskellige aktiviteter, og at de samtidig kan dyrke den samme aktivitet i flere forskellige organiseringsformer.

Som det fremgår af tabel 10, er 'på egen hånd' det mest udbredte regi, når det gælder sport og motion. 52 pct. af de borgere, der dyrker sport og motion, gør det på egen hånd, mens henholdsvis 36 og 32 pct. gør det i frivillige foreninger og hos private/kommercielle udbydere.

I forhold til kreative aktiviteter spiller aftenskolerne en væsentlig rolle. Over en fjerdedel af de borgere, der dyrker kreative aktiviteter, gør det i aftenskoleregi. Igen er der dog flest borgere, der gør det på egen hånd. Henholdsvis 15 og 19 pct. gør det hos frivillige foreninger og private/kommercielle udbydere.

Et lignende billede gør sig gældende i forhold til musik og sang. Til forskel fra kreative aktiviteter er der dog næsten en femtedel, der dyrker det i kirkeligt regi, og færre der dyrker det i privat regi og på egen hånd.

I forhold til øvrige kulturelle aktiviteter fordeler andelen sig relativt jævnt mellem foreningsregi, folkeuniversitetet og på egen hånd, mens lidt færre dyrker det i privat regi eller i aftenskoleregi.

Når det gælder de resterende aktivitetstyper, er antallet af borgere, der dyrker dem, så lavt, at fordelingen er forbundet med en vis usikkerhed. Derfor vil disse aktiviteter ikke blive gennemgået detaljeret. Tallene indikerer dog, at aftenskolerne spiller en vigtig rolle ift. sprog og kommunikation, mens foreningerne står stærkt, når det gælder politik og samfundsforhold samt aktiviteter inden for social- og sundhedsområdet.

Tabel 10: Borgernes typer af faste fritidsaktiviteter - fordelt på regi (andel i pct.)

	Frivillig forening	Aftens- skole/ oplysnings- forbund	Folkeuni- versitetet	Kirkeligt regi	Private/ kommer- cielle udbydere	På egen hånd	I andet regi	n
Sport/motion	36	5	0 (0,4)	1	32	52	12	456
Kreative aktiviteter	15	27	2	0	19	46	9	59
Musik og sang	16	26	2	23	9	32	11	57
Teater/skuespil	20	0	10	0	0	30	50	10
Øvrige kulturelle aktiviteter	28	16	30	5	23	34	11	64
Religiøse aktiviteter	25	3	0	81	9	13	3	32
Aktiviteter inden for politik og samfundsforhold	53	3	23	0	7	27	3	30
Aktiviteter inden for sprog og kommunikation	12	64	12	0	16	16	8	25
Aktiviteter inden for personlig udvikling	4	8	8	0	35	31	31	26
Aktiviteter inden for social- og sundhedsområ- det	44	4	4	0	22	35	26	23
Madlavning og gastronomi	10	20	0	0	5	50	15	20
Andre typer af fritidsaktiviteter	45	3	1	0	14	43	15	104

Tabellen angiver, i hvilket regi fritidsaktiviteterne dyrkes/er blevet dyrket inden for de seneste 12 måneder (i pct.). n = 683. Bemærk, at hver række ikke nødvendigvis summerer til 100 pct., da man kan dyrke en fritidsaktivitet i flere regi. Ligeledes summerer den sidste kolonne ikke til det samlede antal respondenter på 683, da en enkelt respondent kan dyrke flere fritidsaktiviteter. Tabellen skal læses på den måde, at fx 36 pct. af de 456 respondenter, der dyrker sport/motion, gør det i en frivillig forening, mens 5 pct. af de samme 456 respondenter dyrker sport/motion i aftensskole/oplysningsforbund.

Variation i regi på tværs af uddannelsesgrupper

På idrætsområdet er der en tendens til, at højere uddannelse øger tilbøjeligheden til at dyrke aktiviteter på egen hånd eller i private centre (Laub 2013, 104). Derfor er det interessant at se, hvorvidt der også er sammenhænge mellem uddannelse og regi, når det gælder fritidsaktiviteter i bredere forstand, som er i fokus her.

Tabel 11 viser en lignende tendens i denne undersøgelse. Mellem 32 og 41 pct. af respondenterne med mindst en kort videregående uddannelse går til aktiviteter i privat/kommercielt regi, mens det gør sig gældende for 20 pct. eller færre blandt de respondenter, som har en kortere uddannelse. Der er dog ikke tale om en lineær sammenhæng, hvor højere uddannelse automatisk fører til flere aktiviteter i privat/kommercielt regi, da respondenter med en kort videregående uddannelse har den højeste deltagelsesandel i dette regi¹¹.

Tabel 11: I hvilket regi dyrkes aktiviteterne? Fordelt på uddannelse (andel i pct.)

	Grundskole	Gym./ erhvervsfaglig /specialarbej- derudd.	Kort videregående	Mellemlang videregående	Lang videregående /forskerudd.
Frivillig forening	43	31	41	39	40
Aftenskole	8	7	12	16	16
Folkeuniversitetet	4	3	0	8	7
Kirkeligt regi	2	4	6	6	9
Privat/kommercielt regi	14	20	41	35	32
Aktiv på egen hånd	43	44	46	48	50
Andet regi	22	15	7	15	17
n	49	236	68	171	103

Tabellen viser, i hvilket regi aktiviteter dyrkes/er blevet dyrket inden for de seneste 12 måneder fordelt på uddannelsesbaggrund (i pct.). n = 627. Kolonnerne summerer ikke til 100, da respondenterne kunne gå til aktiviteter i flere forskellige regi. Tabellen skal læses på den måde, at eksempelvis 43 pct. af respondenterne med grundskolen som højeste gennemførte uddannelse (n = 49), gik til aktiviteter i foreningsregi.

Derudover viser tabellen, at respondenterne med videregående uddannelser generelt er mere aktive inden for eksempelvis aftenskoler, folkeuniversitetet, kirkeligt regi og på egen hånd end de øvrige respondenter. Dette hænger dog også sammen med den tidligere nævnte tendens til, at respondenter i disse uddannelsesgrupper generelt går til flere fritidsaktiviteter. Andre undersøgelser bekræfter tendensen til, at der både i aftenskoler og på Folkeuniversitetet er en overvægt af deltagere med videregående uddannelser (Bjerrum & Thøgersen 2016; Thøgersen & Bjerrum 2015). På tværs af de forskellige uddannelsesgrupper er der dog stor spredning i, hvor borgerne dyrker deres fritidsaktiviteter.

¹¹ Alder spiller formentlig også en rolle for, hvilket regi respondenterne foretrækker (jv. Figur 10 - 'Hvilket regi dyrkes aktiviteterne i? Fordelt på alder'), hvilket kan gøre tolkningen af tabel 11 mindre ligetil. Derudover skal der i analysen af sammenhængen mellem uddannelse og regi tages højde for, at ikke alle respondenter i aldersgruppen 18-35 år har færdiggjort deres uddannelse endnu.

Flere foreningsaktive uden for byområderne

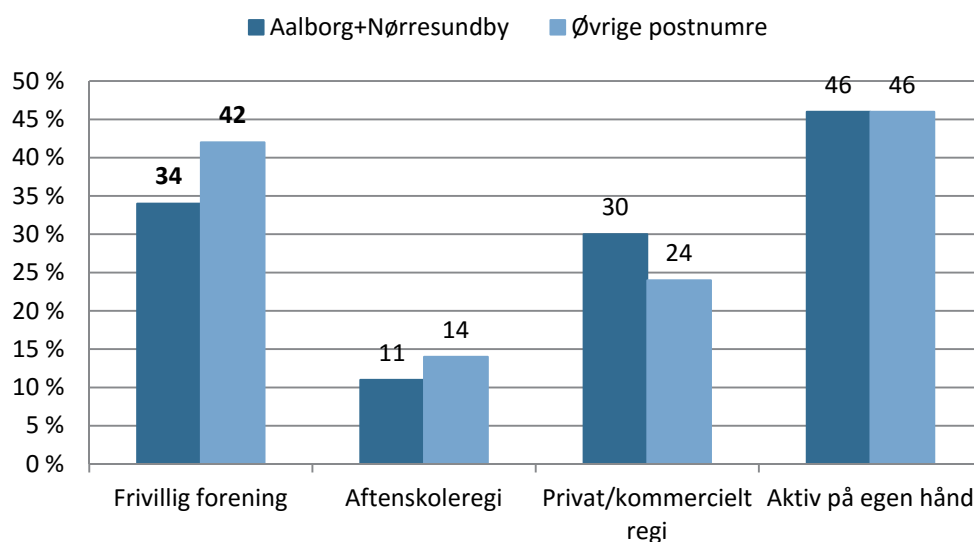
Tidligere undersøgelser har vist, at deltagelsen i idrætsforeninger og foreningstætheden varierer mellem forskellige typer af lokalsamfund. Foreningsdeltagelsen og tætheden af foreninger er typisk større i mindre lokalsamfund/kommuner end i større byer (Toft 2016; Thøgersen & Ibsen 2008)

Som det fremgår af figur 12, er der lignende tendenser i, hvor borgerne i Aalborg Kommune dyrker deres aktiviteter. Borgerne fra Aalborg by og Nørresundby er i mindre grad aktive i frivillige foreninger og i aftenskoler end borgerne i de øvrige områder i kommunen.

Særlig tydelig er tendensen på foreningsområdet. Hvor 34 pct. af borgerne i Aalborg og Nørresundby dyrker deres fritidsaktiviteter i foreningsregi, gør det samme sig gældende for 42 pct. af borgerne i de øvrige dele af kommunen.

Den omvendte tendens ses i andelen af aktive i privat eller kommercielt regi. Hvor 30 pct. af respondenterne i Aalborg og Nørresundby er aktive i privat eller kommercielt regi, gælder det kun for 24 pct. i de øvrige områder. Dette hænger formentlig sammen med, at udbuddet af private/kommercielle tilbud er noget mindre uden for de store byer, og er desuden i god overensstemmelse med tendenser på idrætsområdet (Toft 2016). Derudover kan det skyldes, at der er relativt flere yngre borgere i Aalborg by end i de øvrige områder i kommunen. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant i denne undersøgelse.

Figur 12: Organiseringsform – fordelt på lokalområder (andel i pct.)

n: Aalborg/Nørresundby = 438. Øvrige postnumre = 245. Fed skrift indikerer, at der er signifikant forskel mellem respondenter fra Aalborg/Nørresundby og øvrige postnumre ($p < 0,05$). Søjlerne skal forstås på den måde, at fx 42 pct. af respondenterne fra øvrige postnumre er aktive i frivillige foreninger, mens det samme gør sig gældende for 34 pct. af respondenterne i Aalborg/Nørresundby.

Hvem dyrker man aktiviteterne med?

De borgere, der har angivet, at de går til faste aktiviteter i deres fritid, er blevet bedt om at svare på, hvem de normalt dyrker deres fritidsaktiviteter med. Borgerne har haft mulighed for at sætte flere kryds, og hver enkelt borger kan sagtens dyrke flere forskellige aktiviteter, hvor det varierer, hvem de dyrker aktiviteten sammen med. Tabel 12 er dermed udtryk for borgernes samlede svar på, hvem de dyrker fritidsaktiviteter med uafhængigt af aktivitetstype og regi.

Tabel 12: Hvem dyrker borgerne aktiviteter sammen med? Fordelt på køn (andel i pct.)

	Kvinder	Mænd	I alt
Alene	54	50	52
Med venner/bekendte	68	58	63
Med kolleger	10	16	13
Med familie	30	35	32
Med personer, jeg ikke kender	30	26	28
n	227	213	440

Tabellen viser svar på spørgsformuleringen: 'Hvem går du normalt til/dyrker du normalt dine fritidsaktiviteter sammen med?' fordelt på køn (i pct.). n = 440. Kun de borgere, som har svaret, at de går til faste aktiviteter i fritiden og ikke har svaret, at de ikke deltager i fritidsaktiviteter, har fået spørgsmålet. Respondenterne har haft mulighed for at sætte flere kryds. Der er signifikant forskel på hvor mange mænd og kvinder, der normalt dyrker deres fritidsaktivitet sammen med venner/bekendte ($p < 0,05$).

Som det fremgår af tabellen, er venner og bekendte den gruppe, som den største andel (63 pct.) af respondenterne dyrker deres fritidsaktiviteter sammen med. Derefter kommer de 52 pct., som dyrker deres fritidsaktiviteter alene. Knap en tredjedel af respondenterne dyrker fritidsaktiviteter med familien, og lidt færre (28 pct.) gør det med personer, de ikke kender. Kolleger er den gruppe, som fylder mindst, men alligevel er det interessant, at 13 pct. angiver, at de dyrker fritidsaktiviteter med deres kolleger.

Kønsmæssigt er kvinderne i overvægt, når det gælder aktiviteter med venner eller bekendte, mens mændene ligger højest i forhold til aktiviteter med kolleger og familie. De kønsmæssige forskelle er dog kun signifikante i forhold til kategorien 'venner og bekendte'.

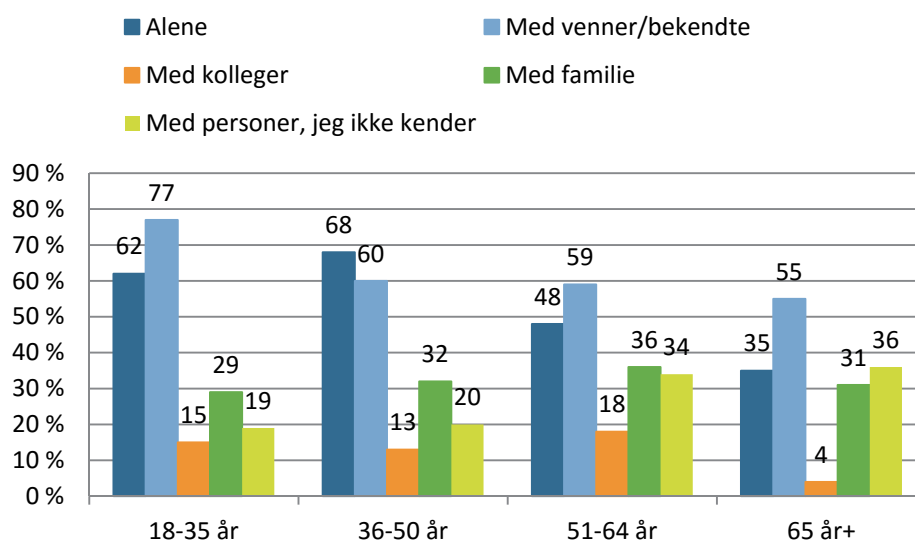
Flest yngre dyrker aktiviteter alene

Figur 13 viser de aldersmæssige mønstre i, hvem borgerne dyrker deres aktiviteter med. Der er nogle klare forskelle på tværs af aldersgrupperne. Den tydeligste forskel ses i forhold til andelen, der dyrker aktiviteter alene, som er betydeligt lavere for de to ældste aldersgrupper end for de to yngste aldersgrupper.

I gruppen af borgere over 65 år er der 35 pct., der dyrker fritidsaktiviteter alene, mens det gør sig gældende for 62 pct. af borgerne i den yngste aldersgruppe. Aldersgruppen 36-50 år omfatter den største andel (68 pct.), der dyrker aktiviteter alene. Det hænger godt sammen med den tidligere viste tendens til, at den højeste andel, der dyrker aktiviteter på egen hånd, netop findes i disse to aldersgrupper.

Samtidig er der dog betydeligt flere i den yngste aldersgruppe, som dyrker aktiviteter med venner og bekendte end i de øvrige aldersgrupper. Denne tilsyneladende modsatte tendens kan forklares ved, at betydeligt flere ældre end unge angiver, at de dyrker fritidsaktiviteter med personer, de ikke kender. Samlet tyder resultaterne på, at det sociale har betydning på tværs af aldersgrupper men på forskellig vis. Hvor de unge i høj grad dyrker aktiviteterne sammen med venner, de kender i forvejen, er de +65-årige den aldersgruppe, hvor flest dyrker fritidsaktiviteter med nogen, de ikke kender.

Figur 13: Hvem dyrker borgerne fritidsaktiviteterne med? Fordelt på alder (andel i pct.)

Tabellen viser svar på spørgsformuleringen: 'Hvem går du normalt til/dyrker du normalt dine fritidsaktiviteter sammen med?' fordelt på alder (i pct.). n for de forskellige aldersgrupper er: 18-35-år = 115, 36-50-år = 82, 51-64 år = 128, 65 år+ = 115. Respondenterne kunne afkrydse mere end ét svar, hvorfor kolonnerne inden for hver alderskategori ikke summerer til 100.

Denne tendens er i god overensstemmelse med resultaterne fra hovedrapporten om aftenskolernes rolle og potentialer. Aftenskolerne har mange kursister i den ældre aldersgruppe, og undersøgelsen viste blandt andet, at det sociale fællesskab langt fra er den primære årsag til, at kursisterne kommer på aftenskolerne, ligesom det heller ikke er det sociale fællesskab, som dominerer, når kursisterne skal angive deres selvvalgte udbytte af aftenskoleundervisningen. Ikke desto mindre viser den kvalitative del af undersøgelsen, at det sociale betyder meget for mange af kursisterne, når de er på skolen, selvom de ikke nødvendigvis ser de andre kursister i andre sammenhænge (Bjerrum & Thøgersen 2016).

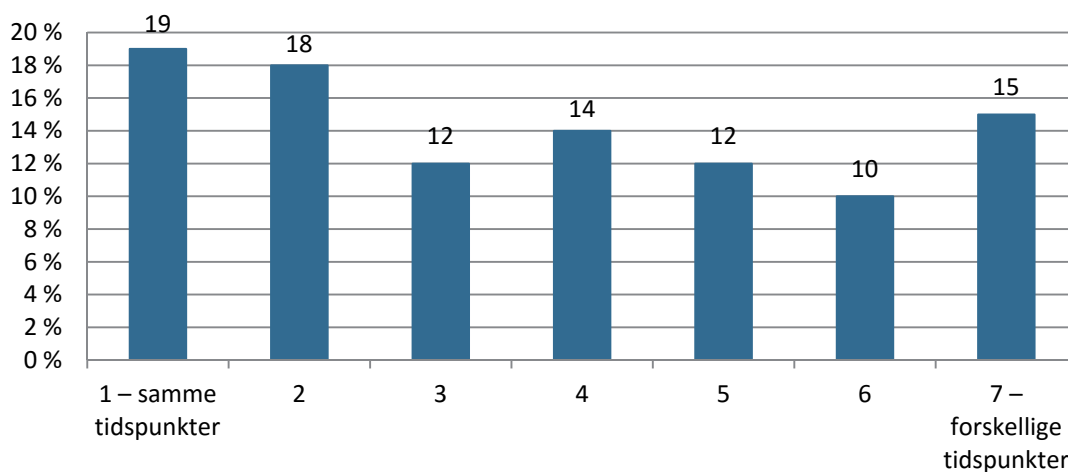
Kapitel 3: Flexibilitet eller rutine i fritidsvanerne?

En fremtrædende antagelse i forhold til deltagelsen i fritidsaktiviteter er, at der i stigende grad er efterspørgsel efter fleksible tilbud, hvor borgerne kan dyrke aktiviteterne, når det passer bedst ind for dem. På idrætsområdet ses da også en tendens til, at de idrætsaktiviteter, der kan dyrkes på fleksible tidspunkter (som fx løb og styrketræning), har været i vækst blandt de voksne aktive over de senere år (Pilgaard & Rask 2016).

Borgerundersøgelsen giver mulighed for at se på, hvorvidt flexibilitet eller rutine præger borgernes nuværende deltagelse i fritidsaktiviteter og for at se nærmere på eventuelle mønstre på tværs af alder og køn. I undersøgelsen er respondenterne blevet spurgt om, hvorvidt de typisk dyrker deres fritidsaktiviteter på samme tidspunkter, eller hvorvidt de dyrker dem på meget forskellige tidspunkter. Borgerne har placeret sig selv på en skala, hvor 1 repræsenterer meget de samme tidspunkter, og 7 repræsenterer meget forskellige tidspunkter.

Som det fremgår af figur 14, er der en overvægt af borgere, som placerer sig selv i den ende af skalaen, der repræsenterer rutine. Det gør sig gældende for sammenlagt 49 pct. af borgerne, mens 37 pct. i højere grad lægger vægt på flexibilitet, og de resterende placerer sig midt mellem de to yderpunkter.

Figur 14: Flexibilitet eller rutine i borgernes fritidsaktiviteter (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Vil du sige, at du deltager i/dyrker dine fritidsaktiviteter på meget forskellige tidspunkter, eller deltager du i/dyrker du typisk dine fritidsaktiviteter på de samme tidspunkter i løbet af din hverdag? Placer dig selv på en skala fra 1-7, hvor 1 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på samme tidspunkter, og hvor 7 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter.' (i pct.). n = 550.

Gennemsnitligt angiver borgerne i lidt højere grad, at det er rutine end flexibilitet, der karakteriserer tidspunkterne for deres deltagelse i fritidsaktiviteter. Den gennemsnitlige placering på skalaen ligger dog på 3,7, hvilket viser, at der også er mange borgere, der dyrker deres aktiviteter på forskellige tidspunkter.

Især ældre dyrker aktiviteter på faste tidspunkter

Spørgsmålet er, om der kan ses nogle mønstre i, hvilke borgere der vægter rutinen, og hvilke borgere der vægter fleksibiliteten? Tabel 13 viser, at der er nogle mindre forskelle på tværs af køn, hvor tendensen er, at kvinder i lidt højere grad end mænd lægger vægt på rutine, når de skal karakterisere deres fritidsaktiviteter. Forskellene på tværs af køn er dog ikke signifikante i denne undersøgelse. Den samme tendens ses i 'Danskernes motions- og sportsvaner', hvor mændene ligeledes er mest orienterede mod fleksibilitet (Pilgaard & Rask 2016). Selvom lidt flere mænd end kvinder dyrker deres aktiviteter i foreningsregi, angiver mændene altså i lidt højere grad end kvinder, at deres fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter.

Tabel 13: Flexibilitet eller rutine i fritidsaktiviteterne – fordelt på køn (andel i pct.)

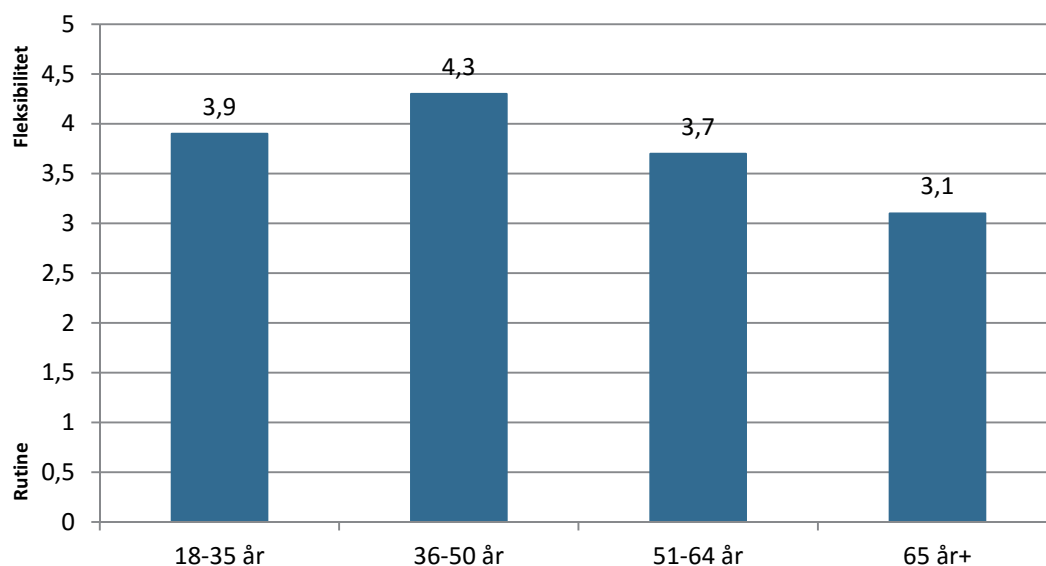
	Kvinder	Mænd	I alt
1 – fritidsaktiviteter foregår på samme tidspunkter	20	19	20
2	19	15	17
3	13	12	12
4	15	12	14
5	10	15	12
6	11	9	10
7 – fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter	12	18	15
n	291	259	550

Tabellen viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Vil du sige, at du deltager i/dyrker dine fritidsaktiviteter på meget forskellige tidspunkter, eller deltager du i/dyrker du typisk dine fritidsaktiviteter på de samme tidspunkter i løbet af din hverdag? Placer dig selv på en skala fra 1-7, hvor 1 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på samme tidspunkter, og hvor 7 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter' fordelt på køn (i pct.). Figuren skal læses på den måde, at fx 20 pct. af kvinderne (n = 291) angav 1 på skalaen. Der er ikke signifikant forskel på mænd og kvinders svar (p > 0,05).

I forhold til alder er der tydelige forskelle i borgernes karakteristik af deres fritidsaktiviteter. Tendensen er her, at de ældre aldersgrupper i højere grad end de yngre deltager i fritidsaktiviteter på faste tidspunkter. Denne tendens er tydelig i figur 15, der viser sammenhængen mellem alder og borgernes gennemsnitlige placering på skalaen.

Som det fremgår, placerer den ældste aldersgruppe sig signifikant lavere på skalaen end de øvrige aldersgrupper, hvilket viser, at fritidsaktiviteterne i denne aldersgruppe i høj grad foregår på de samme tidspunkter. Omvendt dyrker den midaldrende aldersgruppe mellem 36-50 år i størst grad aktiviteter på forskellige tidspunkter. Det hænger godt sammen med, at det som tidligere nævnt er den aldersgruppe, hvor flest dyrker aktiviteter alene.

Figur 15: Fleksibilitet eller rutine – gennemsnit fordelt på aldersgrupper

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Vil du sige, at du deltager i/dyrker dine fritidsaktiviteter på meget forskellige tidspunkter, eller deltager du i/dyrker du typisk dine fritidsaktiviteter på de samme tidspunkter i løbet af din hverdag? Placer dig selv på en skala fra 1-7, hvor 1 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på samme tidspunkter, og hvor 7 betyder, at alle dine fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter' fordelt på alder. n for aldersgrupperne: 18-35 år = 161. 36-50 år = 109. 51-64 år = 153. 65 år eller derover = 127. n i alt: 550. Der er statistisk forskel ($p < 0,05$) ml. 65+ og resten af aldersgrupperne, og derudover er der statistisk forskel ($p < 0,05$) mellem aldersgruppe 36-50 og 51-64.

Samlet tyder resultaterne dermed på, at der er nogle klare mønstre i, hvorvidt fleksibilitet eller rutine karakteriserer tidspunktet for deltagelsen i fritidsaktiviteter. I den midaldrende gruppe, hvor mange både har fokus på job og familieliv, er der størst fleksibilitet i aktivitetsdeltagelsen, mens rutinen fylder mere for de ældre borgere.

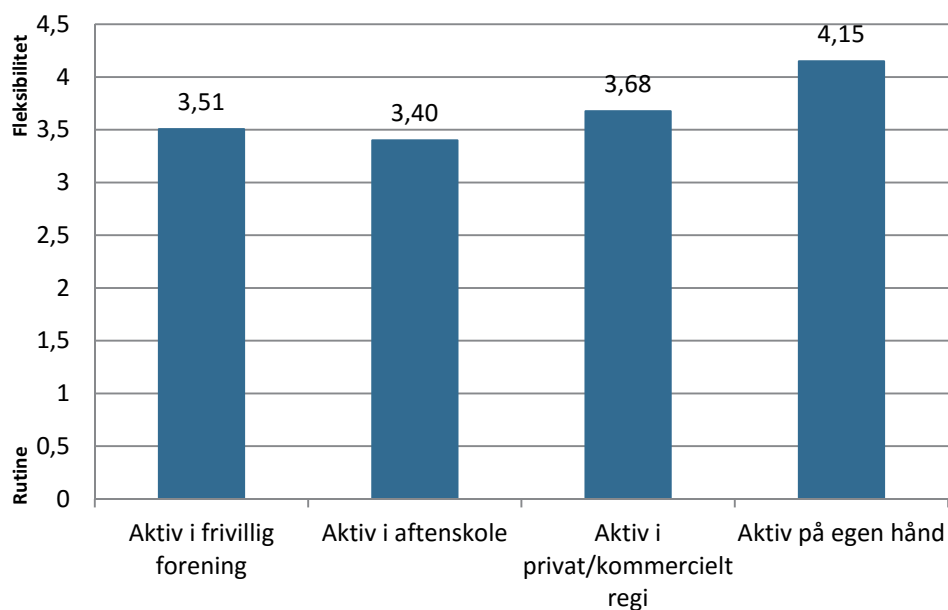
En tese kunne i den forbindelse være, at meget aktive borgere oftere dyrker aktiviteter på de samme tidspunkter end mindre aktive borgere, da et højt aktivitetsniveau kan antages at kræve mere planlægning og koordinering. Resultaterne tyder imidlertid ikke på, at det er tilfældet, da der ikke er nogen signifikante sammenhænge mellem placeringen på skalaen og tidsforbruget på aktiviteter.

Selvorganiserede dyrker aktiviteterne mest fleksibelt

Ofte bliver foreningsaktiviteter karakteriseret som rutineprægede, mens både kommercielle udbydere og selvorganiserede aktiviteter anses for at give større mulighed for fleksibilitet (Pilgaard & Rask 2016).

Analysen bekræfter (figur 16), at de borgere, der dyrker aktiviteter på egen hånd i lidt højere grad end de øvrige, angiver at dyrke aktiviteter på forskellige tidspunkter. Derimod er der ikke nogen forskelle af betydning mellem de andre organiseringsformer.

Figur 16: Flexibilitet kontra rutine – fordelt på regi

Figuren viser respondenternes gennemsnitlige placering på en skal fra 1-7, hvor 1 betyder, at alle fritidsaktiviteter foregår på samme tidspunkter, og hvor 7 betyder, at alle fritidsaktiviteter foregår på meget forskellige tidspunkter. n: foreninger = 249. Aftenskoler = 80. Privat/kommercielt regi = 185. På egen hånd = 309.

Dog er det væsentligt at understrege, at mange borgere dyrker deres aktiviteter i flere forskellige former for regi. Det er derfor sandsynligt, at forskellene ville træde tydeligere frem i separate analyser af borgere, der kun dyrker i et regi. Dette er dog ikke meningsfyldt her på grund af det begrænsede antal respondenter.

Kapitel 4: Sammenhænge mellem trivsel og deltagelse?

Ud over borgernes fritidsaktiviteter og omfanget og karakteren af disse har undersøgelsen haft fokus på borgernes trivsel. Som det fremgår af undersøgelsens hovedrapport, er mental sundhed et af de fire centrale indsatsområder i Aalborg Kommunes Sundhedspolitik 2015-2018. Kommunen arbejder i den forbindelse blandt andet med konceptet 'ABC for mental sundhed' (Act, Belong, Commit), hvor hovedformålet er at fremme bevidstheden om mental sundhed og idéer til, hvad borgerne selv kan gøre for at trives (Nielsen & Koushede 2015, 16). Derfor er der en tæt og naturlig kobling mellem dette koncept og borgernes deltagelse i forskellige typer af fritidsaktiviteter.

Dette afsnit vil have fokus på forskellige mål for borgernes trivsel og mønstre i dette på tværs af alder og køn. Afslutningsvist vil analysen se på eventuelle mønstre i sammenhænge mellem borgernes trivsel og deres aktivitetsniveau.

Trivsel og mental sundhed er brede begreber, som kan være vanskelige at indfange gennem simple målinger. Derfor er der i borgerundersøgelsen anvendt tre forskellige parametre for at afdække dette tema:

- 1) Borgernes selvvurderede helbred alt i alt
- 2) Borgernes selvvurderede mentale helbred
- 3) Borgernes indplacering på WHO's trivselsindeks

Dele af disse temaer er afrapporteret i undersøgelsens hovedrapport, men inddrages igen her for i højere grad at koble det sammen med borgernes deltagelse i fritidsaktiviteter.

Tabel 14 viser analysens resultater i forhold til borgernes selvvurderede helbred og deres selvvurderede mentale helbred. Selvvurderet helbred er et mål, der ofte anvendes til trivselsmålinger, og som derfor også er benyttet i landsdækkende undersøgelser, herunder 'Danskernes Sundhed' (www.danskernessundhed.dk), mens selvvurderet mentalt helbred er et spørgsmål konstrueret i forbindelse med denne undersøgelse, hvorfor der ikke findes sammenlignelige data på landsplan. Interessant er det dog, at der er meget begrænsede forskelle på respondenternes svar på skalaen ift. selvvurderet helbred generelt og selvvurderet mentalt helbred.

Tabel 14: Selvvurderet helbred og selvvurderet mentalt helbred

	Selvvurderet helbred		Selvvurderet mentalt helbred	
	Andel (i pct.)	Antal	Andel (i pct.)	Antal
Fremragende	13	85	18	112
Vældig godt	37	235	41	261
Godt	37	230	31	197
Mindre godt	10	66	8	53
Dårligt	3	16	2	9

Tabellen viser svar på spørgsmålsformuleringerne: 'Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?' og 'Hvordan vil du vurdere dit nuværende mentale helbred alt i alt?'. n = 632.

Ses der samlet på andelen, der vurderer deres eget helbred som 'godt', 'vældig godt' eller 'fremragende', er den på 87 pct. I en landsdækkende undersøgelse af danskernes sundhed i 2013 var denne andel på 86,3 pct. for borgere i Aalborg Kommune (www.danskernessundhed.dk). Der er således god overensstemmelse mellem borgernes svar i de to undersøgelser.

Et andet mål for mental trivsel er WHO's trivselsindeks, som er et mål for positiv livskvalitet, der måler på fem positive aspekter af psykisk velbefindende. Respondenternes svar kan omregnes til et indeks og ses som et samlet udtryk for mental sundhed og trivsel. De fem udsagn er de følgende: 'Jeg føler mig rolig og afslappet', 'jeg føler mig energisk og aktiv', 'når jeg vågner op, føler jeg mig frisk og udhvilet', 'min hverdag er fyldt med ting, som interesserer mig', 'jeg er humørmæssigt vel til mode'.

For hvert udsagn blev respondenterne bedt om følgende: Sæt kryds i den kasse, der bedst angiver, hvor stor en del af tiden, det pågældende udsagn er rigtigt for dig: Hele tiden (5), det meste af tiden (4), lidt over halvdelen af tiden (3), lidt under halvdelen af tiden (2), lidt af tiden (1), på intet tidspunkt (0).

Borgernes svar på hvert enkelt udsagn kan ses i bilagsmaterialet, mens tabel 15 herunder viser borgernes beregnede score på trivselsindekset¹².

¹² Hver svarkategori har en værdi, og summen af disse værdier på alle fem spørgsmål ganges med 4, hvorefter man får en værdi mellem 0 (værst tænkelige trivsel) og 100 (bedst tænkelige trivsel) (Bech 1999, 52f; Christensen & Hansen 2014, 11).

Tabel 15: Borgernes score på WHO's trivselsindeks

	Andel (i pct.)	Antal
0-25 (lav trivsel)	4	27
26-50	13	82
51-75	39	246
76-100 (høj trivsel)	44	277
I alt	100	632

n = 632. WHO's trivselsindeks er beskrevet i de to afsnit ovenfor.

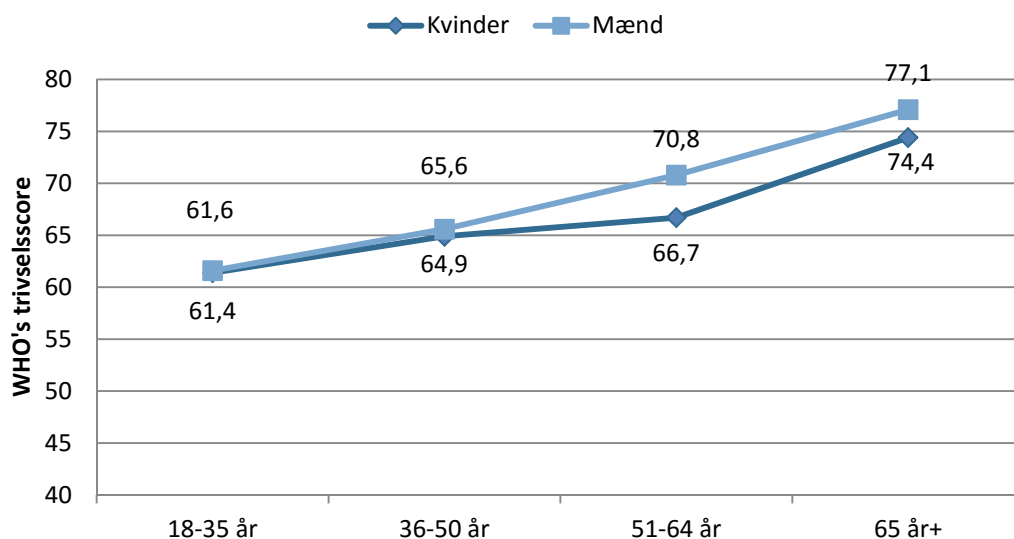
Som det ses i tabellen, har 44 pct. af borgerne en score i trivselsindekset mellem 75-100, hvilket indikerer en meget positiv trivsel, mens 17 pct. af borgerne har en score på 50 og derunder, hvilket indikerer, at der kan være trivselsmæssige udfordringer. Der er ikke fundet sammenlignelige opgørelser på landsplan om fordelingen på trivselsindekset. Gennemsnitsscoren for den danske befolkning på WHO's trivselsindeks er på 69 (Christensen & Hansen 2014, 11), mens den er på 67,4 blandt borgerne i undersøgelsen her. Der er dermed minimale forskelle mellem undersøgelsens resultater og gennemsnittet på landsplan.

Mænd har gennemsnitligt set en lidt højere score på trivselsindekset end kvinder. Hvor den gennemsnitlige score er på 66 for kvinder, er den på 69 for mænd. Denne tendens er i god overensstemmelse med, at kvinder generelt scorer lavere end mænd – både i forhold til fysisk helbred og mental sundhed – i landsdækkende undersøgelser. Dette på trods af, at mænd i alle aldersgrupper har en overdødelighed sammenlignet med kvinder og en mindre hensigtsmæssig sundhedsadfærd (Sundhedsstyrelsen 2010b). Dette paradoks i de landsdækkende undersøgelser indikerer, at mænds højere trivselsmæssige score ikke nødvendigvis hænger sammen med, at de objektivt set har det bedre end kvinder. Her kan det blot konstateres, at mænd også i denne undersøgelse angiver en højere trivsel end kvinder.

Figur 17 viser en samlet opgørelse over den gennemsnitlige trivselsscore på tværs af køn og alder. I forhold til alder er der en tendens til, at ældre borgere over 65 år er den gruppe, der scorer højest på trivselsindekset. Eksempelvis scorer mænd på 65 år og derover 77 på indekset, mens scoren kun er på 62 for mænd i aldersgruppen 18-35 år. Generelt viser figuren en tendens til, at trivselsscoren – på tværs af køn – stiger med alderen.

Dette resultat er i god overensstemmelse med den samfundsmæssige tendens til, at yngre borgere oftere er udfordrede i forhold til mental sundhed og trivsel (Sundhedsstyrelsen 2010a, 35). En mulig forklaring på, at det særligt er gruppen + 65 år, der skiller sig ud, kunne være, at mange i denne gruppe er stoppet på arbejdsmarkedet og derved i mindre grad er udsat for de mulige stressfaktorer, der er forbundet med arbejde og uddannelse – ofte kombineret med familieliv – som karakteriserer særligt de to yngste aldersgrupper i undersøgelsen.

Figur 17: Score på WHO's trivselsindeks – fordelt på køn og alder

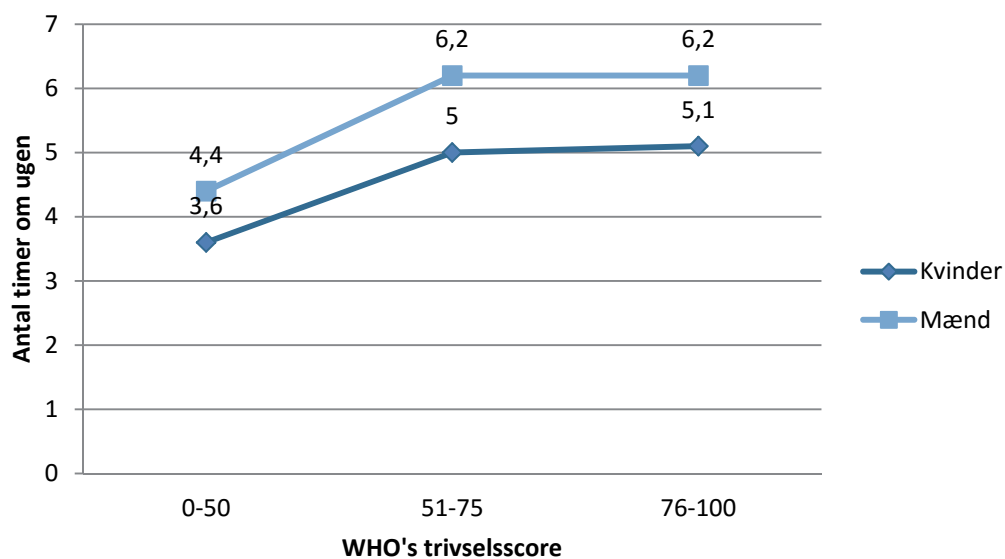
n = 632. Se nærmere beskrivelse af WHO's trivselsindeks i afsnittet ovenfor.

Aktive borgere trives bedre

I det følgende ses der nærmere på mønstrene mellem borgernes score på WHO's trivselsindeks og deres aktivitetsniveau. Aktivitetsniveauet belyses både ud fra den tid, borgerne bruger på aktiviteterne og ud fra, hvor mange forskellige aktiviteter de dyrker.

Figur 18 viser sammenhængen mellem scoren på trivselsindekset og det gennemsnitlige antal timer, borgerne bruger på fritidsaktiviteter. Som det fremgår, er der en tendens til, at borgere med en trivselsscore på 50 og derunder gennemsnitligt bruger betydeligt færre timer på fritidsaktiviteter end borgere med en højere trivselsscore. Denne tendens gør sig gældende både for mænd og kvinder.

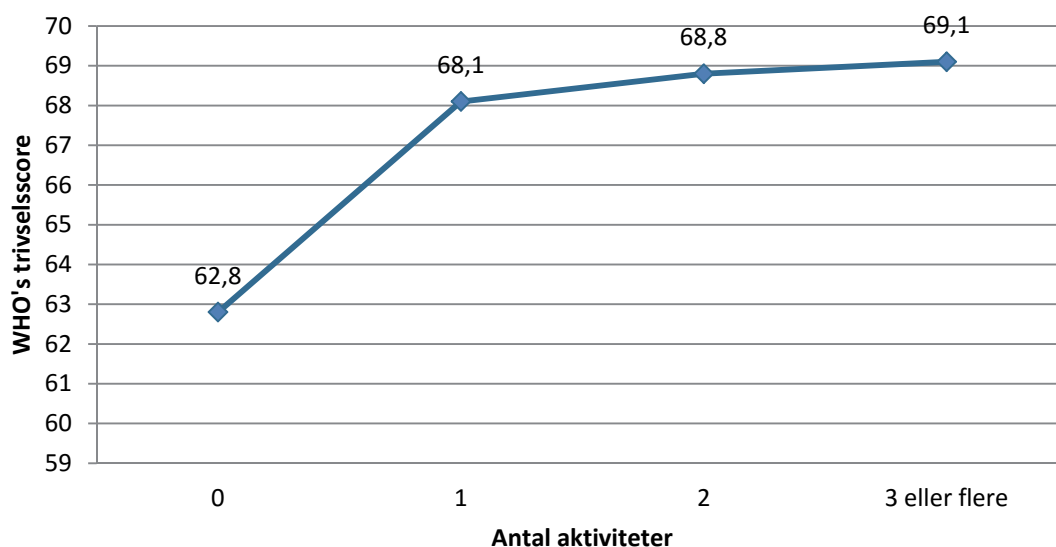
Figur 18: Gennemsnitligt tidsforbrug på fritidsaktiviteter – fordelt på WHO's trivselscore

n = 506. Fem respondenter, der har angivet, at de bruger 60 eller flere timer om ugen på deres fritidsaktiviteter, er udeladt. Se nærmere beskrivelse af WHO's trivselsindeks i afsnittet ovenfor. Samlede regressionsanalyser viser, at den positive sammenhæng mellem trivselscore og tidsforbrug holder, selvom der kontrolleres for alder og køn, som ligeledes har en signifikant sammenhæng med tidsforbruget.

En lignende tendens ses i figur 19, der belyser sammenhængen mellem borgernes score på trivselsindekset og antallet af fritidsaktiviteter, de går til. Figuren viser et klart billede af, at borgere, der ikke går til aktiviteter, scorer lavere på trivselsindekset end de aktive borgere. Forskellene er derimod begrænsede, når det gælder antallet af aktiviteter.

Figur 19: Antallet af fritidsaktiviteter og WHO's trivselscore

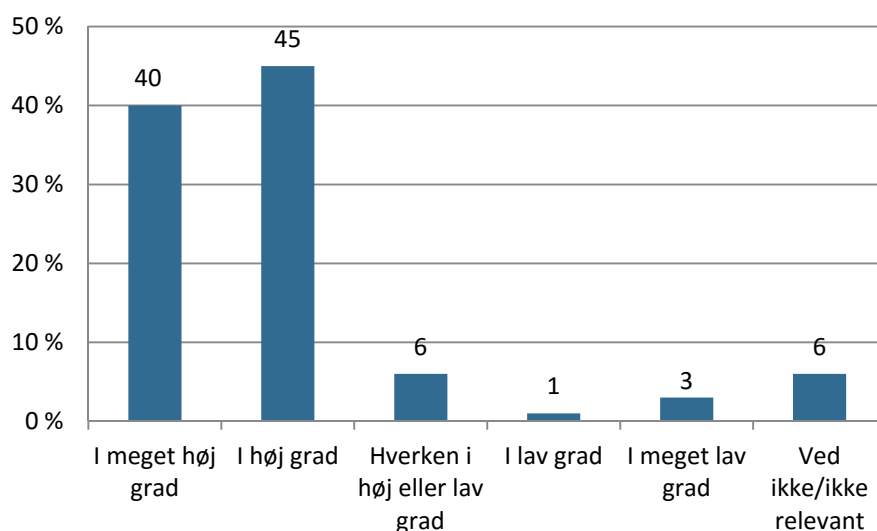
n = 632. Se nærmere beskrivelse af WHO's trivselsindeks i afsnittet ovenfor.

Samlet set er der en positiv sammenhæng mellem trivselsscore og forskellige mål for borgernes aktivitetsniveau. Dette er det samme billede, som kom til udtryk i hovedrapporten, der viste en positiv sammenhæng mellem aftenskolekursisternes aktivitetsniveau og deres trivsel (Bjerrum & Thøgersen 2016). Også en landsdækkende undersøgelse viser, at der er en større andel med dårlig mental sundhed blandt de danskere, der aldrig dyrker for- enings- eller fritidsaktiviteter end blandt dem, der dyrker det på mere eller mindre regel- mæssig basis (Sundhedsstyrelsen 2010a).

Ud fra borgerundersøgelsen i Aalborg Kommune er det ikke muligt at sige noget om, i hvilken retning sammenhængen går. Det er meget plausibelt, at borgere, der trives godt og har mentalt overskud, også er mere tilbøjelige til at deltage i fritidsaktiviteter end borgere, der ikke trives. Generelt er der en tendens til, at borgere med en god score på WHO's trivselsscore også scorer højt på andre variable, der kan ses som indikatorer for socialt overskud. Eksempelvis er der også i borgerundersøgelsen en tæt positiv sammenhæng mellem borgernes trivsel og deres tillid til andre mennesker.

Det er dog også muligt, at deltagelse i fritidsaktiviteter i sig selv kan bidrage positivt til borgernes trivsel. Når der spørges til borgernes generelle holdninger til sammenhængen mellem fritidsaktiviteter og mental sundhed, er der en udbredt positiv vurdering af fritidsaktiviteternes potentialer. Figur 20, der også indgår i hovedrapporten, viser, at 85 pct. af borgerne enten i høj eller meget høj grad vurderer, at deltagelse i fritidsaktiviteter bidrager positivt til borgernes mentale sundhed.

Figur 20: Borgernes holdninger til fritidsaktiviteters rolle for mental sundhed (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'I hvilken grad vurderer du, at deltagelse i fritidsaktiviteter bidrager positivt til borgernes mentale sundhed?' (i pct.). n = 645.

En lidt større andel kvinder (88 pct.) end mænd (81 pct.) har denne positive indstilling til fritidsaktiviteternes betydning. Derudover er der en tendens til, at borgere i aldersgruppen 65+ i lidt mindre grad vurderer, at deltagelse i fritidsaktiviteter bidrager positivt til mental

sundhed. Her er andelen, der har sat kryds ved i høj eller meget høj grad på 79 pct. mod 86-88 pct. for de øvrige aldersgrupper.

Hvorvidt det skyldes, at begrebet 'mental sundhed' er mere velkendt blandt de yngste aldersgrupper end blandt de ældre borgere, eller om det skyldes, at yngre borgere i højere grad oplever trivselsmæssige udfordringer og derfor er mere opmærksomme på emnet, er ikke muligt at afgøre her. Centralt er det dog, at der på tværs af alder og køn er en positiv opfattelse af den rolle, fritidsaktiviteter kan spille for mental sundhed.

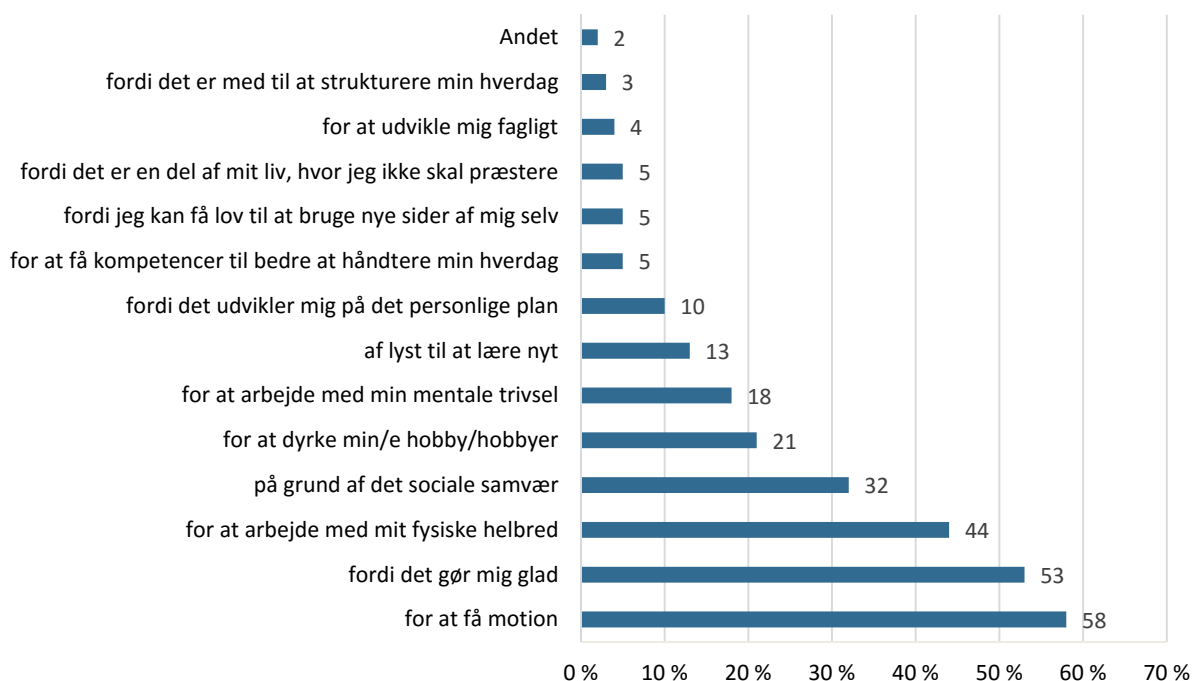
Kapitel 5: Borgernes bevæggrunde for deltagelse

De følgende ser nærmere på borgernes bevæggrunde: Hvad er de væsentligste årsager til, at de aktive borgere har valgt at dyrke fritidsaktiviteter? Og hvem er de ikke-aktive borgere, og hvad er deres begrundelser for ikke at dyrke faste fritidsaktiviteter?

Årsager til at dyrke fritidsaktiviteter

I undersøgelsen er borgerne blevet spurgt om, hvad der er de væsentligste årsager til, at de dyrker fritidsaktiviteter. Borgerne har haft mulighed for at sætte kryds ved op til tre udsagn, og deres svar kan ses i figur 21.

Figur 21: Årsager til at dyrke fritidsaktiviteter – ”Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter...” (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålformuleringen: 'Hvad er de væsentligste årsager til, at du går til/dyrker fritidsaktiviteter? (Vælg maksimalt tre udsagn)' (i pct.). Årsagen til, at n er en del mindre i dette spørgsmål, er, at man kun blev bedt om at svare på det, hvis man tidligere havde svaret, at man går til faste aktiviteter i fritiden og ikke havde svaret, at man ikke deltager i fritidsaktiviteter. n = 440.

Som det fremgår af figuren, er det at få motion den hyppigst valgte årsag til at dyrke fritidsaktiviteter. Det relaterede udsagn 'at arbejde med mit fysiske helbred' har ligeledes meget stor tilslutning blandt borgerne. Dette resultat hænger godt sammen med, at sport/motion er den mest udbredte aktivitetstype.

Den årsag, som næstflest borgere har sat kryds ved, er imidlertid udsagnet om, at det gør dem glade at dyrke deres fritidsaktiviteter. Mere end halvdelen af borgerne har sat kryds ved dette udsagn. Dette resultat tyder på, at deltagelse i fritidsaktiviteter generelt bidrager positivt til borgernes livskvalitet.

Knap en tredjedel af borgerne ser socialt samvær som en af de væsentligste årsager til at dyrke fritidsaktiviteter. Udsagnet ligger dermed relativt højt på listen, men andelen tyder samtidig på, at det sociale samvær langt fra er den primære årsag for hovedparten af de borgere, der har besvaret spørgsmålet.

En femtedel af borgerne ser det at kunne dyrke deres hobby som en af de væsentligste årsager. Derudover er det interessant, at næsten lige så mange (18 pct.) har sat kryds ved udsagnet om muligheden for at kunne arbejde med deres mentale trivsel. Det indikerer, at mental trivsel faktisk er i fokus hos en relativ stor andel af de aktive borgere. Relateret til dette har 10 pct. sat kryds ved udsagnet om udvikling på det personlige plan. Endelig er det værd at nævne, at 13 pct. har sat kryds ved lysten til at lære nyt som en væsentlig årsag til, at de dyrker fritidsaktiviteter.

Oplevelsen af, hvad der er de væsentligste årsager til at dyrke fritidsaktiviteter, hænger givetvis sammen med, hvilke aktiviteter borgerne går til. Eksempelvis er det oplagt, at de borgere, der lægger stor vægt på det fysiske helbred, dyrker sport eller motion i deres fritid. På aftenskoleområdet viste hovedrapporten, at aftenskolekursisternes helt primære årsag til at deltage i kurser er lysten til at lære nyt (Bjerrum & Thøgersen 2016).

I analysen er der imidlertid ikke mulighed for at koble borgernes udsagn om årsag op på konkrete aktiviteter, da mange borgere går til flere forskellige typer af aktiviteter, mens spørgsmålet om årsager er koblet til deres deltagelse i fritidsaktiviteter i bred forstand. Af samme årsag er det heller ikke muligt at koble årsager sammen med, hvilket regi aktiviteterne dyrkes i.

Årsagerne varierer på tværs af alder og køn

Der er imidlertid nogle interessante mønstre på tværs af alder og køn i forhold til, hvilke årsager der ses som væsentlige for at dyrke fritidsaktiviteter. Kvinder har større fokus end mænd på, at fritidsaktiviteter gør dem glade, mens mænd omvendt har større fokus end kvinder på at kunne dyrke deres hobby. Derudover har kvinder i større grad end mænd fokus på personlig udvikling, når det gælder årsagerne til at dyrke deres fritidsaktiviteter (se tabel 23 i bilagsmaterialet).

Når det gælder alder, lægger yngre borgere i højere grad end ældre borgere vægt på, at fritidsaktiviteter gør dem glade. Derudover skiller aldersgruppen 36-50 år sig ud i forhold til årsagerne til at dyrke fritidsaktiviteter. De har i højere grad fokus på motion og fysisk helbred og i mindre grad på det sociale samvær end de øvrige aldersgrupper (se tabel 24 i bilagsmaterialet).

Det kan indikere, at denne aldersgruppe i nogen grad har et mere instrumentelt syn på fritidsaktiviteter end de øvrige aldersgrupper. Det kan hænge sammen med, at de er i en periode af deres liv, hvor der er travlhed både i forhold til job og familieliv, hvorfor det er særligt vigtigt for dem at få et konkret udbytte af den tid, de har mulighed for at bruge på fritidsaktiviteter. I forlængelse af dette er det interessant, at det også er denne aldersgrup-

pe, der har størst fokus på at arbejde med deres mentale trivsel. Hele 29 pct. af de 36-50 årige har sat kryds ved dette udsagn, mens den gennemsnitlige andel er på 18 pct.

De ikke-aktive borgere

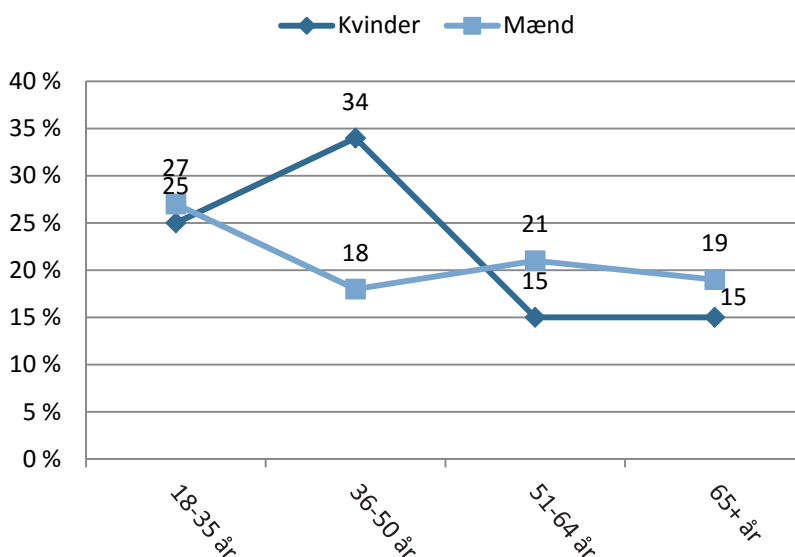
Rapporten har hidtil vist, at langt den største del af borgerne i Aalborg Kommune dyrker fritidsaktiviteter på regelmæssig basis. Et interessant spørgsmål er imidlertid, hvad der karakteriserer de ikke-aktive borgere, og hvad der er årsagen til, at de ikke dyrker fritidsaktiviteter. De ikke-aktive borgere kan opdeles i to grupper: De borgere, der angiver, at de slet ikke er aktive, og de borgere, der normalt er aktive men ikke er det i øjeblikket.

Afsnittet giver først en kort karakteristik af de borgere, som har angivet, at de ikke dyrker faste fritidsaktiviteter. Herefter belyses årsagerne til fravalget af fritidsaktiviteter, og de faktorer der fremhæves som centrale, hvis de ikke-aktive skulle starte på en aktivitet. Afslutningsvist ses på den gruppe af borgere, som ser sig selv som aktive, men som ikke er det i øjeblikket.

Som beskrevet indledningsvist i notatet er der nogle mønstre i andelen af aktive på tværs af alder og køn. For at opsummere, hvem de inaktive er, viser figur 22 andelen af borgere, der har svaret 'nej' til spørgsmålet om, hvorvidt de dyrker faste aktiviteter i fritiden – fordelt på køn og alder.

Mest iøjnefaldende er det, at kvinder i aldersgruppen 36-50 år er betydeligt mindre aktive end mændene i samme aldersgruppe. Hele 34 pct. af kvinderne i denne aldersgruppe har angivet, at de ikke dyrker faste fritidsaktiviteter mod 18 pct. af mændene. Fra 50 år og opefter vender billedet imidlertid, og mændene repræsenterer den største andel af ikke-aktive.

Figur 22: Andel ikke-aktive respondenter – fordelt på alder og køn (i pct.)

Figuren viser andelen af borgere, der har svaret 'nej' til spørgsmålet om hvorvidt de går til faste aktiviteter i deres fritid – fordelt på køn og alder. n: Kvinder = 375. Mænd = 328.

Analysen viser dog, at langt de fleste af de borgere, der er ikke-aktive i dag, på et eller andet tidspunkt i deres liv har dyrket faste fritidsaktiviteter. Som det fremgår af tabel 16, gælder det for hele 84 pct. af de ikke-aktive. Det kan tyde på, at deltagelse ændrer sig igennem forskellige livsfaser.

Tabel 16: Har du tidligere i dit liv dyrket/gået til faste fritidsaktiviteter?

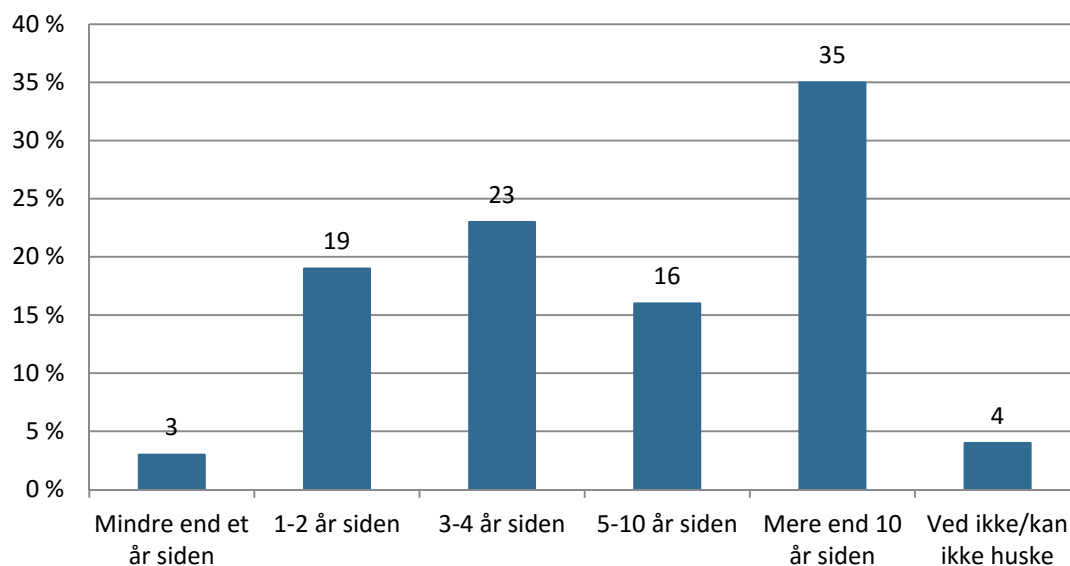
	Andel (i pct.)	Antal
Ja	84	90
Nej	16	17
I alt	100	107

n = 107. Respondenterne fik kun stillet dette spørgsmål, hvis de svarede nej til spørgsmålet om, hvorvidt de dyrker/går til faste fritidsaktiviteter, og at de heller ikke har gjort det inden for de seneste 12 måneder.

Figur 23 viser dog, at det for mange ikke-aktive er længe siden, de sidst deltog i en fast fritidsaktivitet. 51 pct. stoppede med faste aktiviteter for mindst 5 år siden, mens over en tredjedel stoppede for mere end 10 år siden. Til sammenligning er det kun 22 pct. af de ikke-aktive, der stoppede for mindre end 2 år siden.

Dermed tyder undersøgelsen på, at der er en lille gruppe af borgere, som befinder sig relativt langt væk fra det etablerede fritidsliv, og som heller ikke dyrker faste aktiviteter på egen hånd. Ikke overraskende er der en overvægt af ældre borgere blandt den andel, der ikke har dyrket aktiviteter i mange år. Der er dog tale om så få respondenter i gruppen, at det ikke er muligt at gå dybere ned i mønstrene i forhold til social baggrund mv.

Figur 23: Antal år siden sidste faste fritidsaktivitet blandt ikke-aktive (andel i pct.)

n = 89. Svarene er i pct. Respondenterne fik kun stillet dette spørgsmål, hvis de svarede, at de ikke går til faste fritidsaktiviteter og ikke har gjort det indenfor de seneste 12 måneder men har dyrket en aktivitet tidligere. Spørgsmålsformulering: 'Hvornår stoppede du med at dyrke den fritidsaktivitet, du sidst har gået til fast?'

Ikke-aktive prioriterer andre ting i hverdagen

Ser man nærmere på årsagerne til, at de ikke-aktive valgte at stoppe med deres aktiviteter, er der særligt én begrundelse, der dominerer blandt respondenterne: De begyndte at prioritere andre ting i hverdagen. Som det fremgår af figur 24, har 43 pct. sat kryds ved dette udsagn.

Dernæst kommer otte andre årsager, der alle er valgt af mellem 10 og 13 pct. af respondenterne. Det gælder blandt andet flytning, prisen, helbredet, og at respondenterne stiftede familie. Otte pct. af de adspurgte stoppede, fordi ingen aktiviteter matchede deres specifikke ønsker eller behov. Dermed er der relativt få borgere, der angiver, at deres manglende deltagelse skyldes udbuddet af aktiviteter.

Figur 24: Årsager til at stoppe med faste fritidsaktiviteter? (i pct.)

n = 89. Svarene er i pct. Respondenterne fik kun stillet dette spørgsmål, hvis de svarede, at de ikke går til faste fritidsaktiviteter og ikke har gjort det indenfor de seneste 12 måneder men har dyrket en aktivitet tidligere. Flere kategorier kunne afkrydses, hvorfor kolonnerne ikke summerer til 100.

Fleksibilitet og nærhed er vigtigt for de ikke-aktive

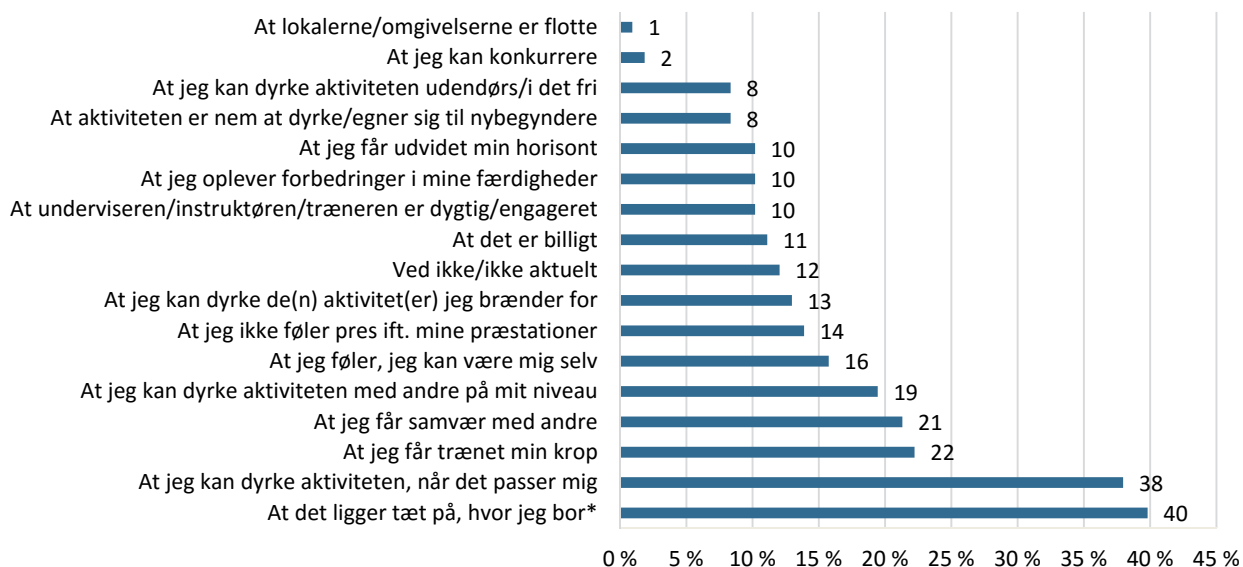
De respondenter, der ikke deltager i fritidsaktiviteter, er blevet spurgt om, hvilke faktorer der ville være vigtigst for dem, hvis de skulle starte på en fritidsaktivitet.

Figur 25 viser, at respondenterne særligt fremhæver to ting: at man kan dyrke aktiviteten, når det passer én, og at det ligger tæt på ens uddannelsessted eller arbejdsplads. Dermed understreger de ikke-aktive i særlig grad fleksibiliteten og praktiske tidspunkter som centrale faktorer, hvis de skulle starte på en aktivitet. Dette er i god overensstemmelse med den prioritering, der kommer til udtryk blandt de ikke-idrætsaktive borgere i 'Danskernes motions- og sportsvaner' (Pilgaard & Rask 2016).

Denne tendens tyder på, at det er vigtigt for de ikke-aktive, at aktiviteten tidsmæssigt kan passes ind i deres hverdag, hvilket er i god overensstemmelse med, at prioriteringen af andre ting i hverdagen er en af de vigtigste årsager til, at de ikke dyrker aktiviteter i dag.

Knap så mange - men dog over 20 pct. - har angivet det som vigtigt, at man kan træne sin krop. Selvom relativt mange dermed refererer til sport eller motion, betyder det ikke, at der er fokus på muligheden for at kunne konkurrere: Tværtimod angiver 14 pct. det som vigtigt, at de ikke føler pres i forhold til deres præstationer, mens kun 2 pct. angiver konkurrenceelementet som vigtigt.

Figur 25: Vigtige faktorer ved opstart af fritidsaktivitet (i pct.)

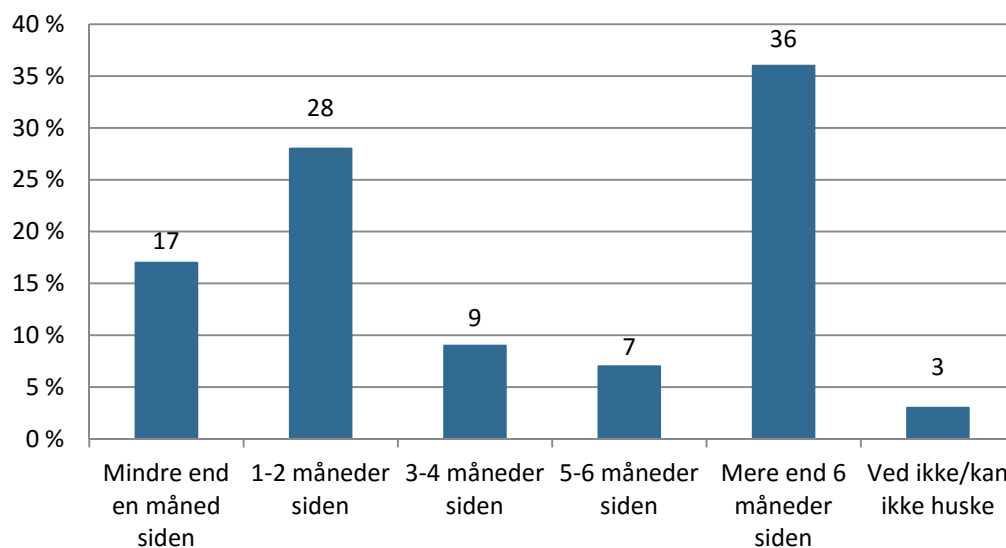

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'I det følgende beder vi dig vælge tre ting, som er vigtigst for dig, hvis du skulle starte på en fritidsaktivitet? (sæt maksimalt tre kryds)' (i pct.). n = 108. Kun respondenter, der har svaret, at de ikke gik til aktiviteter, har fået stillet spørgsmålet (spg. 1 + 2). Flere kategorier kunne afkrydses, hvorfor kolonnerne ikke summerer til 100. *: /går på uddannelse/arbejde.

Periodisk inaktivitet skyldes andre prioriteringer og fysiske begrænsninger

Når det gælder borgere, der normalt er aktive, men ikke er det for tiden, har over halvdelen af dem været aktive inden for de seneste 4 måneder (figur 26). Der er dermed tale om en gruppe, som har en betydeligt tættere tilknytning til fritidsaktiviteter end de ikke-aktive, der er beskrevet ovenfor.

Figur 26: Tidsrum siden sidste faste fritidsaktivitet – periodisk inaktive (andel i pct.)

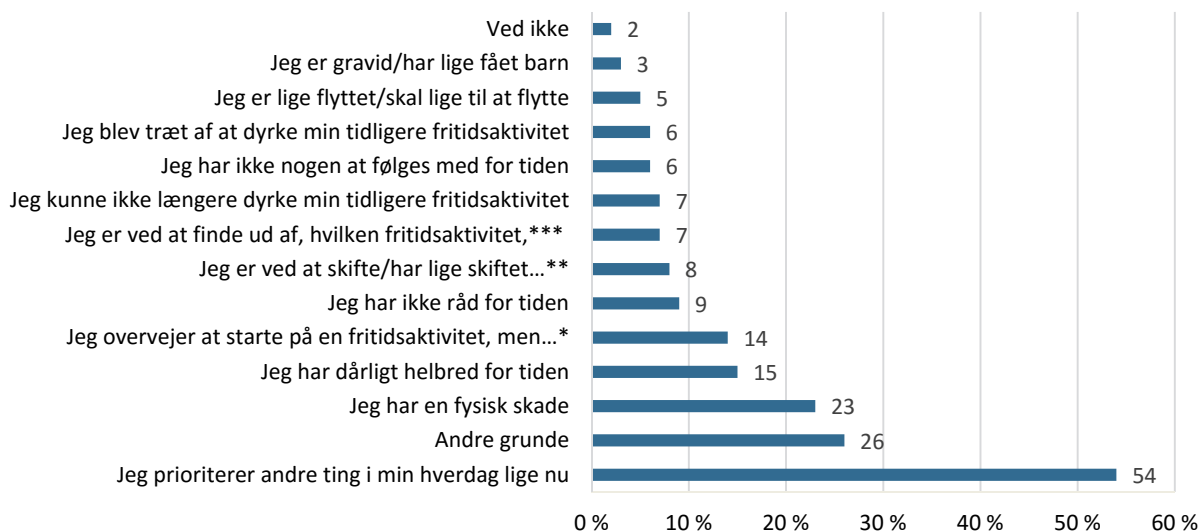
Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Du har tidligere svaret 'ja men ikke for tiden' til spørgsmålet, om du normalt dyrker faste fritidsaktiviteter. Hvor længe er det siden, at du sidst har dyrket faste aktiviteter?' (i pct.). n = 87. Man fik dette spørgsmål, hvis man tidligere havde svaret, at man deltog i faste fritidsaktiviteter, blot ikke lige for tiden. Bemærk at disse respondenter dermed adskiller sig fra de 89 respondenter, der er udgangspunkt for fx figur 23.

Når der ses på årsagerne til, at de p.t. inaktive ikke dyrker aktiviteter for tiden, minder mønstret imidlertid en del om begrundelserne hos de respondenter, der tidligere har været aktive, men som ikke er det i dag. Som det fremgår af figur 27, angiver 54 pct. således andre prioriteringer i hverdagen som begrundelse for ikke at dyrke aktiviteten lige nu.

Dog er der lidt større variation hos denne respondentgruppe, når det gælder andelen, der har valgt de øvrige begrundelser for fravalget af fritidsaktiviteter. Over en fjerdedel angiver fysiske skader, mens 15 pct. angiver dårligt helbred. Samlet er der dermed en relativ stor andel, som på den ene eller den anden måde angiver fysiske begrænsninger som årsagen til deres midlertidige inaktivitet. Dette er ligeledes i god overensstemmelse med mønstrene i 'Danskernes motions- og sportsvaner' (Pilgaard & Rask 2016).

Derudover er det interessant, at over en femtedel af de adspurgte er i overvejelser om fremtidig deltagelse i fritidsaktiviteter: 14 pct. angiver, at de overvejer at starte på en aktivitet, men ikke har fået det gjort endnu, mens 7 pct. angiver, at de er ved at finde ud af, hvilken aktivitet de gerne vil gå til.

Figur 27: Årsager til ikke for tiden at dyrke regelmæssige fritidsaktiviteter (i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Hvad er årsagen til, at du ikke for tiden dyrker/går til regelmæssige fritidsaktiviteter? (sæt gerne flere kryds)' (i pct.), n = 87. Kun de borgere, som har sat kryds ved 'ja, men ikke for tiden' ved spørgsmålet om hvorvidt de går til faste aktiviteter i deres fritid, har fået spørgsmålet. *: (...) har ikke fået det gjort endnu. **: (...) skole/uddannelse/arbejde. ***: (...) jeg gerne vil gå til.

Samlet set er de ikke-aktive borgeres væsentligste begrundelser for ikke at dyrke aktiviteter, at de prioriterer andre ting i deres hverdag. Det gælder både for de borgere, der slet ikke er aktive, og de borgere, der er aktive men ikke for øjeblikket. Resultaterne tyder derudover på, at fleksible tidspunkter og tilbud i nærheden kan være mulige fokuspunkter for i højere grad at tiltrække de borgere, der ikke dyrker faste fritidsaktiviteter i dag. Det er dog samtidig vigtigt at understrege, at fleksible tilbud ikke i sig selv er en garanti for at tiltrække mindre aktive grupper. Hvorvidt borgerne er aktive eller ej skyldes ofte et komplekst samspil af mange forskellige faktorer, hvorfor muligheden for fleksibilitet givetvis skal sammentænkes med andre parametre, alt efter hvilken målgruppe og hvilken aktivitet der er tale om (Pilgaard & Rask 2016).

Kapitel 6: Generelle holdninger på fritidsområdet

Mens omdrejningspunktet for analysen hidtil har været borgernes specifikke deltagelse i fritidsaktiviteter, skifter fokus nu til borgernes mere overordnede og generelle holdninger på fritidsområdet. Den første del af analysen belyser borgernes holdninger til forskellige typer af fritidstilbud, mens anden del har fokus på tilfredsheden med udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet.

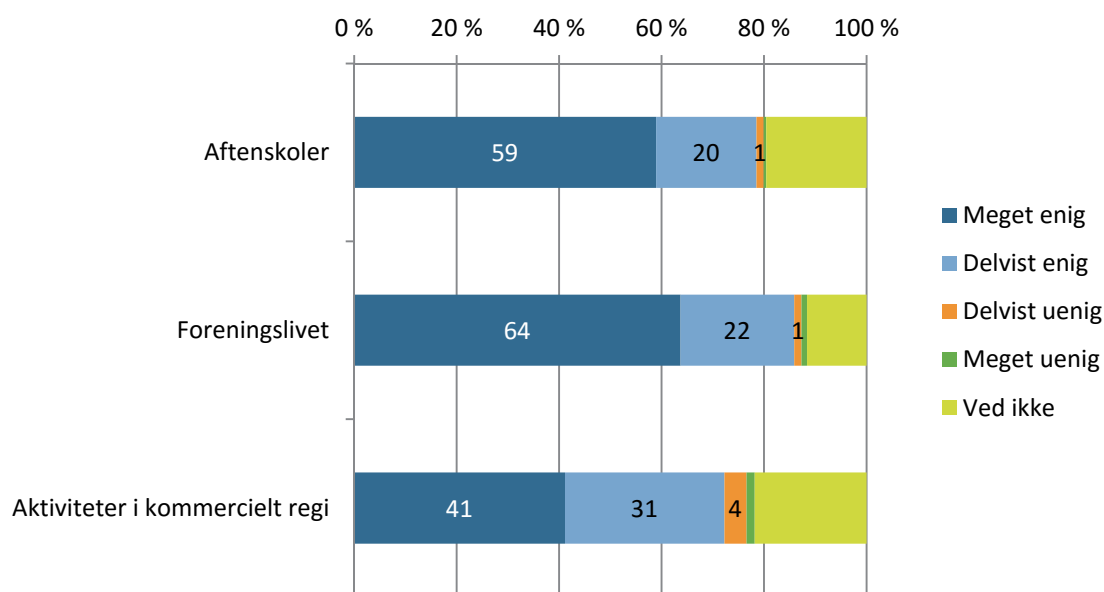
Holdninger til forskellige typer af fritidstilbud

I undersøgelsen er borgerne blevet spurgt til deres generelle holdninger til forskellige typer af fritidstilbud. Mere specifikt er der fokus på aftenskoler, foreninger og private/kommercielle udbydere af fritidsaktiviteter. Formålet er at få indblik i, hvilke opfattelser der er af den rolle, de enkelte typer af fritidstilbud spiller for borgerne og for samfundet som helhed. Borgerne har fået spørgsmålene uafhængigt af, hvorvidt de selv er aktive i deres fritid, og hvilket regi de i givet fald er aktive i. De fire udsagn, borgerne er blevet bedt om at forholde sig til, vedrører i hvilken grad de respektive fritidstilbud:

- kan rumme mange forskellige deltagerprofiler
- er tilbud alle har råd til at deltage i
- fremmer deltagernes livskvalitet
- er samfundsmæssige vigtige tilbud

Det første udsagn, der belyses, er borgernes holdninger til, hvorvidt fritidstilbuddene kan rumme mange forskellige deltagerprofiler (figur 28). Hensigten med spørgsmålet er at afdekke borgernes opfattelse af rummeligheden i de enkelte typer af fritidstilbud. Det klare billede er her, at borgerne i højere grad tilslutter sig udsagnet, når det gælder foreningslivet og aftenskoler, end når det gælder aktiviteter i kommercielt regi.

Figur 28: Holdninger til tilbuddenes rummelighed ift. forskellige deltagerprofiler

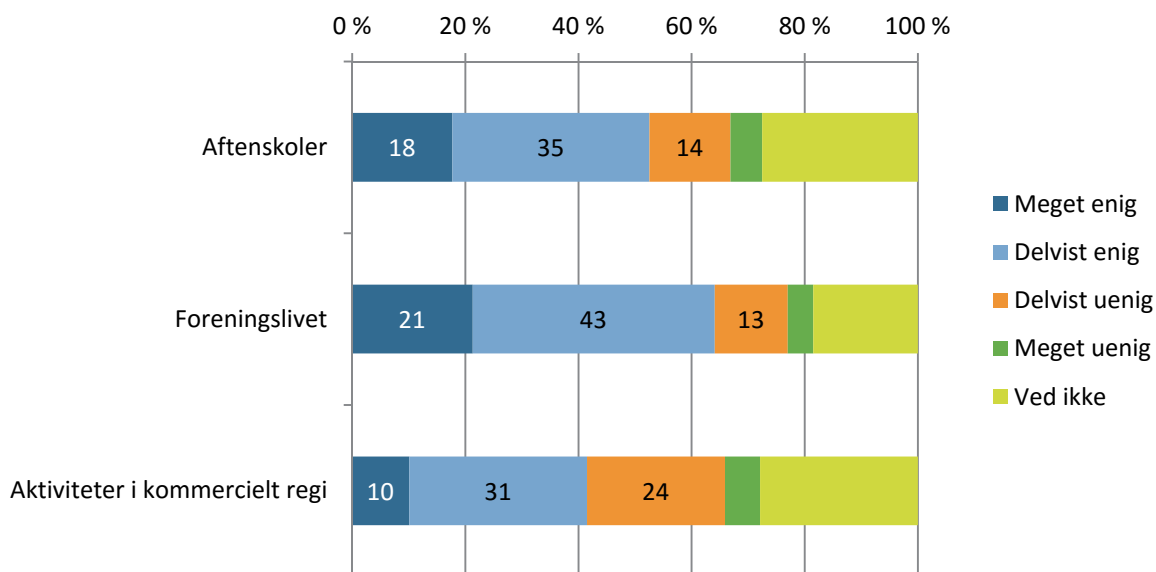

Figuren viser svar på udsagnet: '[Det pågældende regi] kan rumme mange forskellige deltagerprofiler' fordelt på regi. n = 633-644.

Ligeledes relateret til rummeligheden er udsagnet om, hvorvidt de respektive regi er tilbud, alle har råd til at deltage i. Her er billedet igen, at borgerne i højere grad opfatter foreningslivet og aftenskolerne, som noget alle har råd til at deltage i end aktiviteter i kommercielt regi. Her er det desuden interessant, at foreningslivet i noget højere grad end aftenskolerne opfattes som et tilbud, alle har råd til at deltage i. Dette er i god overensstemmelse med resultaterne fra undersøgelsen blandt aftenskolernes kursister, hvor der ligeledes er en relativ stor andel af kursisterne, der er uenige i udsagnet (Bjerrum & Thøgersen 2016).

Blandt alle fire udsagn om fritidstilbuddenes rolle er det netop i forhold til udsagnet om pris, at den største andel af borgere erklærer sig uenige. Det indikerer, at en relativ stor andel af borgerne mener, at prisen kan være en barriere for deltagelse i fritidsaktiviteter.

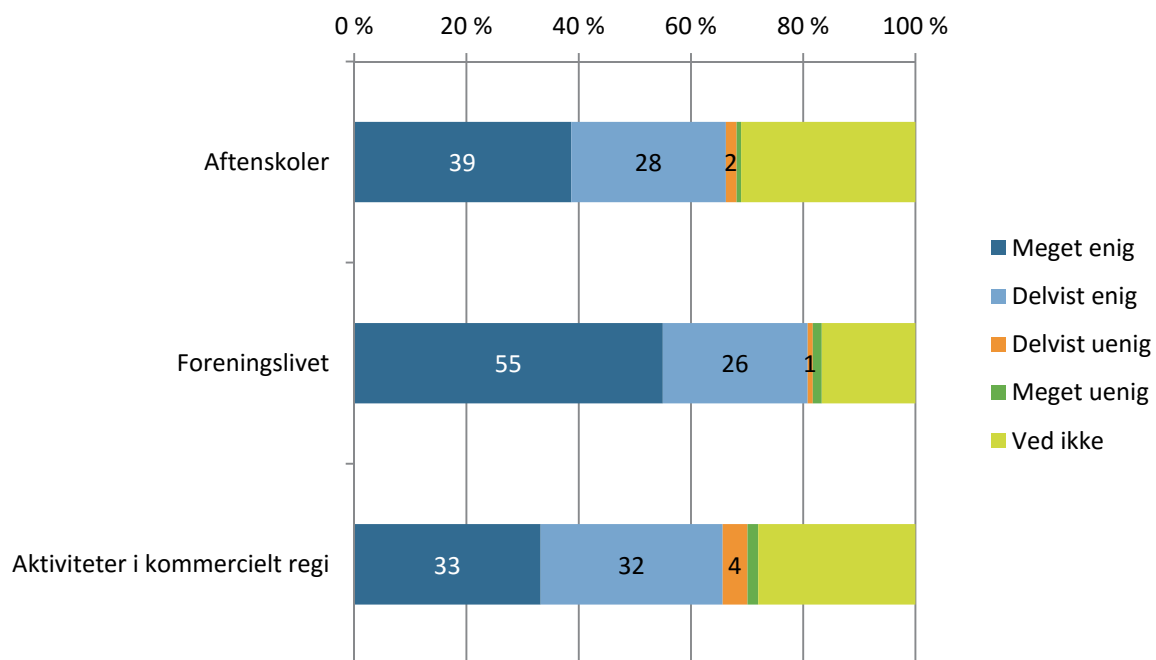
Figur 29: Holdninger til tilbuddenes rummelighed i forhold til pris

Figuren viser svar på udsagnet: ' [Det pågældende regi] er et tilbud alle har råd til at deltage i' fordelt på regi. n = 634-643

Når det gælder holdningen til, hvorvidt deltagelse i fritidsaktiviteter fremmer deltagernes livskvalitet, er der en klar positiv holdning blandt borgerne. På tværs af de forskellige typer af tilbud er der minimum 65 pct. af borgerne, som enten er meget eller delvist enige i, at deltagelse kan fremme livskvaliteten. Andelen er dog betydeligt højere, når det gælder foreningslivet, end når det gælder aftenskoler og aktiviteter i kommercielt regi.

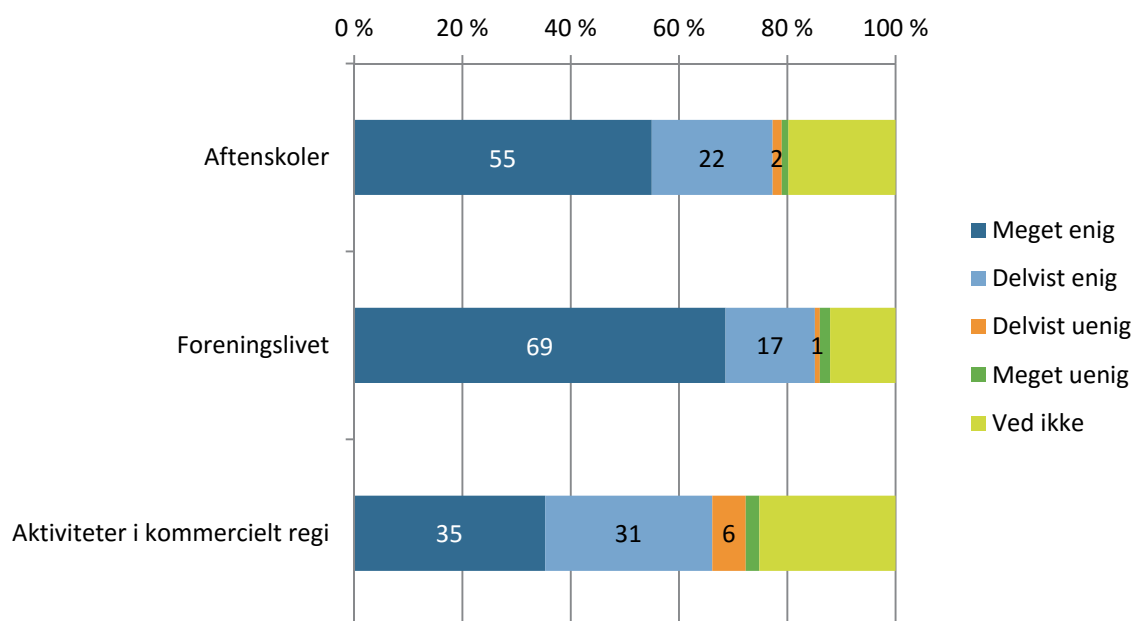
Figur 30: Holdninger til tilbuddenes betydning for deltagernes livskvalitet

Figuren viser svar på udsagnet: ' [Det pågældende regi] fremmer deltagernes livskvalitet' fordelt på regi. n = 635-644.

Det sidste udsagn, borgerne blev bedt om at forholde sig til, omfatter, i hvilken grad de ser de respektive fritidstilbud som samfundsmæssigt vigtige. Her er tendensen ligeledes en generel positiv indstilling på tværs af regi, men foreningslivet tillægges igen størst betydning blandt borgerne, derefter kommer aftenskolerne og til sidst aktiviteter i kommercielt regi.

Figur 31: Holdninger til tilbuddenes samfundsmæssige vigtighed

Figuren viser svar på udsagnet: ' [Det pågældende regi] er et samfundsmæssigt vigtigt tilbud' fordelt på regi. n = 632-646.

Samlet set er borgerne dermed generelt mest positive ift. til den rolle fritidsaktiviteter i foreningslivet spiller – både for den enkelte og for samfundet. Derefter kommer aftenskolerne, mens borgerne er mindst positive i forhold til aktiviteter i kommercielt regi. På tværs af regi er det dog langt over halvdelen af borgerne, der erklærer sig helt eller delvist enige i de respektive udsagn. Dette gælder dog med undtagelsen om, at det er tilbud, alle har råd til, hvor flere er uenige.

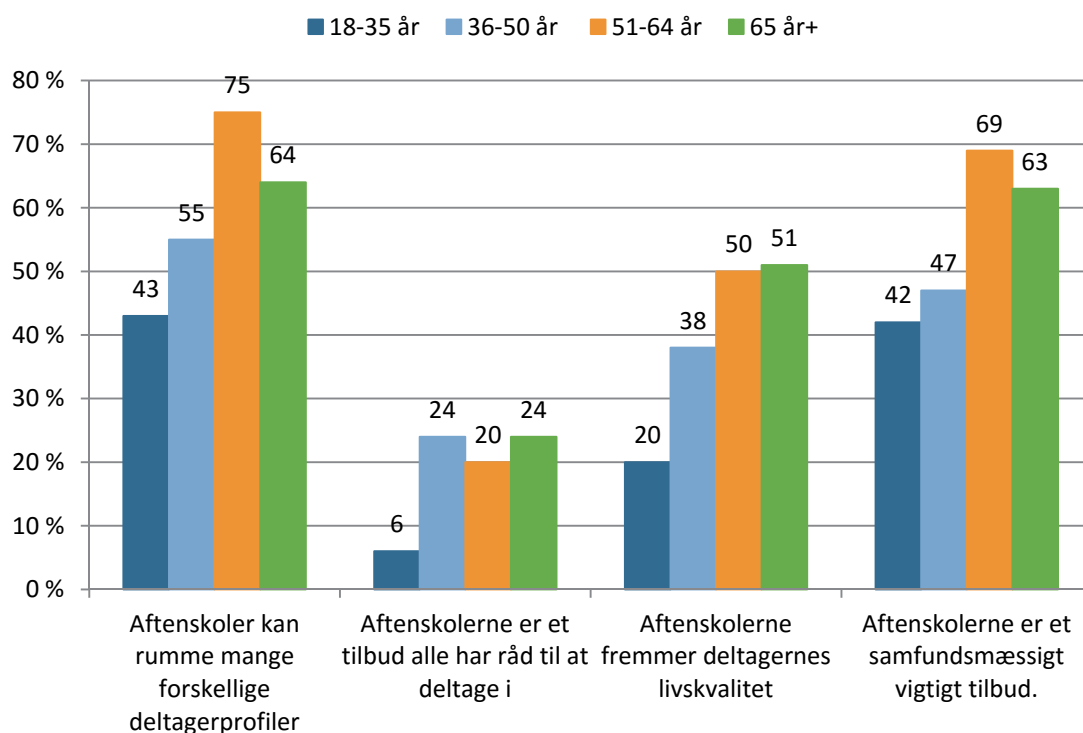
Det er vigtigt at understrege, at analysen omfatter borgernes holdninger, og ikke hvorvidt virkeligheden forholder sig sådan. Analysen belyser således ikke, om de kommercielle fritidstilbud reelt er mindre rummelige i forhold til bredden i deltagergruppen, og det tilbuddet koster. Her kan det blot konstateres, at borgerne har en opfattelse af, at både foreninger og aftenskoler er mere rummelige tilbud målt på disse parametre.

Samlet kan resultaterne ses som et udtryk for den høje grad af formel og uformel legitimitet særligt foreningslivet, men også aftenskolerne, har i samfundet. Borgere ser generelt tilbuddene som samfundsmæssigt vigtige, og som noget, der kan fremme deltagerens livskvalitet.

På tværs af de respektive udsagn er der ingen betydelige forskelle på tværs af køn i borgernes holdninger til de respektive typer af fritidstilbud. Derimod er der en klar tendens, når det gælder alder – særligt i forhold til aftenskolernes og de kommercielle tilbuds rolle. Her er de ældre aldersgrupper i højere grad end de yngre positivt indstillede over for den rolle, tilbuddene spiller.

Som et eksempel på denne generelle tendens, viser figur 32 andelen af borgere, som erklærer sig 'meget enige' i de enkelte udsagn om aftenskolens rolle – fordelt på alder. Som det fremgår, er det – med undtagelse af udsagnet om økonomi – de to ældste aldersgrupper, der i størst grad erklærer sig 'meget enige' i de enkelte udsagn. Den yngste aldersgruppe repræsenterer i alle tilfælde den laveste andel af 'meget enige' borgere.

Figur 32: Holdninger til aftenskolens rolle – fordelt på alder (i pct.)

Figuren viser andelen af de respektive aldersgrupper, der erklærer sig 'meget enig' i udsagnene (i pct.). n er ikke konstant, da forskellige antal af personer har angivet, hvor enige/uenige de er i de givne udsagn. n for de forskellige alderskategorier: 18-35 år = 188-190. 36-50 år = 140-141. 51-64 år = 173-174. 65 år+ = 140-143. Figuren skal læses på den måde, at fx 43 pct. af de 18-35-årige erklærede sig meget enige i, at aftenskoler kan rumme mange forskellige deltagerprofiler.

I forhold til foreningslivets rolle, er mønstrene på tværs af alder mindre klare. Dog er der en tendens til, at den laveste andel af borgere, der erklærer sig meget enige, findes i den yngste aldersgruppe mellem 18 og 35 år.

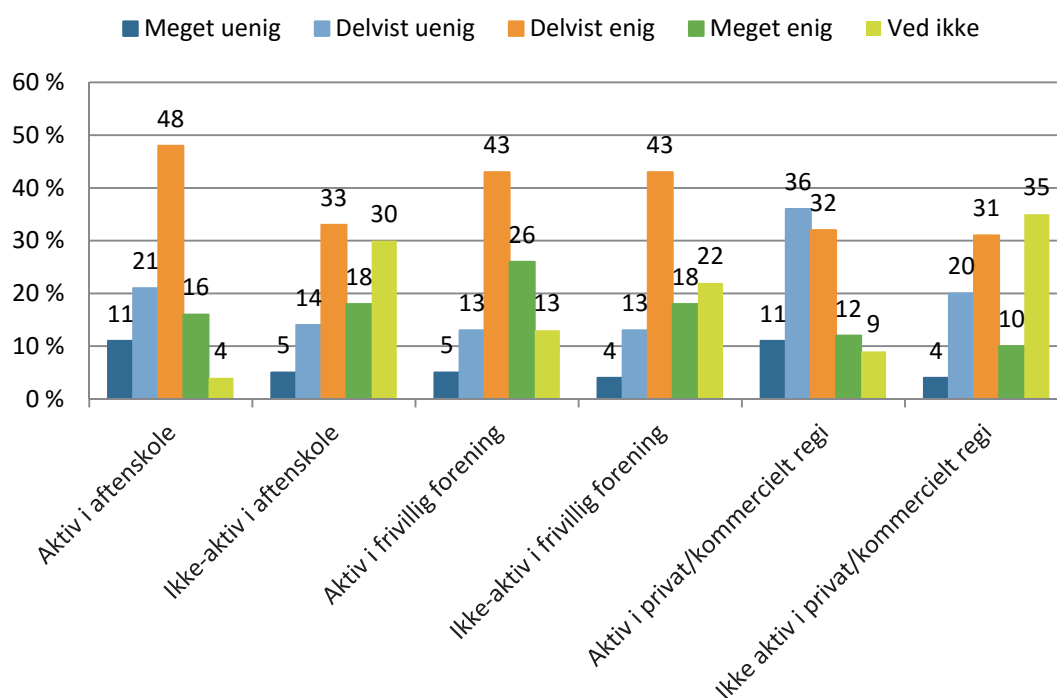
Spørgsmålet er, om forskellene på tværs af alder skyldes borgernes forskellige aktivitetsmønstre. Er de aktive i de enkelte regi med andre ord mere positivt indstillet over for den rolle, det pågældende regi spiller end de ikke-aktive?

Her er tendensen helt klar: For alle udsagn har borgere, der er aktive i de pågældende regi, et signifikant mere positivt syn på dette regis rolle. Dette indikerer, at de aktive tillægger det regi, de dyrker deres aktiviteter i en meget stor betydning. Dette kan være en medvirkende forklaring på, at foreningslivet, som mange borgere er aktive i, generelt bliver vurderet mere positivt end de øvrige regi. Det er dog væsentligt at understrege, at det også

blandt de borgere, der ikke er aktive i de pågældende regi, er langt over halvdelen, som erklærer sig helt eller delvist enige i udsagnene.

Udsagnet om, at der er tale om tilbud, som alle har råd til at deltage i, afviger dog fra dette overordnede mønster. Som figur 33 viser, er der i forhold til privat/kommercielt regi flere blandt de aktive (47 pct.) end blandt de ikke-aktive (24 pct.), som erklærer sig meget eller delvist uenige i dette udsagn. Dette skal dog ses i lyset af, at en del af de ikke-aktive har svaret 'ved ikke'. Alligevel er det interessant, at så stor en del af de borgere, der dyrker fritidsaktiviteter i privat/kommercielt tilbud, har en opfattelse af, at tilbuddet ikke er for alle på grund af prisen.

Figur 33: Holdninger til rummelighed ift. pris – fordelt på aktive – ikke-aktive (i pct.)

Figuren viser svar på udsagnet: '[Det pågældende regi] er et tilbud alle har råd til at deltage i', fordelt på om man er aktiv eller ej. n = 634-643.

Tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter

Den følgende analyse har fokus på borgernes tilfredshed med og holdninger til udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet. I hvilken grad er de tilfredse med udbuddet, og hvordan er deres holdninger til bredden af, prisen for samt afstanden til fritidstilbuddene?

Som tabel 17 viser, er der betydeligt flere respondenter, der er tilfredse end utilfredse med udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet. Kun 10 pct. af borgerne giver udtryk for, at de i lav eller meget lav grad er tilfredse med udbuddet. Der er ingen signifikante forskelle i tilfredsheden på tværs af køn og alder.

Tabel 17: Tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet

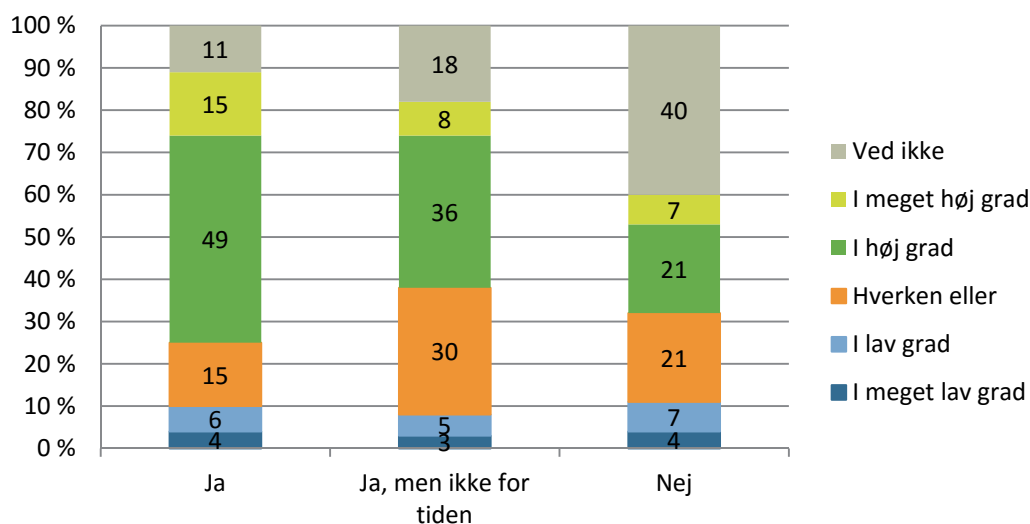
	Andel (i pct.)	Antal
I meget lav grad	4	25
I lav grad	6	42
Hverken eller	18	118
I høj grad	41	268
I meget høj grad	12	80
Ved ikke	19	122
I alt	100	655

Figuren viser borgernes svar på spørgsmålsformuleringen: 'I hvilken grad er du tilfreds med udbuddet af fritidsaktiviteter i dit nærområde (også selvom du ikke dyrker faste fritidsaktiviteter)?'. n = 655.

Derimod er der nogle klare tendenser, når der ses på sammenhængen mellem tilfredsheden, og hvorvidt borgerne selv går til faste aktiviteter i deres fritid. Som det fremgår af figur 34, er der en langt større andel af de aktive borgere end af de ikke-aktive borgere, som i høj eller meget høj grad erklærer sig tilfredse med udbuddet af fritidsaktiviteter i nærområdet.

Blandt de borgere, som har svaret 'nej' til, at de dyrker faste aktiviteter i fritiden, er der kun 28 pct., der i høj eller meget høj grad erklærer sig tilfredse, mod 64 pct. blandt de borgere, der har svaret 'ja'. Dog er der en stor andel af de ikke-aktive borgere, som har sat kryds ved 'ved ikke'. Dette kan tyde på, at forskellene ikke udelukkende bunder i decideret utilfredshed, men også i at de ikke-aktive borgere i mindre grad har kendskab til aktiviteterne i nærområdet.

Figur 34: Tilfredshed med udbuddet af aktiviteter – fordelt på aktive og ikke-aktive (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'I hvilken grad er du tilfreds med udbuddet af fritidsaktiviteter i dit nærområde (også selvom du ikke dyrker faste fritidsaktiviteter)?' fordelt på aktive, ikke-aktive og respondenter, der er aktive men ikke for tiden. n = 655. Der er signifikante forskelle mellem aktive og ikke-aktive respondenter ift., hvor tilfredse respondenterne er med udbuddet i nærområdet ($p < 0,05$).

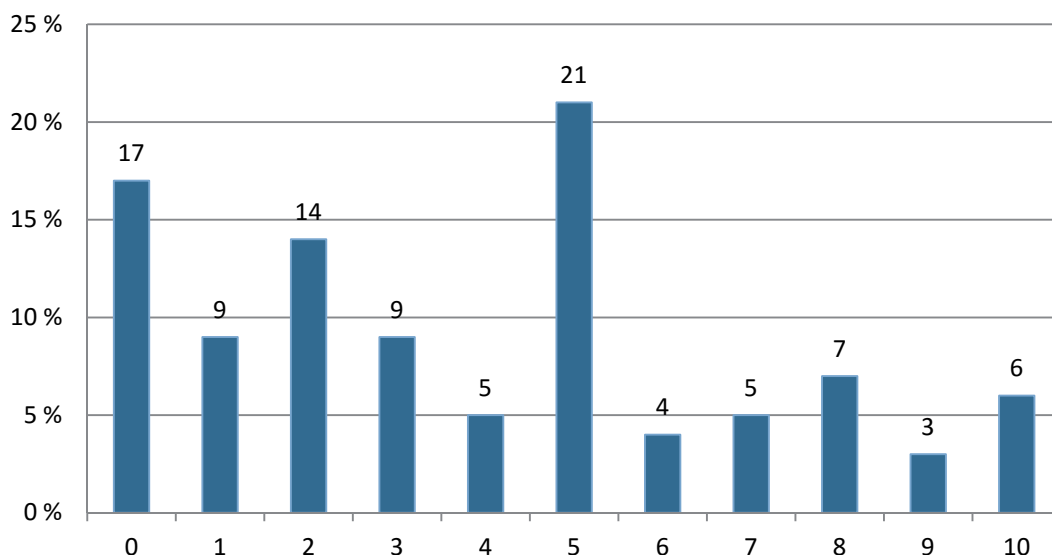
Størst tilfredshed med bredden i udbuddet i byområder

Som et andet mål for tilfredshed er borgerne blevet bedt om at forholde sig til en række udsagn om det nuværende udbud af fritidsaktiviteter i området. Figur 35 viser borgernes holdninger til bredden i fritidstilbuddene i området på en skala fra 0-10.

Har respondenterne sat kryds ved 0, betyder det, at de er helt enige i udsagnet 'der er tilbud nok for enhver smag', mens kryds ved 10 betyder, at de er helt enige i udsagnet 'det kan være svært at finde et tilbud, der matcher mine behov'.

Som det fremgår af figuren, er der en overvægt af borgere, som har placeret sig i den positive ende af skalaen. Dog placerer 27 pct. af borgerne sig til højre for midten og giver dermed udtryk for, at de kan have svært ved at finde et tilbud, der matcher deres behov. Der er minimale forskelle på tværs af køn af alder, når det gælder holdninger til dette udsagn.

Figur 35: Holdninger til bredden i fritidstilbuddene i området (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Nedenfor bedes du tage stilling til forskellige udsagn om det nuværende udbud af fritidsaktiviteter i dit nærområde. Vælg et tal mellem 0 og 10 (0 betyder, at man er helt enig i udsagn A, og 10 betyder, at man er helt enig i udsagn B). Udsagn A: 'Der er tilbud nok for enhver smag'. Udsagn B: 'Det kan være svært at finde et tilbud, der matcher mine behov'. n = 653.

Der er dog en tendens til geografiske mønstre i borgernes placering på skalaen. Borgere i Aalborg og Nørresundby er gennemsnitligt lidt mere tilfredse med bredden i fritidstilbuddene (4,7) end borgere fra de øvrige dele af kommunen (5,5). Det hænger godt sammen med, at udbuddet af tilbud givetvis er større i byområderne end i de øvrige områder i kommunen.

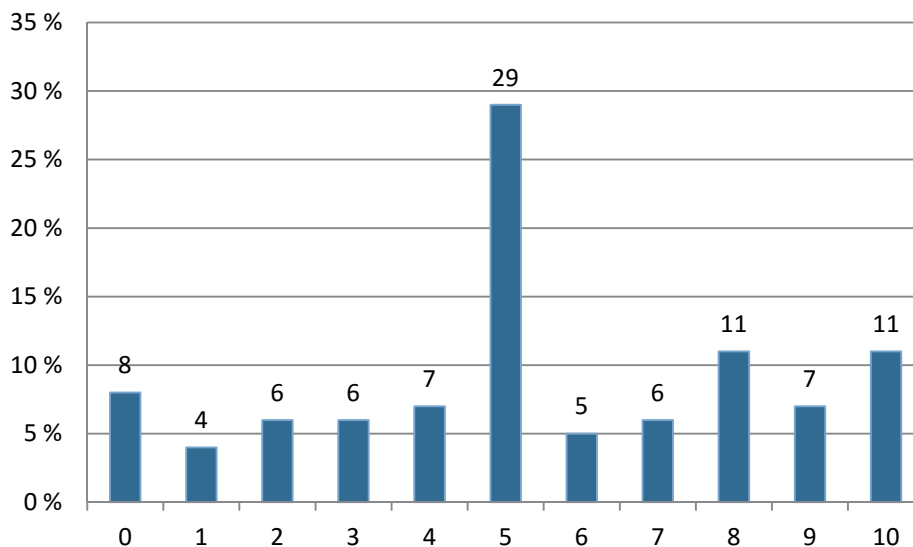
Stor spredning i vurderingen af pris

Figur 36 viser borgernes holdninger til prisen på fritidstilbuddene i området gennem deres placering på en skala fra 0 til 10. 0 betyder her, at man er helt enig i udsagnet 'tilbuddene er

generelt for dyre', mens 10 betyder, at man er helt enig i udsagnet 'der er fritidstilbud i alle prisklasser'.

Som det fremgår, placerer næsten 30 pct. af borgerne sig midt på skalaen. Der er dog lidt flere borgere, der placerer sig til højre for midten end til venstre for midten, hvilket viser, at der er en lille overvægt af borgere, som mener, at der er tilbud i alle prisklasser. Der er dog stor spredning i borgernes vurdering af prisen på fritidstilbuddene i nærområdet.

Figur 36: Holdninger til prisen på fritidstilbuddene i området (andel i pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Nedenfor bedes du tage stilling til forskellige udsagn om det nuværende udbud af fritidsaktiviteter i dit nærområde. Vælg et tal mellem 0 og 10 (0 betyder, at man er helt enig i udsagn A og 10 betyder, at man er helt enig i udsagn B). 0 er udsagnet 'Tilbuddene er generelt for dyre' mens 10 er udsagnet 'Der er fritidstilbud i alle prisklasser'. n = 653.

Der er desuden en tendens til, at mænd i lidt højere grad end kvinder indtager denne positive position. Derudover er der en tendens til, at yngre borgere i lidt højere grad end ældre oplever fritidstilbuddene som for dyre. Dette kan være et udtryk for, at mange unge er prisbevidste, men også at de er i en fase i deres liv, hvor der er et særligt behov for at prioritere økonomisk.

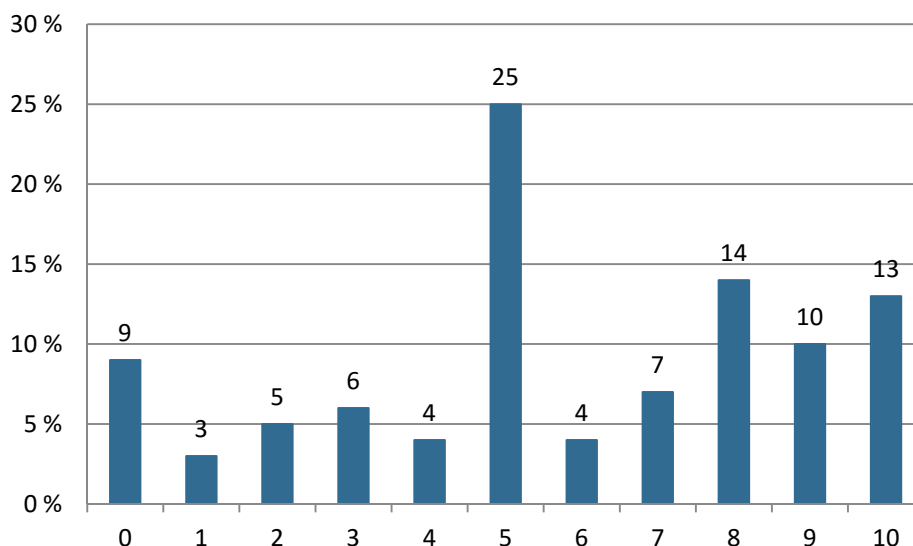
Særligt i yderområderne kan der være langt til gode tilbud

Som det sidste holdningsspørgsmål er borgerne blevet bedt om at forholde sig til afstanden til fritidsaktiviteter i nærområdet. Figur 37 viser borgernes placering på en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyder, at man er helt enig i udsagnet 'der er for langt til de gode tilbud' mens 10 betyder, at man er helt enig i udsagnet 'der er gode tilbud inden for passende afstand'.

Som det fremgår, er der igen en overvægt af borgere, som placerer sig til højre for midten, hvilket indikerer, at de er godt tilfredse med afstanden til fritidstilbud i nærområdet. Der er dog lidt over en fjerdedel af borgerne, som mener, at der er for langt til de gode tilbud.

Mænd er i lidt højere grad tilfredse med afstanden end kvinder, men der er tale om små kønsmæssige forskelle. Derudover er der en tendens til, at den ældste aldersgruppe gennemsnitligt placerer sig længere til venstre på skalaen end de øvrige aldersgrupper. Det kan tyde på, at gode tilbud i nærområdet betyder mere for ældre borgere end for yngre borgere. En anden mulig forklaring kan være, at nogle ældre efterspørger mere specialiserede aktiviteter, som ikke altid er tilgængelige i lokalområdet.

Figur 37: Holdninger til afstanden til fritidstilbud i nærområdet (andel i pct.)

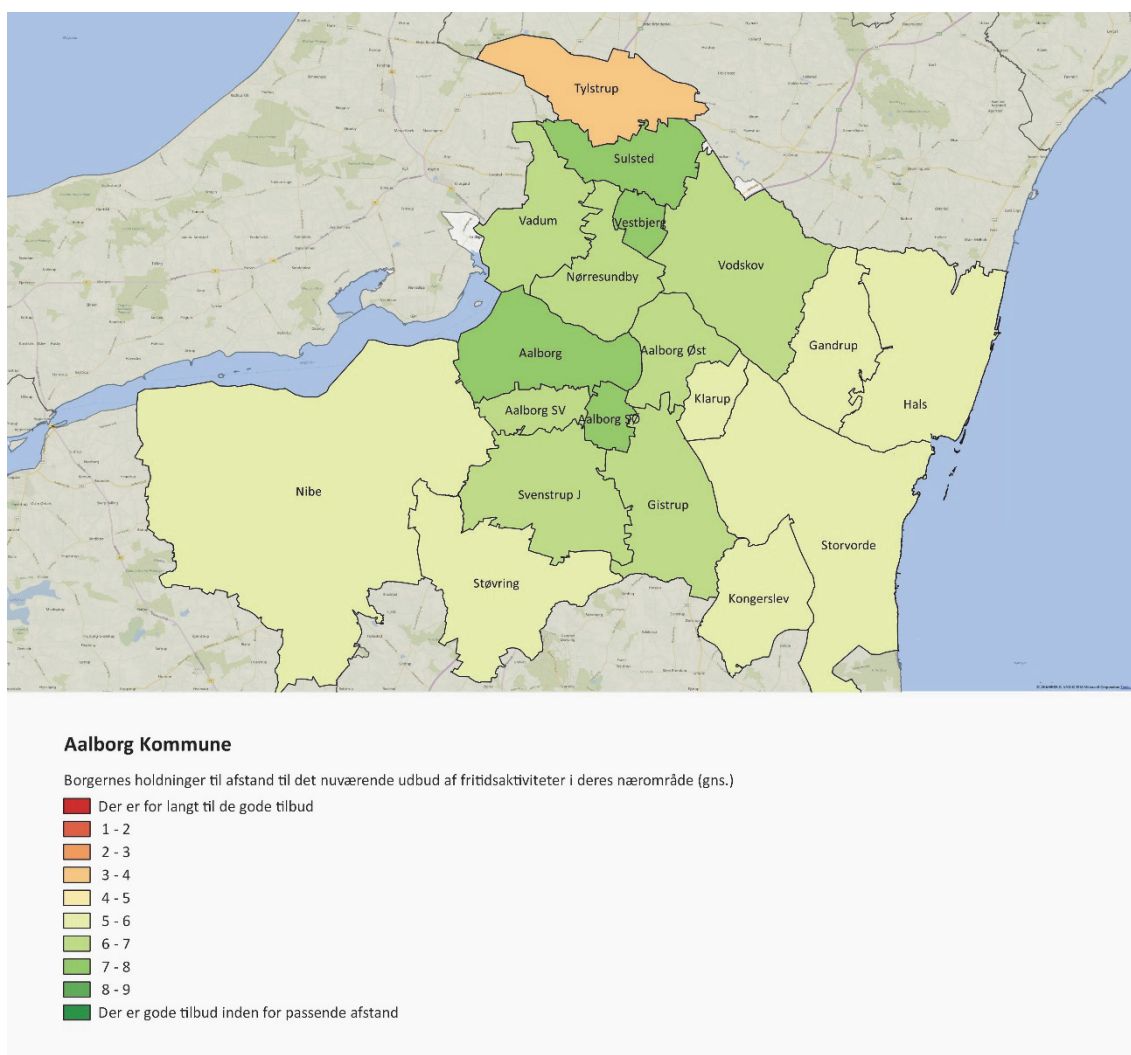

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Nedenfor bedes du tage stilling til forskellige udsagn om det nuværende udbud af fritidsaktiviteter i dit nærområde. Vælg et tal mellem 0 og 10 (0 betyder, at man er helt enig i udsagn A og 10 betyder, at man er helt enig i udsagn B). 0 er udsagnet 'Der er for langt til de gode tilbud' mens 10 er udsagnet 'Der er gode tilbud inden for passende afstand'. ' n = 653.

I forhold til holdninger til afstand er der desuden nogle ret klare geografiske mønstre: Borgere i Aalborg og Nørresundby (gennemsnit på 7,2) mener i højere grad end borgere i de øvrige områder i kommunen (gennemsnit på 6,1), at der er gode tilbud inden for passende afstand.

Dette geografiske mønster er også tydeligt på det nedenstående kort (figur 38), som viser borgernes gennemsnitlige placering på skalaen på tværs af de enkelte lokalområder. I læsningen af kortet skal der tages forbehold for, at gennemsnittet i nogle lokalområder er beregnet på baggrund af meget få respondenter, og at tallene derfor er behæftet med usikkerhed. Ikke desto mindre illustrerer kortet en overordnet tendens til, at borgere i og omkring Aalborg by er mest tilfredse med afstanden til gode fritidsaktiviteter.

Figur 38: Holdninger til afstand til fritidstilbud – fordelt på lokalområder

Figuren viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Nedenfor bedes du tage stilling til forskellige udsagn om det nuværende udbud af fritidsaktiviteter i dit nærområde. Vælg et tal mellem 0 og 10 (0 betyder, at man er helt enig i udsagn A og 10 betyder, at man er helt enig i udsagn B). 0 er udsagnet 'Der er for langt til de gode tilbud' mens 10 er udsagnet 'Der er gode tilbud inden for passende afstand' fordelt på hvilket postområde respondenterne bor i. n for de forskellige postnumre: Gandrup = 11. Gistrup = 19. Hals = 24. Klarup = 21. Kongerslev = 8. Nibe = 31. Nørresundby = 58. Storvorde = 26. Støvring = 1. Sulsted = 8. Svenstrup J = 37. Tylstrup = 4. Vadum = 8. Vestbjerg = 12. Vodskov = 35. Aalborg = 249. Aalborg SV = 35. Aalborg SØ = 50. Aalborg Øst = 46.

Set i sammenhæng med de geografiske mønstre i borgernes aktivitetsniveau, som er belyst tidligere, indikerer undersøgelsens resultater, at det kan være væsentligt at have fokus på fortsat udvikling af aktivitetsmuligheder rundt omkring i kommunens mindre lokalsamfund.

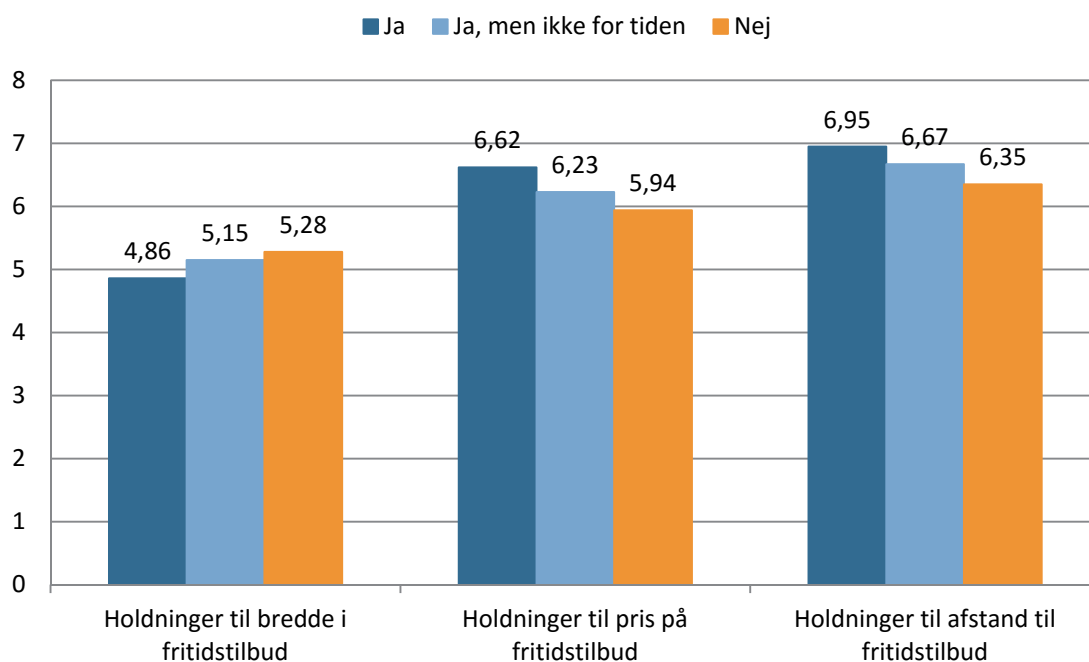
Aktive borgere er mest tilfredse

Ikke overraskende er der en tendens til, at borgernes holdninger varierer alt efter, om de selv dyrker faste fritidsaktiviteter eller ej.

Som figur 39 viser, er borgere, der ikke dyrker fritidsaktiviteter, generelt mindre positive i deres holdninger til fritidstilbud i nærområdet. De ikke-aktive er signifikant mere enige i,

at 'tilbuddene generelt er for dyre' og 'der er for langt til de gode fritidstilbud' end de borgere, der dyrker faste aktiviteter i deres fritid og har svaret 'ja' til spørgsmålet. Også i forhold til bredden i tilbuddene er de ikke-aktive i højere grad enige i, at det kan være svært at finde et tilbud, der matcher deres behov. Denne sammenhæng er dog ikke signifikant.

Figur 39: Holdninger til fritidstilbud – fordelt på aktive og ikke aktive (gennemsnit)

Figuren viser respondenternes gennemsnitlige placering på skalaerne for holdninger til bredde (0 = positiv holdning, 10 negativ holdning), pris (0 = negativ holdning, 10 = positiv holdning) og afstand (0 = negativ holdning, 10 = positiv holdning) ift. fritidstilbud i nærområdet, fordelt på deres svar på spørgsmålet om, hvorvidt de går til faste aktiviteter i deres fritid. n = 653. Der er signifikante forskelle på dem, der har svaret 'ja' og 'nej' i forhold til holdninger til pris og holdninger til afstand ($p < 0,05$), men ikke i forhold til holdninger til bredde i fritidstilbuddene. Se forklaringer på skalaer og spørgsmålsformuleringer i de foregående figurer.

Hvorvidt den højere grad af utilfredshed med tilbuddene er en medvirkende årsag til fravalget af at dyrke fritidsaktiviteter, er dog ikke muligt at afgøre her. Den tidligere analyse af begrundelse for fravalg viste dog, at en ret begrænset andel af de ikke-aktive nævnte manglende udbud som forklaringen på deres manglende deltagelse. Derimod var den væsentligste årsag prioriteringen af andre ting i hverdagen. En anden mulig forklaring på de ovenstående mønstre kan være, at ikke-aktive måske i mindre grad har kendskab til de tilbud, der findes i nærområdet og derfor vurderer mulighederne mere negativt.

Bilagsmateriale

Undersøgelsens metode og datagrundlag

For at afdække borgernes fritidsvaner og holdninger til forskellige typer af fritidsaktiviteter er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt borgerne i Aalborg Kommune.

I samarbejde med Aalborg Kommune er der til undersøgelsen lavet et udtræk af 2.970 voksne borgere over 18 år. I stikprøven er der taget hensyn til, at fordelingen på køn og alder svarer til fordelingen blandt kommunens borgere som helhed. Udtrækket er baseret på følgende præmisser:

- Borgere bosiddende i kommunen over 18 år
- Køns- og aldersfordelingen af de udtrukne svarer til fordelingen blandt alle borgere i kommunen.
- Personer med adressebeskyttelse, umyndige og hjemløse medtages ikke i udtrækket

Undersøgelsen er gennemført via et postomdelt informationsbrev inklusive en personlig kode til et elektronisk spørgeskema. Undersøgelsen blev gennemført i perioden december 2015-februar 2016.

Efter to rykkerrunder har i alt 683 borgere besvaret spørgeskemaet helt (633) eller delvist (50) svarende til en svarprocent på 24 pct.¹³

Svarprocenten er dermed lidt lavere end tilsvarende kommuneundersøgelser på idrætsområdet, hvor svarprocenten i de fleste kommuner ligger mellem 30 og 35 pct. (Forsberg, Pilgaard, m.fl. 2015).

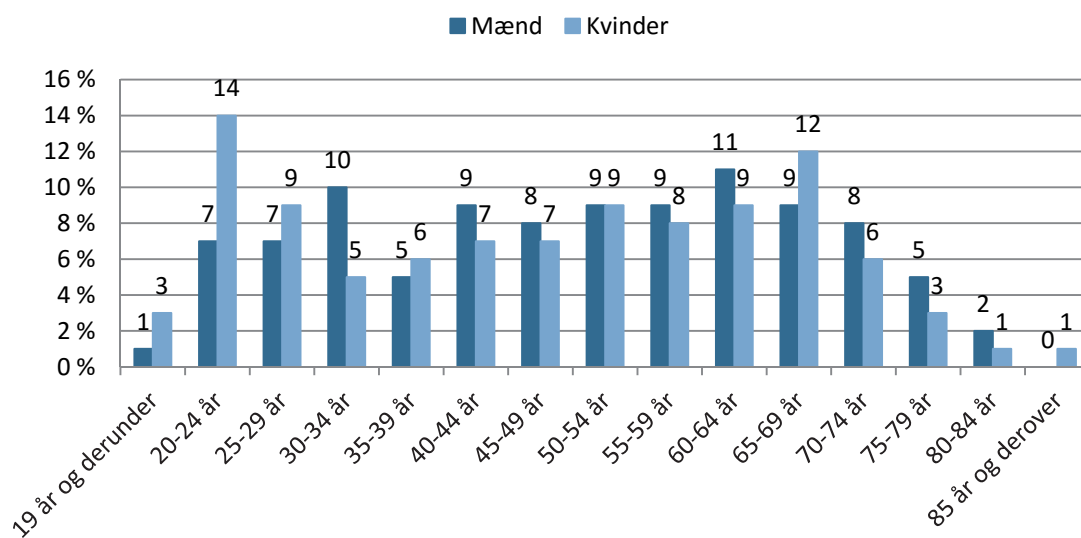
Den relativt lave svarprocent kan have betydning for analyserne, da respondenter, der er aktive i deres fritid, formodentlig vil være mere villige til at deltage i en undersøgelse om dette emne end personer, der ikke er aktive. Derfor kan det ikke afvises, at den reelle andel af borgere, som er aktive i deres fritid, er en smule lavere, end denne undersøgelse kommer frem til.

Ses der på undersøgelsens repræsentativitet i forhold til befolkningssammensætningen i Aalborg Kommune som helhed, fordeler respondenterne sig rimeligt, når der sammenlignes med køns- og alderssammensætningen i kommunen som helhed. 48 pct. af respondenterne i undersøgelsen er mænd, mens 52 pct. er kvinder. I kommunen som helhed er køns-sammensætningen ligeligt fordelt (Statistisk Årbog for Aalborg Kommune 2015).

¹³ Der var et frafald på 73 respondenter på grund af ukendt adresse mv., hvilket resulterede i et samlet antal respondenter på 2897 borgere.

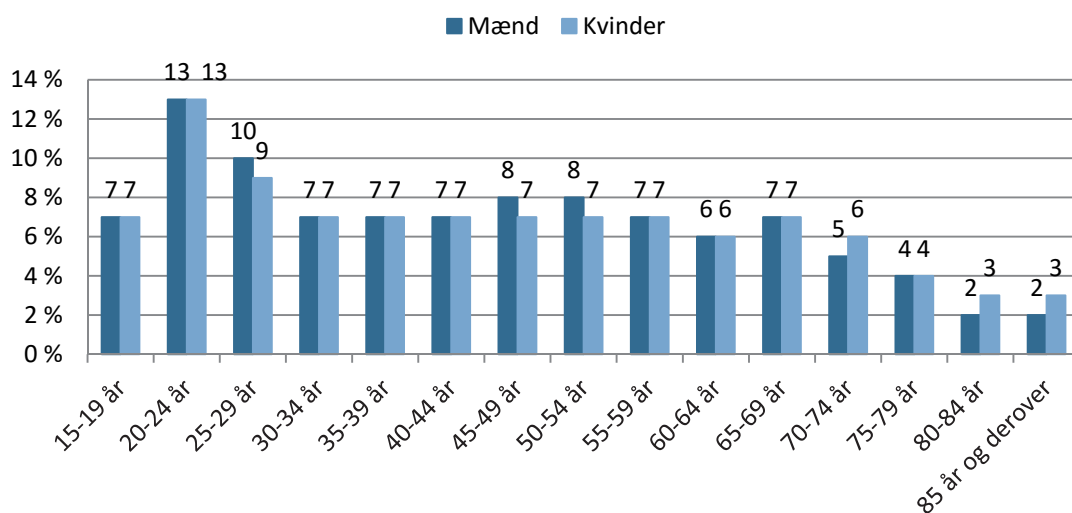
Figur 40 viser respondenternes køns- og aldersmæssige sammensætning, mens Figur 41 viser fordelingen blandt Aalborg Kommunes borgere som helhed. Som det fremgår, er der en god spredning i respondenternes aldersmæssige sammensætning. Sammenlignet med befolkningen er der dog en vis overvægt af ældre respondenter – særligt i aldersgruppen 60-69 år – mens yngre mænd – særligt i aldersgruppen 20-24 år – er underrepræsenteret. Samlet set vurderes repræsentativiteten i undersøgelsen dog at være rimelig ift. køn og alder, og derfor er data ikke vægtet i analyserne. De ovenstående mønstre i datagrundlaget kan dog formodes at påvirke de analyser, hvor den samlede respondentgruppe udgør grundlaget. I langt de fleste analyser ses der imidlertid på mønstre på tværs af køn og alder.

Figur 40: Respondenternes køn og alder (andel i pct.)

Kilde: Borgerundersøgelsen, n = 328 (mænd), n = 355 (kvinder). Procenterne er udregnet således at figuren fx viser, at andelen af mænd i undersøgelsen mellem 20 og 24 år er på 7 pct.

Figur 41: Aalborgs indbyggere fordelt efter køn og alder pr. 1. januar 2015 (andel i pct.)

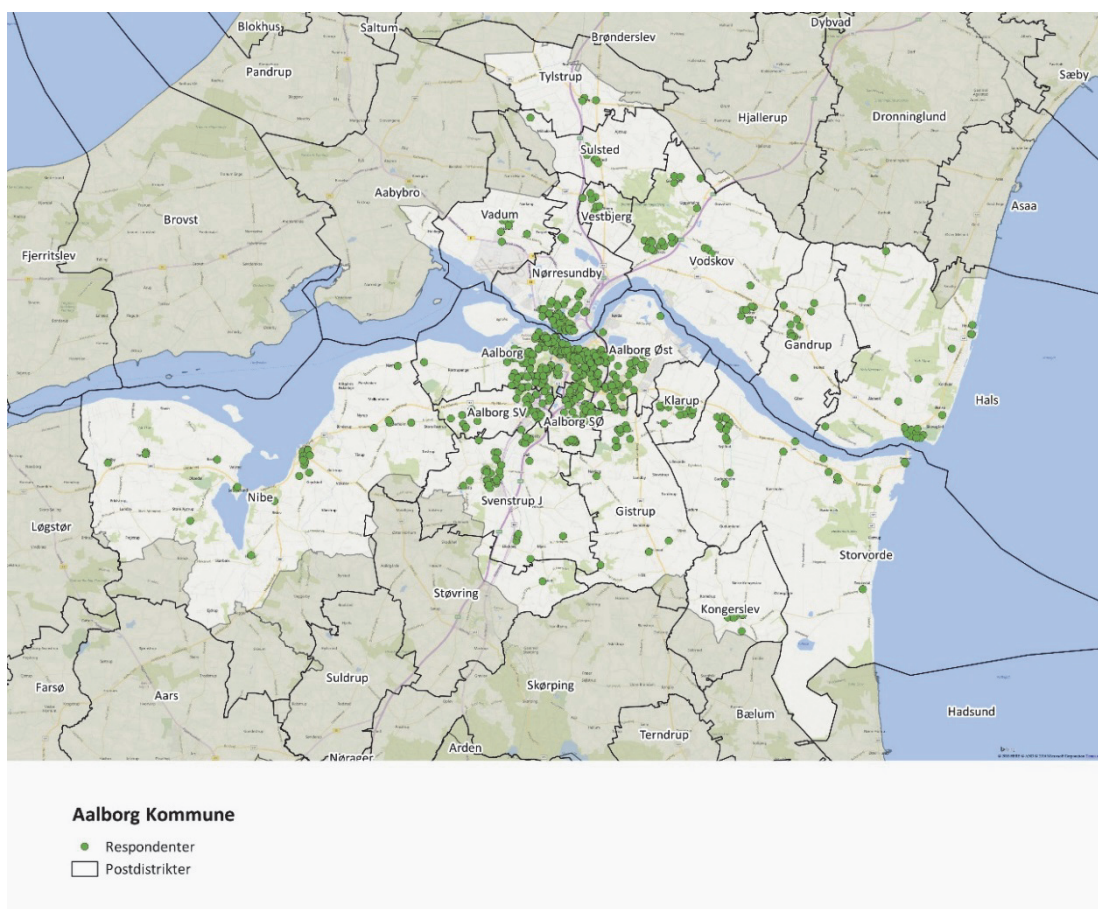
Kilde: aalborgkommune.dk¹⁴, n = 87.867 (mænd), n = 87.825 (kvinder). Procenterne er udregnet således at figuren fx viser, at andelen af mænd mellem 20 og 24 år er 13 pct.

Figur 42 viser, hvordan respondenterne fordeler sig geografisk set på tværs af kommunens lokalområder/postdistrikter. Som det fremgår, er der ikke overraskende en betydeligt større tæthed af respondenter i byområderne i og omkring Aalborg og Nørresundby end i de øvrige dele af kommune. Figuren viser dog samtidigt, at der er respondenter fra alle dele af kommunen, selvom tætheden af besvarelser varierer betydeligt. Der er således ikke et repræsentativt antal besvarelser i alle områder, hvilket der gøres opmærksom på i de tilfælde, der anvendes kort i analysen.

14

<http://apps.aalborgkommune.dk/statistik/webaarbog/aarbog15/struktur/Befolkning/indexlevel1/BefolkningAlder.html>.

Figur 42: Respondenternes geografiske placering

Note: Aalborg Kommune har været behjælpelig med at knytte GIS-kordinater til det borgerudtræk, der blev benyttet ved udsendelse af spørgeskemaer. Via disse koordinater har det været muligt at placere borgerne på kort samt at inddelle dem i de lokalområder/postdistrikter, de tilhører.

Supplerende analyse: Borgernes øvrige brug af kultur- og fritidstilbud

Ud over de faste fritidsaktiviteter, som borgerne dyrker eller går til på regelmæssig basis, er borgerne blevet bedt om at svare på, hvor ofte de benytter en række forskellige kulturtilbud: Biografen, teatret, biblioteket, koncerter, sportsbegivenheder, foredrag/debatarrangementer og øvrige kulturtilbud.

Tabel 18: Hvor ofte benytter borgerne benytter sig øvrige kultur- og fritidstilbud (andel i pct.)

	Biogra- fen	Teatret	Biblio- teket	Koncert	Muse- um	Foredrag /debat- arrange- menter	Sports- begiven- heder som tilskuer	Andre typer af kultur- og fritidstil- bud
Mindst en gang om ugen	0	0	8	1	0	1	3	4
Mindst en gang om måneden	13	1	19	5	2	5	8	10
Mindst hver tredje måned	29	8	17	19	11	11	14	12
Mindst en gang om året	34	19	16	42	30	25	19	13
Sjældnere	16	38	19	21	35	32	24	29
Aldrig	8	34	21	12	22	26	32	32
n	651	646	647	652	646	647	647	397

Tabellen viser, hvor ofte respondenterne benytter de forskellige kultur- og fritidstilbud (i pct.). n for afgivne svar til de forskellige kultur- og fritidstilbud: Tabellen skal læses på den måde, at fx 13 pct. af respondenterne, der går i biografen (n = 651), gør det mindst en gang om måneden, mens 34 pct. af de samme 651 respondenter går i biografen mindst en gang om året.

Det klart mest populære kultur- og fritidstilbud er at gå på biblioteket, hvilket 27 pct. har svaret, at de gør mindst én gang om måneden¹⁵. Man kan se, at forholdsvis flere kvinder benytter sig af biblioteket end mænd, og at forholdsvis flere borgere på 65 år og opefter benytter sig af biblioteket. Dog er de ældre også dem, der oftest svarer, at de *aldrig* benytter biblioteket, sammenlignet med de andre aldersgrupper. Dette er den eneste kategori blandt de otte tilbud, hvor man kan se en sådan polarisering inden for den samme aldersgruppe.

At gå i biografen er den næstmest populære aktivitet. Det er dog den kategori, som *færrest* svarer, at de aldrig bruger, hvilket indikerer, at det at gå i biografen har den bredeste appel blandt respondenterne. Det er især de unge, der ofte går i biografen; 44 pct. af de 18-35-årige svarer, at de går i biografen mindst hver tredje måned, og blot 3 pct. i den samme aldersgruppe svarer, at de aldrig går i biografen. Blandt de 65-årige og opefter er det 18 pct., der svarer, at de aldrig går i biografen, hvilket dog er lavt for denne aldersgruppe sammenlignet med mange af de andre kultur- og fritidstilbud.

På tredjepladsen over populære fritids- og kulturtilbud findes sportsbegivenheder som tilskuer¹⁶. Dette er en aktivitet, som er klart mest populær hos den mandlige del af respon-

¹⁵ De mest populære tilbud findes ved at sammenligne hvor mange respondenter, der svarer, at de deltager i aktiviteten mindst en gang om måneden eller mindst en gang om ugen.

¹⁶ Dog er der en større andel, som har valgt kategorien 'andre kultur- og fritidstilbud'.

dentgruppen mellem 36-50 år. Hvor den resterende del af analysen har vist, at netop denne aldersgruppe skiller sig ud ved lavere deltagelse i faste fritidsaktiviteter generelt, er der dermed her et område, hvor aktiviteten er særlig høj for denne gruppe.

Koncerter og foredrag/debatarrangementer er lige populære blandt respondenterne, når der ses på andelen, der deltager i disse aktiviteter mindst en gang måneden. Hvis der ses på de øvrige kategorier af hyppighed, er der dog forskelle på tværs af de to typer af tilbud.

Hele 42 pct. af respondenterne går til koncert mindst en gang om året, hvilket gør det til en aktivitet, mange benytter sig af, men hvor det ikke sker særlig ofte. Samtidig kan det ses som et udtryk for en stor grad af bredde i udbuddet af koncerter, som kan tiltrække mange forskellige aldersgrupper. Koncertdeltagelsen er dog særligt udbredt blandt den ældste aldersgruppe i undersøgelsen, hvor 26 pct. svarer, at de går til koncert mindst hver tredje måned, mens det kun gør sig gældende for 9 pct. af de 18-35-årige.

Foredrag og debatarrangementer er ligeledes særligt populært hos de +65-årige, hvor 30 pct. svarer, at de går til debatarrangementer eller foredrag mindst hver tredje måned. Omvendt er det blot 9 pct. af de 36-50-årige, der gør det samme.

Det mindst udbredte kultur- og fritidstilbud er at gå i teatret. Hele 72 pct. svarer, at de sjældnere end en gang om året går i teatret. Af disse havde 34 pct. svaret, at de aldrig går i teatret. De +65-årige trækker dog lidt op; 37 pct. svarer, at de går i teatret mindst en gang om året eller oftere.

Supplerende analyse: Frivilligt arbejde på kultur- og fritidsområdet

Frivilligt arbejde er en anden måde at belyse borgernes engagement i fritiden på. 24 pct. af respondenterne i undersøgelsen angiver, at de arbejder frivilligt inden for idræts-, kultur eller fritidsområdet. Det er vigtigt at understrege, at denne andel ikke omfatter den totale andel af borgerne, som arbejder frivilligt, da frivilligt arbejde finder sted inden for mange forskellige samfundsområder.

Der findes ikke fuldt ud sammenlignelige tal på landsplan, da spørgsmålet har været formuleret anderledes i landsdækkende undersøgelser af frivilligt arbejde. Med forbehold for dette angav 19 pct. af befolkningen i 2012, at de inden for det seneste år havde udført frivilligt arbejde på kultur-, idræts- eller fritidsområdet (Fridberg & Henriksen 2014, 38)¹⁷. Andelen i borgerundersøgelsen i Aalborg Kommune ligger dermed lidt højere, men det er vanskeligt at afgøre, hvorvidt der reelt er flere frivillige på området i Aalborg Kommune, eller om det skyldes varierende spørgsmålsformuleringer.

¹⁷ Voksen- og fritidsundervisning indgik dog ikke i disse kategorier men i en overordnet kategori og frivilligt arbejde på uddannelsesområdet (Fridberg & Henriksen 2014, 38).

Tabel 19: Frivilligt arbejde inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet (andel i pct.)

	Andel (i pct.)	Antal
Ja	24	154
Nej	75	491
Ved ikke	1	6
I alt	100	651

Tabellen viser andelen af respondenterne, der arbejder frivilligt indenfor idræts-, kultur- og fritidsområdet (i pct.). n = 651.

Som det fremgår af tabel 20, har to ud af fem af de respondenter, der udfører frivilligt arbejde, en leder-, tillids- eller bestyrelsespost. Knap en fjerdedel af de frivillige er undervisere, instruktører eller trænere, mens 55 pct. af de frivillige udfører andre typer af frivilligt arbejde.

Tabel 20: Typer af frivilligt arbejde på kultur-, idræts- og fritidsområdet (andel i pct.)

	Andel (i pct.)	Antal
Jeg er leder/har tillidspost /bestyrelsespost	41	63
Jeg er underviser /instruktør/træner	23	35
Jeg udfører andet frivilligt arbejde	55	85

n = 154. (Bemærk: procentandelene er ift. de respondenter, der arbejder frivilligt inden for idræts-, kultur- eller fritidsområdet).

Supplerende tabeller

Tablet 21: Antallet af fritidsaktiviteter – fordelt på uddannelsesniveau (andel i pct.)

	Antal aktiviteter				
	0	1	2	3 eller flere	n
Grundskole	23	57	14	6	49
Gymnasium/erhvervsfaglig uddannelse/specialarbejderuddannelse	23	52	17	8	236
Kort videregående uddannelse	15	51	19	15	68
Mellemlang videregående uddannelse	12	49	24	15	171
Lang videregående uddannelse/forskeruddannelse	17	45	20	18	103

n = 627. Andelen skal forstås på den måde, at 23 pct. af respondenterne med grundskoleuddannelse (n = 49) har svaret, at de går til 0 fritidsaktiviteter.

Tablet 22: Borgernes vurdering af egen trivsel (andel i pct.)

	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt over halvdelen af tiden	Lidt under halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt	n
Jeg føler mig rolig og afslappet	11	52	22	7	7	1	632
Jeg føler mig energisk og aktiv	7	38	27	15	10	3	632
Når jeg vågner op, føler jeg mig frisk og udhvilet	9	37	22	13	13	6	632
Min hverdag er udfyldt med ting, som interesserer mig	15	51	18	10	5	1	632
Jeg er humørmæssigt vel til mode	15	57	17	6	4	1	632

Rækkerne i tabellen ovenfor viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'Nedenstående fem udsagn handler om, hvordan du har haft det gennem de seneste to uger. Sæt venligst et kryds i den kasse der bedst angiver, hvor stor en del af tiden det pågældende udsagn er rigtigt for dig.' n = 632. De fem udsagn er benyttet til konstruktion af WHO's trivselsindeks, som er belyst i selve analysen.

Tabel 23: Vigtigste årsager til at dyrke fritidsaktiviteter – fordelt på køn (andel i pct.)

	Kvinder	Mænd	I alt
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter af lyst til at lære nyt	14	11	13
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det gør mig glad	62	44	53
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at dyrke min/e hobby/hobbyer	16	25	21
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi jeg kan få lov til at bruge nye sider af mig selv	4	5	5
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det udvikler mig på det personlige plan (f.eks. øget selvindsigt, udvikling af styrker, selvværd mv.)	13	7	10
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at udvikle mig fagligt	4	4	4
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter på grund af det sociale samvær andre	30	33	32
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det er med til at strukturere min hverdag	4	1	3
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at arbejde med mit fysiske helbred	47	41	44
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at arbejde med min mentale trivsel	18	19	18
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at få kompetencer til bedre at håndtere min hverdag (f.eks. afspænding/stresshåndtering mv.)	5	5	5
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at få motion	54	62	58
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det er en del af mit liv, hvor jeg ikke skal præstere	3	6	5
Andet, skriv gerne hvad	3	1	2
n	227	213	440

Tabellen viser svar på spørgsmålet: 'Hvad er de væsentligste årsager til, at du går til/dyrker fritidsaktiviteter?' – fordelt på køn (andel i pct.). Kun personer, der tidligere havde angivet at de gik til fritidsaktiviteter, fik dette spørgsmål stillet. Kolonnerne summerer ikke til 100 pct., da respondenter kunne afkrydse flere kategorier. n = 440.

Tabel 24: Vigtigste årsager til at dyrke fritidsaktiviteter – fordelt på alder (andel i pct.)

	18-35 år	36-50 år	51-64 år	65 år eller derover	I alt
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter af lyst til at lære nyt	14	9	11	17	13
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det gør mig glad	67	63	48	38	53
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at dyrke min/e hobby/hobbyer	16	15	23	26	21
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi jeg kan få lov til at bruge nye sider af mig selv	6	1	4	6	5
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det udvikler mig på det personlige plan (f.eks. øget selvindsigt, udvikling af styrker, selvværd mv.)	20	7	4	9	10
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at udvikle mig fagligt	6	1	4	4	4
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter på grund af det sociale samvær andre	30	24	34	36	32
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det er med til at strukturere min hverdag	5	0	2	3	3
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at arbejde med mit fysiske helbred	39	52	45	41	44
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at arbejde med min mentale trivsel	18	29	20	9	18
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at få kompetencer til bedre at håndtere min hverdag (f.eks. afspænding/stresshåndtering mv.)	7	7	4	4	5
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter for at få motion	48	71	63	54	58
Jeg dyrker/går til fritidsaktiviteter, fordi det er en del af mit liv, hvor jeg ikke skal præstere	4	2	6	5	5
Andet, skriv gerne hvad	4	2	0	2	2
n	115	82	128	115	440

Tabellen viser svar på spørgsmålet: 'Hvad er de væsentligste årsager til, at du går til/dyrker fritidsaktiviteter?' – fordelt på alder (andel i pct.). Respondenterne har haft mulighed for at sætte op til tre kryds. Kun personer, der tidligere har angivet, at de går til fritidsaktiviteter, fik dette spørgsmål stillet. n = 440.

Tabel 25: Tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter – fordelt på køn (andel i pct.)

	Kvinder	Mænd	I alt
I meget lav grad	4	3	4
I lav grad	7	7	6
Hverken i høj eller lav grad	15	21	18
I høj grad	43	38	41
I meget høj grad	13	12	12
Ved ikke/ikke relevant	18	19	19
n	341	314	655

Tabellen viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'I hvilken grad er du tilfreds med udbuddet af fritidsaktiviteter i dit nærområde (også selvom du ikke dyrker faste fritidsaktiviteter)?'. n = 655. Der er ikke signifikant forskel på mænd og kvinders tilfredshed ($p > 0,05$).

Tabel 26: Tilfredshed med udbuddet af fritidsaktiviteter – fordelt på alder (andel i pct.)

	18-35 år	36-50 år	51-64 år	65 år eller derover	I alt
I meget lav grad	1	6	4	5	4
I lav grad	8	8	6	4	6
Hverken i høj eller lav grad	20	14	19	19	18
I høj grad	37	38	45	43	41
I meget høj grad	13	14	11	11	12
Ved ikke/ikke relevant	21	20	15	18	19
n	194	142	174	145	655

Tabellen viser svar på spørgsmålsformuleringen: 'I hvilken grad er du tilfreds med udbuddet af fritidsaktiviteter i dit nærområde (også selvom du ikke dyrker faste fritidsaktiviteter)?'. n = 655. Der er ikke signifikant forskel på de forskellige aldersgruppers tilfredshed ($p > 0,05$).

Litteratur

Bjerrum, Henriette & Malene Thøgersen (2016): Mental sundhed og øget trivsel. Aftenskolernes betydning for borgere i Aalborg Kommune. Videncenter for Folkeoplysning.

Fridberg, Torben & Lars Skov Henriksen (2014): *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Laub, Trygve (2013): *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten*. Idrættens Analyseinstitut, København.

Nielsen, Line & Vibeke Koushede, Vibeke (2015): *ABC For mental sundhed – fra retorik til handling*. - Statens Institut for Folkesundhed, København

Pilgaard, Maja & Steffen Rask (2016 – under udarbejdelse): *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. Idrættens Analyseinstitut.

Sundhedsstyrelsen (2010a): Mental sundhed blandt voksne danskere. Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2005. København. Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen (2010b): *Mænds sundhed. En oversigt over mænds sundhedstilstand og en gennemgang af effektive forebyggelsesmetoder*. København. Sundhedsstyrelsen.

Thøgersen, Malene & Henriette Bjerrum (2015): *Folkeuniversitetet – Én organisation, mange virkeligheder. Folkeuniversitetets historie, økonomi og organisering*. Videncenter for Folkeoplysning, København.

Thøgersen, Malene & Bjarne Ibsen (2008): *Kommunale forskelle på den frivillige sektor*. I: Det frivillige Danmark. red. / Bjarne Ibsen; Thomas P. Boje; Torben Fridberg. Odense: Syddansk Universitetsforlag, s. 91-122.

Toft, Ditte (2016): *Lokale idrætskulturer påvirker børns idrætsaktivitet mere end voksnes*. Artikel bragt på www.idan.dk 8.2.2016.

Videncenter
for Folkeoplysning